ČECHOAUSTRALAN

KRAJANSKÝ LIST

ZIMA/LÉTO 2015 www.cechoaustralan.com

Vzdálenost z Melbourne do Sydney čítá mezi 713 a 963 kilometry (podle zvolené trasy) a autem ji trvá urazit osm až devět hodin. Letadlem hodinu a půl. Loď překoná vzdálenost 385 námořních mílí za dvě noci a den. Zážitek z plavby trvá mnohem déle.

Velvyslanectví České republiky:
8 Culgoa Circuit, O'Malley, ACT 2606
Tel: 02 6290 1386, Fax: 02 6290 0006

FOTOMONTÁŽ: PLAVBA MELBOURNE - SYDNEY

Fota - Barbara Semenov

VIRTUÁLNÍ TVÁŘ

Barbara Semenov

Kdo ji dnes nemá. Má ji prezident Obama i Putin, Havel a Zeman, Elvis a Karel Gott, Tony Abbott, spolužáci, manžel, dcera, kamarádky, staré lásky, obchodní partneři, velvyslanectví, senátoři, popravenci, virtuosové, Time, Age, Newsweek, iDnes, Čechoaustralan,… je nás zkrátka víc – půldruhá miliarda.

První virtuální tvář se objevila relativně nedávno, jedné opilecké noci v říjnu 2003, kdy se zhrzený studentík Mark Zuckerberg ‚naboural' do počítačů Harvardské univerzity a vytvořil stránky, které fungovaly jako databáze všech dívek a žen na univerzitě. Byla to dost možná puberťácká pomsta spolužačce za to, že jej odmítla; jakási skládačka tváří dívčího osazenstva školy k ohodnocení kámošům, a ani její autor v té chvíli netušil, že se díky tomuto nejapnému kanadskému žertíku stane jedním z nejbohatších mladých mužů naší planety.

Papírové letáky zvané facebooks, které se na amerických univerzitách rozdávají nováčkům, aby se rychleji seznámili a spřátelili, daly jméno dnes nejrozsáhlejšímu a nejoblíbenějšímu společenskému systému sloužícímu hlavně k tvorbě sociálních sítí, komunikaci mezi uživateli, sdílení multimediálních dat, udržování vztahů a zábavě. S 1,5 miliardou aktivních uživatelů je jednou z největších společenských sítí na světě. Je plně přeložen do osmdesáti čtyř jazyků.

Denně se na síť napojí údajně milion nových uživatelů, měsíčně zhlédnutých stránek je přes 70 miliard, zobrazovaná vyhledávání dosahují 500 triliónů za měsíc. Země s největším počtem uživatelů jsou USA, Kanada, Spojené království, dále pak Austrálie, Turecko, Švédsko, Norsko, Jižní Afrika, Francie, Hong Kong.

Ve svých počátcích byl systém omezen jenom pro studenty Harvardovy univerzity pod doménou thefacebook.com, ale postupně byl přístup otevřen pro všechny uživatele s univerzitní e-mailovou adresou nebo pro některé zahraniční schválené univerzity, v Česku k prvním otevřeným vysokým školám patřila Masarykova univerzita. Od února 2006 se začaly do systému připojovat některé nadnárodní obchodní společnosti. Od 11. srpna 2006 se může dle licence používání připojit kdokoli starší 13 let. Zúčastnění se v systému mohou připojovat k různým skupinám uživatelů, kteří působí například v rámci jedné školy, firmy nebo geografické lokace. Česká republika čítá dnes téměř 4 milióny uživatelů.

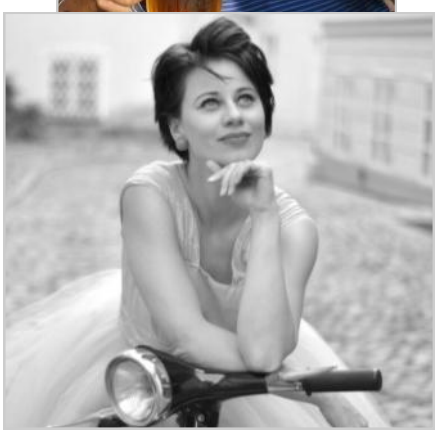

V USA je Facebook jedničkou pro on-line sdílení fotografií s více než 60 milióny nahraných fotografií týdně. Společnost Facebook vydělává hlavně na reklamách na stránkách, které jsou přesně cíleny podle zájmů uživatele a jeho chování na stránkách samotného Facebooku. Hodnota společnosti byla v roce 2006 odhadována na 100 miliónů USD. V květnu 2012 byly akcie společnosti uvedeny na burzu NASDAQ, emisní cena akcií 38 USD ocenila celou společnost na 104 miliard USD.

Tolik tedy dech beroucí statistiky. Jak je tento fenomenální úspěch a obliba možná? Nečteme snad častou a opakovanou kritiku Facebooku o tom, jak negativně působí na své oběti? Protože tak by se dalo její publikum klidně označit. Už jen dle uvedených statistik je vidět, jak značná část světa vstává a uléhá s milovaným, nepostradatelným Facebookem. Odmítavá část naší populace ji označuje za žrouta času, příčinu rostoucí sociální izolace, depresí, závisti, nespokojenosti, nástroj narcisismu, egoismu, omezenosti a hlouposti, invazí soukromí. Tím vším se Facebook může velmi snadno stát.

Konzulát České republiky:
169 Military Road, Dover Heights, NSW 2030
Tel: 02 9581 0111, Fax: 02 9371 9635

Na druhé straně se v rukou rozumného moderního člověka může osvědčit jako geniálně fungující prostředek komunikace, informovanosti, časové úspory, prezentace a přátelství. Přiznávám, že jsem zpočátku měla o Facebooku také své pochybnosti a tvářila se velmi konzervativně až odmítavě k jeho výzvám. Neměla jsem zájem vědět, kolik si kde kdo dal knedlíků či piv, jak roztomilá jsou něčí štěňátka, miminka, cukrátka, jak hlubokomyslné sdílené altruizmy, že máme milovat své dcery, syny, rodiče, vlast, život… Naštěstí mi netrvalo dlouho, abych přišla na to, že Facebook se musí umět používat. A pak může být dokonce přínosem v osobním i profesním životě každého z nás.

Facebookový účet nastavíte snadno. Zvolíte si Virtuální tvář, pod kterou budete veřejně vystupovat. Protože marná sláva, veřejnost vás uvidí, ať chcete nebo nechcete. Jen málokdo, kdo používá internet, zůstane internetové veřejnosti utajen, facebook nefacebook. Na Facebook jsem vstoupila s počátečním pocitem povznesenosti. Chápala jsem stránky jako něco hodného především omladiny, a tak jsem z legrace zavěsila na svůj profil fotku z mládí, - ať tedy zapadnu. Dnes už vím, že na Facebooku jsou zejména lidé mladí duchem, na skutečném věku tu nezáleží. To je jedno z prvních pozitiv. Na Facebooku se s vámi uživatelé baví jako se sobě rovným, žádné věkové hierarchie nebo diskriminace mládí či stáří. Dívám se na obdivuhodného krajana, čtyřiadevadesátiletého Čechoaustralana Zbyňka Procházku, jak přes android aktualizuje svůj status z cesty do Prahy pro nás facebookové přátele v Melbourne. Ten člověk ani nemůže stihnout stárnout. Již dávno jsem si předsevzala, že musím jít s dobou a neodmítat její nové vymoženosti, byť sebepodivnější. Jak mi nejdřív připadala i Virtuální tvář.

Když si tvář nastavíte, můžete začít komunikovat s ostatními virtuály. Moudrá Virtuální tvář si vybírá, a podobně jako v životě, volí i na FB kvalitu, nikoli kvantitu. Přesto vám vymoženost FB nabídne v oblasti společenské víc, než je možné v reálném světě. Samozřejmě, že mezi své facebookové přátele přijmete přátele skutečné. A po čase najednou zjistíte, že vám začne vadit, když někteří přátelé ze života mají absenci na virtuálu FB. V dnešní zrychlené době je mnohdy nemožné udržovat stálou a pravidelnou interakci se všemi známými, a je tak příjemné, když se s přáteli po čase opět shledáte, že o příteli nebo on/ona o vás jste vzájemně informováni z fotek a vstupů na FB.

Fotografie na FB jsou významnou stránkou sítě samy o sobě. Vím, že mnoho prarodičů, kteří by jinak na FB ani nepomysleli, přistoupilo k této internetové interakci právě z důvodů potřeby komunikace se svými dětmi a vnoučaty. Facebooková síť má na svém kontě dnes asi 140 miliard fotografií - denně se nahraje na Facebook 200 miliónů fotografií. Aplikace, která byla vyvinuta přímo autory systému Facebook, umožňuje fotografie pohodlně sdílet. Stahování fotografií je řešeno přes javový applet, statickou stránku s formulářem nebo pomocí externích aplikací. Na fotografiích můžete jednoduše označovat (taktně) své přátele, kteří pak dostanou oznámení, že se na dané fotce nacházejí. Software DeepFace vyvinutý v tomto roce dokáže na fotografiích správně rozpoznat tvář konkrétního člověka v 97,35% případů (lidský mozek správně tvář rozpozná v 98% případů).

A opět – vaše Virtuální tvář si může do jisté míry kontrolovat, kdo má fotografie vás či vašich blízkých vidět. FB bývá často napadán a obviňován z toho, že dostatečně neochraňuje soukromí uživatele. Ten se však musí jednou smířit s tím, že přijal pravidla hry, a podle toho se bude chovat. Obecně platí jak pro fotografie, tak pro sdělení a vstupy jednoduché a srozumitelné pravidlo – co byste dříve nenapsali na koresponďák či pohlednici, kterou si může kdokoli cestou k adresátovi přečíst a použít, nedáváte na svůj FB.

Vaše zaregistrovaná Virtuální tvář požívá na druhé straně mnoho výhod. Po registraci v systému a odsouhlasení licence používání máte možnost vyplnit svůj profil a můžete se připojovat k různým skupinám uživatelů a získávat nové kontakty. Pokud jiný uživatel souhlasí s tím, že je váš přítel, můžete vidět také jeho profil. Moudrá Virtuální tvář ví, co dávat na Facebook a co z FB přijímat, sdílet a šířit dál. Tak jako ve společenské praxi, i na FB existuje jistý etický kodex, který někteří dodržují, jiní nikoli. Ty můžete podle svého zvážení ignorovat a zneviditelnit. Na druhé straně poznáte mnoho nových, zajímavých lidí a názorů, dostanou se k vám lehce informace a novinky, na které byste nenarazili nebo je museli dlouze

vyhledávat. Získáte přehled o veřejném mínění i mínění vašich přátel. Tak jako ve skutečné interakci, ani na FB není záhodno přátelství pokoušet politickými přemi a agresivními názory. Otevřená mysl a tolerance jsou klíčovými zásadami slušných uživatelů FB. Bohužel ne všichni dokážou pracovat s FB s rozvahou a střídmou soudností. Je mnoho těch, kteří zahlcují stránky bezvýznamnými nesmysly. Jejich nástěnky můžete ovšem, když vám dojde trpělivost, snadno odstranit.

Přes virtuální vzezření vaše vstupy a obrázky brzy odhalí vaši skutečnou tvář. Tedy to, zda jste moudrý, společenský, vtipný, ohleduplný, sebestředný, vychloubačný, povrchní, naivní, přející nebo oblíbený. Každý uživatel má v profilu The Wall - Zeď, na kterou mu ostatní uživatelé mohou psát vzkazy a zobrazují se zde v podstatě všechny děje v sociální síti Facebook. Na Wall se dá vkládat i další multimediální obsah. Od března 2012 byla forma Zeď postupně všem uživatelům změněná na styl Timeline. Tento styl lépe zobrazuje vaši historii a důležité okamžiky. FB je vlastně váš osobní deník, který ovšem není vůbec deníček tajný.

V případě mnohých, zejména veřejně známých osobností to ani není kýžený záměr. Zviditelnění na FB je maximální. Proto má australský premiér 433 397 přátel a Madonna 18 134 544. Stejně tak jako Karlu Gottovi se 102 644 přáteli i většině těchto slavných virtuální tváří někdo jejich FB spravuje. Ale mám mezi svými FB známými i takové celebrity jako je například houslový virtuos Václav Hudeček (4 996 friends), operní diva Anda Louise Bogza (3 698 friends), senátor Tomáš Grulich (1 761 friends), Radan Dolejš (5 000 friends),… kteří osobně vstupují na FB se svými postřehy a vlastními fotografiemi, dokonce si najdou vteřinu „kliknout“ na můj status a často i něco milého připsat. A to, spolu s nepřetržitým kontaktem s přáteli letitými i s přáteli novými, s přáteli vzdálenými i blízkými, včetně těch vybraných nově přijatých virtuálních tváří, ba mnohdy i přátel přátel, činí z Facebooku něco, co vás může nebývale a nečekaně příjemně i užitečně obohatit.

Jako samostatná aplikace oddělením ‚chatu‘ z vlastní facebookové aplikace vznikl Messenger, další vynikající nástroj pro osobní komunikaci. V dubnu 2015 byla spuštěna webová verze Messengeru. Oblíbenou aplikací jsou Události – Events pro plánování událostí nebo jakýchkoliv akcí. Umožňuje nastavit mnoho informací o akci, zvát přátele na akce nebo akci zveřejnit. K akci lze přidávat další multimediální obsah.

Firmy mohou na Facebooku zakládat oficiální stránky - "Pages", díky kterým mohou komunikovat se svými příznivci ("Likers", dříve "Fans"). A zde vchází do hry nejen nesčíslné množství osobností, ale i společností, institucí, destinací, podniků, divadel, restaurací, médií,… zkrátka, rozhlédnete-li se kolem sebe, neexistuje veřejná identita, která by nevlastnila svou Virtuální tvář – Facebook. Politiky počínaje, médii konče, FB je využíván za účelem co nejširšího dosahu čtenářů, případně voličů, s cíleným působením a ovlivňováním uživatelů FB. Čechoaustralan se na rozdíl od mnohých nesnaží o manipulaci svých „Likers“, usiluje spíš o šíření osvětových informací a o propojení Čechů žijících po celém světě. Jsem ráda, že naše facebookové stránky zvyšují vizibilitu a oblibu Čechoaustralana a získávají své příznivce, kteří živě reagují na naše pravidelné vstupy. K našim facebookovým stránkám se můžete přidat na www.facebook.com/Cechoaustralan kliknutím Like.

Facebook má jako každý aktivně žijící a fungující společenský mechanismus nesporně řadu negativních aspektů, je na nás, zda se staneme jeho obětí nebo jeho pánem. Může nám uškodit nebo z něho můžeme těžit. Záleží jen na vás, jakou Virtuální tvář nastavíte, a zda si FB oblíbíte jako sympatický prostředek společenské vzájemnosti a propojenosti. Jde o to, jak dlouho udrží náš zájem, a kdy ji překoná další novinka stále se měnícího a neuvěřitelně rychle se vyvíjejícího moderního světa kolem nás.

Generální konzulát České republiky: JUDr Milan Kantor
500 Collins Street, Melbourne 3000
Tel: 03 9629 6196, Fax: 03 9629 1311

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Pracoviště zvláštního zmocněnce pro krajanské záležitosti
Hradčanské nám. 5, 118 00 Praha 1
tel.: +420 224 182 504, e-mail: zkz@mzv.cz
www.mzv.cz/krajane

Vážení přátelé,

po roce se znovu na Vás obracím, abych Vás pozdravil a mohl informovat o projektech, které pracoviště zvláštního zmocněnce pro krajanské záležitosti v letošním roce podporuje a které jsou, jak se domnívám, hodny Vaší pozornosti.
Jedná se především o tradiční akce, které určitě znáte a kterých se někteří z Vás každoročně účastní. Budeme velmi rádi, když budete informaci o nich šířit i mezi další zájemce.
Spolek Česká škola bez hranic (ČŠBH) bude ve dnech 3. – 7. srpna 2015 pořádat svoji každoroční konferenci. Ke slavnostnímu zahájení letošního již 7. ročníku dojde v Toskánském paláci Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Podrobnější program bude k dispozici na webové stránce www.csbh.cz během měsíce dubna. Hlavním tématem bude koncepce udržování mateřského jazyka v zahraničí jako nástroje zachování kulturního a historického dědictví státu. Tradičně se očekává debata k vývoji situace v oblasti výuky češtiny pro děti v uplynulém roce a vzájemná výměna zkušeností.
ČŠBH vytvořil v r. 2014 výukové materiály (pracovní listy pro žáky ZŠ a gymnázií a metodického průvodce pro učitele) – zaměřené na tři tematické okruhy: Literární umělci v československých legiích (J. Kopta, R. Medek a F. Langer), Osudy Čechů v zahraničí v kontextu dějinných událostí 20. století (A. Mucha, M. R. Štefánik, J. Palivec a B. Martinů) a Významní cizinci v novodobých dějinách Československa (E. Denis a M. Pellé). Třetí tematický okruh je zpracován i ve francouzštině a angličtině. Vše je volně dostupné na webových stránkách spolku ČŠBH www.csbh.cz.
Na webové stránce ČŠBH rovněž naleznete informace k úspěšnému Letnímu táboru pro děti ze zahraničních českých škol, který se koná v Centru ekologických aktivit města Olomouce Sluňákov. Pro velký zájem se v letošním 7. ročníku tábora uskuteční dva turnusy, a to od 12. 7. do 17. 7. 2015 pro děti od 6 – 12 let a od 17. 7. do 22. 7. 2015 pro děti od 6 -15 let.
Letní tábor pro starší děti krajanů spojený s výukou českého jazyka pořádá rovněž i občanské sdružení Sedm paprsků, www.sevenrays.cz. Letošní 3. ročník je určen pro děti ve věku od 12 do 17 let a koná se v penzionu Pohoda v Jizerských horách od 19. 7. – 1. 8. 2015. Přihlášky je potřeba zaslat do 31. 3. 2015 přímo na e-mailovou adresu sdružení info@sevenrays.cz.
Ve dnech 10. – 13. 9. organizuje sdružení Sedm paprsků ve spolupráci s MZV ČR a Stálou komisí Senátu Parlamentu České republiky 9. ročník Mezinárodního krajanského festivalu. K účasti jsou zváni účinkující z řad krajanů z celého světa. Zájemci se mohou hlásit prostřednictvím webové stránky www.krajanskyfestival.eu, kde naleznou přihlášku a odešlou ji na e-mailovou adresu sdružení Sedm paprsků info@sevenrays.cz. Slavnostní zahájení festivalu bude ve čtvrtek 10. 9. v 10 hodin v hlavním sále Senátu. Vyvrcholením celého festivalu bude tradiční krojovaný průvod souborů z Toskánského paláce na Hradčanské náměstí. Zde dojde i k vyhodnocení nejlepších souborů a ke slavnostnímu zakončení festivalu.
Každoročně se v rámci Programu podpory českého kulturního dědictví konají i studijní pobyty a kurzy pro krajany, o nichž bývate informováni prostřednictvím zastupitelských úřadů ČR. Podrobné informace naleznete na webové stránce Domu zahraniční spolupráce www.dzs.cz.
Věřím, že Vás některá z plánovaných akcí určených pro Čechy žijící v zahraničí zaujme a při nějaké z těchto příležitostí Vás tak budu moci osobně pozdravit. Zároveň bych Vás rád ujistil, že MZV ČR se bude nadále snažit podporovat aktivity ve prospěch šíření českých tradic a českého jazyka, na kterých se ve velké míře podílíte Vy sami.
Na další spolupráci s Vámi se těší

JUDr Karel KÜHNL
Zvláštní zmocněnec pro krajanské záležitosti

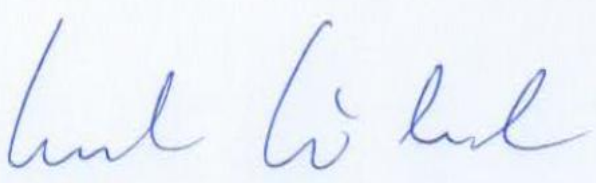

Vážená paní Semenov,
milá Barbaro,

děkujeme Vám za organizaci příjemného večera v Galerii Domov dne 1. dubna 2015. Jsme rádi, že jsme se mohli setkat s našimi krajany v Melbourne a vyslechnout si jejich velmi zajímavé aktivity, které vedou k propagaci České republiky v Melbourne a ve Viktorii.

Díky patří také Vám, Barbaro, za propagaci České republiky ve Vašem časopise Čechoaustralan, který pravidelně čteme u nás v Senátu.

Velice si vážíme práce učitelek v České škole Melbourne a jejího vedení - paní Zuzany Vasitch. Patří jim díky za to, že ve svém volném čase věnují tolik energie a sil výuce českého jazyka v tak vzdálené zemi od České republiky. Samozřejmě, že rodiče jsou také velmi stateční, když dokáží své děti ve svém volném čase přesvědčit, aby navštěvovaly školu a učily se češtině. I toto je pro Českou školu Melbourne zpětnou vazbou, že to dělají dobře a s láskou!

Potěšující zprávou pro nás je, že festival Vodafest pod pevnou rukou paní Lenky Allen, navštěvuje čím dál více lidí. Paní Allen zvolila správnou náplň programu, když je zájem i ze strany Australanů tak velký. Děkujeme jí a jejímu týmu, za propagaci České republiky, českých tradic a kultury.

Zajímavé pro nás bylo zjištění, že Český a Slovenský filmový festival v Austrálii pořádá Australanka, paní Cerise Howard, samozřejmě s podporou svého národnostně smíšeného týmu. Děkujeme jí a jejím všem spolupracovníkům za propagaci české kultury a českého filmu v Austrálii.

Když nám bylo řečeno, že v Austrálii je Šumava, neuměli jsme si konkrétně představit, jak asi ta Šumava vypadá v australském pojetí. Paní Vlasta Šustková nám představila svou práci s dětmi v přírodě a o její úspěšnosti jsme se dozvídali od rodičů dětí, kteří na Šumavu jezdí a vždycky se moc těší na ty báječné tábory a pobyty zde. Paní Šustková nám slíbila, že ještě nějaký ten rok se těmto aktivitám bude věnovat a proto jí přejeme pevné zdraví, optimismus a hlavně jí a jejím spolupracovníkům děkujeme za tuto práci.

Paní Barbaro, prosíme Vás o sdílení dopisu s našimi krajany, kteří se zúčastnili našeho společného setkání.

Se srdečnými pozdravy

Přemysl Sobotka
1. místopředseda
Senátu Parlamentu ČR

Tomáš Grulich
předseda
Stálá komise Senátu pro
krajany žijící v zahraniční

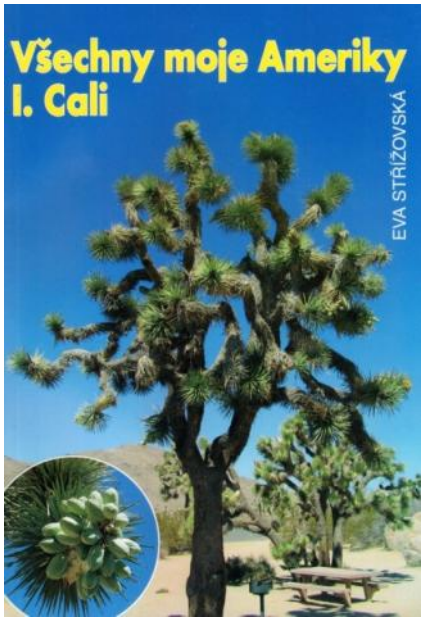

Eva Střížovská - Všechny moje Ameriky - I. Cali

Autorka je šéfredaktorkou téměř pětadvacetiletého časopisu Český dialog (s podtitulem „Spojuje Čechy doma i ve světě“). Své bohaté zkušenosti z putování a ze setkávání se svými čtenáři i přáteli po světě postupně zúročuje ve svých knížkách. Zatím vydala tři z prostředí Texasu a Velkých plání amerického Středozápadu, čtvrtou (a velmi úspěšnou) z Austrálie a nyní se zaměřila na Čechy v Kalifornii.
Reportáže z atraktivních míst San Franciska, Los Angeles, San Diega, Orange County a dalších střídají příběhy význačných českých osobností i tzv. obyčejných lidí. Najdeme tu jména novináře Jožky Pejskara, spisovatele Jana Beneše, skladatele, fotografa a dobrodruha Eduarda Ingriše, prof. Ivo Feierabenda a jeho otce, politika z první republiky Ladislava, který se zasloužil o zemědělské družstevnictví, profesorky, klavíristky a výrazné vlastenky Marie Dolanské a mnoha dalších.
Čtivé je vyprávění o minulosti i současnosti zdejšího Sokola, o tzv. Československém domečku, o několika Českých školách a školkách a v neposlední řadě o mladých lidech, kteří sem přišli až po roce 1989 a dobře se uplatnili.
Kniha má 144 stran a kromě černobílých fotografií v textu má několik barevných příloh. Cena je 200 Kč. Objednávky: Český dialog, Sokolovská 179, 190 00 Praha 9, CZ (platby v ČR osobně nebo na účet na 110 103 4001/5500 nebo v zahraničí našim zástupkyním, adresu po objednání sdělíme).
E-mail: strizovska@seznam.cz, cesky-dialog@seznam.cz

JIŘINA TEYROVSKÁ - Náš útěk z vlasti a anabáze za svobodou

Z knihy Všechny moje Ameriky - I. Cali

Můj otec Otakar Šic byl ruský legionář v první světové válce. Plných šest let prožil v Rusku, v boji proti Rakousko-Uhersku a ke konci též v boji proti bolševickým hordám. Když byly československé legie odsunuty na Dálný východ, můj otec byl umístěn jako důstojník v mandžuském městečku Charbinu, v domě carského důstojníka Stezuna. Celá rodina (stejně jako celé carské vojsko) unikala komunistickému náporu přesunem na východ. O Stezunovy děti pečovala mladší sestra jeho choti, šestnáctiletá Kateřina. Obě ženy pocházely z nižší polské šlechty. Po zabrání východní části Polska Ruskem byla veškerá výchova mládeže vedena v ruském jazyce.
Mému otci se mladičká Kateřina zalíbila, a tak, když česká divize dostala povel k odsunu, nabídl jí své srdce i ruku, a v roce 1920 odjeli do Vladivostoku a pak kolem Japonska a Indie do Francie. Z Paříže vedla jejich cesta do Prahy. Oba moji rodiče hovořili plynně rusky. Byli hudebně nadaní, a tak se u nich pořádaly hudební dýchánky se zpěvem. Matka měla navíc pěkný soprán a nejednou byla hosty žádána, aby zpestřila posezení svým zpěvem.
Neměla jsem sourozence, a tak jsem často poslouchala vyprávění svých rodičů o životních tragediích lidí, k nimž v Rusku docházelo při nástupu komunistů k moci. Dovídala jsem se o ukrutnostech, kterých se komunisté dopouštěli na vlastních lidech. Komunisté nevěří v Boha a ani tedy v duchovní hodnotu člověka. Proto také pro ně nepředstavuje lidský život žádnou hodnotu, tím spíše, nestojí-li na jejich straně. Je pro ně jen něčím, co jim má sloužit, co chtějí ovládnout.
Vyrůstala jsem za 2. světové války v Praze, v tzv. Protektorátu, tedy ve státě, který byl v područí Hitlera. S nacisty přišly perzekuce, totální nasazení, ale mládí vše překonalo. V té době jsme se „upínali“ k velkému ruskému bratru, neboť jako malý národ jsme cítili, že musíme mít oporu u velkého a navíc slovanského národa. Když jsme však v roce 1945 vítali své „osvoboditele“, již tenkrát jsem měla o komunistickém Rusku své pochybnosti, neboť od rodičů jsem se mnohé dozvěděla a tušila jsem, že je to krok z bláta do louže.
Pouhé tři roky jsme se těšili z nabyté svobody a demokracie. V té době jsem se seznámila s mým nynějším manželem Edmundem, který pocházel z rodiny, jež vlastnila největší čistírnu a barvírnu v Praze. Já jsem tehdy studovala na filozofické fakultě v Praze a byla jsem, stejně jako on, plná ideálů. V červnu 1947 jsme měli svatbu v bazilice sv. Jiří na Pražském hradě. Svatební hostina se konala ve Valdštejnské hospodě.
Pak přišel únor 1948. Začalo znárodňování podniků a také podnik rodiny mého muže „ING. CHEM. TEYROVSKÝ“, ve kterém bylo zaměstnáno 150 pracovníků, byl znárodněn. Stali se z nás „nepřátelé lidu“, jak byli označováni všichni, kteří se svým talentem, pílí a znalostmi něčeho dopracovali a něčeho dosáhli. Rozhodli jsme se pro opuštění vlasti, pro odchod do svobodného světa. Rodičům jsme řekli, že si jdeme hledat existenci na Slovensko.

Naplnili jsme náš vůz osobními věcmi a rozjeli se do Aše, kde jsme chtěli překročit hranice do americké zóny v Německu. Před Aší nás zastavila policejní stráž. Odvedli nás na policejní stanici a vyslýchali. Tvrdili jsme, že hledáme práci v barvírně v Aši. Výslech trval od rána do večera, kdy nás konečně propustili. Spojka, která nás měla převést přes hranice, mezitím odjela. Za tmy jsme dojeli do bytu ředitele barvírny a uvažovali, co dále. Neušlo nám, že jsme sledováni příslušníky policie v civilu.
Setkali jsme se s rodinou, která bydlela poblíž a která nám nabídla, že můžeme od nich zkusit v noci přechod hranice i s nosiči, kteří by nám vzali potřebné věci. Čekali jsme na nákladní vůz, ale nepřijel. V domě se najednou objevili četníci a my, ukryti v horní místnosti, jsme se strachem čekali, co bude dál. Rodina nakonec změnila svůj názor a odmítla nám pomoci při našem útěku, ale ředitel barvírny našel jinou rodinu v blízkosti hranice, která nás byla ochotna za částku 10 tisíc korun převést.
K večeru se do rodiny dostavil člen Pohraniční stráže, který nás měl za předem vyplacenou, dohodnutou odměnu převést. Vše se domlouvalo ve tmě, abychom neviděli jeho tvář. Ve smluvenou dobu – o půlnoci – však dotyčný nepřišel. Pán domu nám přišel sdělit, že podle ohýnků z cigaret, které zahlédl ve tmě, je jeho dům obklíčen, a že to s námi nevypadá dobře. Rodina nás přemlouvala, abychom se vzdali plánu na útěk a neriskovali životy.
V té době jsme se také dozvěděli o smrti Jana Masaryka a prohlášení jeho lékaře, že šlo o sebevraždu, námi velmi otřáslo. Majitel domu přišel nakonec se zprávou, že našel pašeráka ochotného nás (opět za částku 10 tisíc korun) převést. Ale jen s věcmi, které můžeme unést v rancích. Pět dní jsme prožili ve strachu a nejistotě, s nervy napjatými na maximum, a tak jsme souhlasili.
Za světla jsme přešli do stodoly a pět hodin čekali do půlnoci. V termosce jsme měli černou kávu s becherovkou. Alkohol nás trochu zklidnil a vše, co nás čekalo, jsme začali brát jako velké dobrodružství. Před půlnocí přišel pašerák jménem Had, vysoký a hubený muž, který nás odvedl do strážní věže místní pily, kde byl zaměstnán jako noční hlídač. Pašerák věděl, že o půlnoci se střídají stráže. Když nastala půlnoc, vydali jsme se na cestu. Had šel napřed, my opatrně za ním. Zbytek cesty k hraničnímu kameni jsme se doplížili. Zde jsme mu předali peníze a on nám dal ruksak, který nám nesl. Šli jsme opuštěni noční tmou, zapadali do močálů, klopýtali neznámou, nerovnou krajinou – a asi po čtyřech hodinách chůze jsme došli do Hofu.
Dorazili jsme do americké mise. Sešlo se nás tam tenkrát jen z Aše přes stovku. Američané měli pro každého uprchlíka rozkládací lehátko a deku. Každý, kdo měl zbraň, ji musel odevzdat. Stůl byl plný zbraní – od moderních až po historické. My jsme již zbraně neměli. Věnovali jsme obě poslední rodině, u které jsme se skrývali, a Hadovi. Ráno nás Američané vyslýchali, ale neřekli jsme žádná jména. Bylo nám řečeno, že té noci přešlo přes českou hranici 500 osob. Američané nás pak předali do německé „péče“. Nastoupili jsme do válkou rozbitých vagonů bez oken a druhého dne jsme jeli do vnitrozemí, aniž bychom dostali nějaké jídlo. Co to ale bylo proti tomu, že jsme již necítili strach, jaký jsme měli před překonáním hranice, proti velké radosti z toho, že jsme na svobodě! Žaludek se ale nedal ošidit, dostavila se chuť k jídlu, měli jsme hlad.
Vlak s námi konečně dodrkotal do blízkosti Schwabachu. Za městem byl bývalý koncentrační tábor a zde, do prázdných místností, nás ubytovali po šestnácti lidech. Bylo to provizorní ubytování. K dispozici jsme měli sprchy se studenou vodou na dvoře, primitivní WC.

Slamníky jsme si šli naplnit slámou, deky ani polštáře jsme nedostali, a tak jsme se s Edmundem krčili pod jeho hubertusem. Za polštář nám posloužily boty.
Jídlo, hustou polévku v bandasce od mléka, nám dali až druhý den. Neměli jsme ani talíř, ani lžíce. Edmund vylezl na stůl, odšrouboval tam „talíř“ od světla, takže základ již byl. Kde ale vzít lžíci? Jako správná skautka jsem si s sebou vzala z domu příbor, ale lžíce se ztratila. A tak jedna kávová lžička posloužila všem přítomným k prvnímu jídlu. „Eintopf“ nám dávali jen jednou denně. Někteří hned tábor opustili a odjeli za známými nebo přáteli. My jsme sice s sebou měli hodně českých peněz, ale v Německu je nikdo nechtěl a navíc tam nebylo žádné zboží, za které by se daly utratit. Německo bylo válkou velmi zpustošené. Domy ležely v troskách, pod kterými byli ještě lidé, samozřejmě mrtví, v továrnách se nepracovalo. Muže jsme nikde neviděli, jen ženy, děti a mrzáky. Ač jsme byli ve svobodné zemi, padala na nás náhle tíha osamění. Byli jsme bez rodiny, přátel a známých, bez možnosti pořádně se najíst a navíc i bez znalosti řeči země, v níž jsme se octli. Vzpomínali jsme na domov a vlast.
Hned z kraje jsme se rozhodli, že v Německu nezůstaneme, že jsme neriskovali své životy proto, aby z našich dětí byli Němci. Podnikla jsem odvážnou cestu do francouzské zóny na belgický konzulát, kde jsem se ale dozvěděla, že berou jen havíře do dolů. Kanada brala jen kožešníky, a to jen bez manželek.

Muzeum českého a slovenského exilu 20.stol., Štefánikova 22, Brno 602 00, Email: muzeumexil@muzeumexil.cz

Dozvěděli jsme se též o náboru uprchlíků do Brazílie, Venezuely, Chile, Austrálie. V Německu v té době čekalo milion Hitlerem zavlečených lidí (Ukrajinců, Poláků a jiných) na možnost emigrace do cizích zemí, protože se nechtěli vrátit do vlasti, kde vládli komunisté. Mnoho jich v táborech čekalo na svou příležitost i tři roky! Akce na pomoc uprchlíkům byla organizována mezinárodní organizací International Rescue Organization (IRO).
Rozhodli jsme se pro odchod do země, kde se hovoří anglicky. Volili jsme Austrálii. Museli jsme podepsat kontrakt na dva roky manuální práce v málo placených oborech. Na Ameriku se v té době čekalo dlouhých deset let!
Dne 11. srpna 1948 se náš transport, čítající 1 100 lidí, vydal na cestu do italského Turinu. Cestovali jsme vlakem a cesta to rozhodně nebyla nijak pohodlná. V Turinu jsme byli ubytováni v bývalém útulku pro duševně choré. Mussolini nechal všechny takto postižené lidi zlikvidovat. Jiný vlak nás dovezl do Benátek. Zde jsme nastoupili na loď, kde v obrovské noclehárně byly ženy a děti. Muži byli rozmístěni v různých prostorách lodi, v nichž byli namačkáni jako sardinky.
Loď plula Středozemním mořem do Rudého moře, kde bylo tak nesnesitelné horko, že se stroje přehřály a vypověděly službu. Bylo to u Port Sudanu. Loď zůstala stát a ke slovu přišli opraváři. Všichni pasažéři v noci spali na palubách, protože i v noci bylo v prostorách lodi nesnesitelné horko. Po opravě loď pokračovala v plavbě okolo Indie v Tichém oceáně. Vlny zde byly tak obrovské, že nejenom pasažéři, ale i posádka lodi „odevzdali to, co pozřeli, moři“.
Na této cestě za novým životem bylo 23 Čechů. Jediným volným prostorem, kde jsme se mohli jako krajané i manželé setkávat, byly koridory lodi. Cestou jsme zpívali za doprovodu kytary české písně. Jídlo, které jsme dostávali, vcelku ušlo, ale k pití jsme měli po celou cestu jen tmavý čaj.
Plavba se nám zdála nekonečná. Zastávky byly jen v Adenu a v Columbii na Cejlonu (nyní Srí Lanka). Zde přišli na loď místní obchodníci a prodávali své zboží. Emigranti měli zákaz opustit loď, ale byl zde čilý výměnný obchod.
Naše loď „S. S. Protea“ byla třetí lodí IRO vezoucí evropské emigranty do Austrálie. Jedna loď vyslaná před námi se dostala do obtíží. Chtěla přistát v australském Melbourne, avšak silný hurikán, který se jí zmocnil, nesl ji severně od Austrálie, okolo Indonésie do Nové Kaledonie. Musel to být dramatický zážitek pro všechny pasažéry i posádku.
Naše loď přistála v Melbourne po únavné a vyčerpávající plavbě. Asi měsíc jsme prožili v třídícím táboře v Bonegille, ze kterého jsme byli posíláni na různá pracoviště. Můj manžel nejprve pracoval v cihelně, později byl přesunut do ústavu pro duševně choré v Melbourne, kde pracoval v prádelně. I já jsem pracovala v tomto zařízení jako ošetřovatelka, která měla na starost těžké případy. Práce nás obou byla značně vyčerpávající a navíc i málo placená, takže jsme nemohli počítat, že bychom si našli byt, kde bychom mohli jako manželé společně bydlet. Prozatím jsme bydleli odděleně.
Co nás však nejvíce trápilo, byla velká nevraživost místních obyvatel vůči nám, přistěhovalcům. Záviděli nám, emigrantům, že máme stejné platy jako oni, ale každý, kdo chtěl být objektivní, musel přiznat, že Evropané byli mnohem pracovitější, svědomitější, šetrnější.
Po vypršení „kontraktu“ jsme hledali v Melbourne jiné zaměstnání, v našem oboru, to je v barvírenství a konfekci. Nakonec jsme se rozhodli pro odchod do největšího australského města – Sydney. Za ušetřené peníze jsme koupili malé hokynářství v samém srdci Sydney. Krám jsme měli otevřený sto hodin týdně! Byla to náročná a vyčerpávající práce, ale byli jsme šťastni, neboť k obchůdku patřil i byt, takže jsme konečně mohli být po dlouhé době v soukromí spolu.
Na jaře roku 1954 se nám narodila první dcera Věra a nebyl jí ani rok, když jsme dostali povolení ke vstupu do USA. Plavili jsme se 24 dnů na lodi „ORION“ ze Sydney do San Franciska. Kalifornie byla zemí, která nás laskavě přijala nejenom příjemným klimatem, ale zejména laskavostí svých lidí. Uvažovali jsme, kde se usadit, kde začít budovat novou existenci. Jeli jsme do Los Angeles, pak do San Diega, kde bylo ještě teplejší ovzduší než v San Francisku. Ale nakonec jsme se vrátili zpět do tohoto města, resp. jeho okolí, Oaklandu. Tam jsme nalezli vhodné ubytování u jezera Merrit, kde byla dětská školka v domě. Pronajali jsme si na zkoušku delikatesní obchod na hlavní dopravní tepně do San Franciska. Po půl roce jsme šli opět pracovat do našeho oboru – barvířského a textilního. Nebyla jsem z těch, kteří by chtěli zůstat v domácnosti, a tak jsem vždy měla práci i mimo domov.
V roce 1956 se nám narodila druhá dceruška – Helenka. Naše majetková situace se díky vlastní píli a vytrvalosti zlepšila, a tak jsme si mohli dovolit poznávat nejenom Kalifornii. Navštívili jsme americký národní park Yellowstone, druhým parkem, kam jsme se rozjeli, byly Yosemity. Naše cesty vedly i do Grand Canyonu, Bryce Canyonu, Zion Parku, Las Vegas, Death Valley a dalších zajímavých a vyhledávaných míst v USA. Projeli jsme nejenom Kalifornii, ale i Arizonu, Nevadu, Utah a další státy Unie. Později jsme se jeli podívat i do největšího amerického města – New Yorku, k Niagarským vodopádům a prakticky jsme procestovali celý americký kontinent.
Manžel úspěšně absolvoval kursy barvení a chemie a pak studoval na univerzitě v San Francisku. Studium ukončil s vyznamenáním. Promoval v roce 1964 v oboru ekonomie na „Summa cum laude“. V roce 1965 jsme otevřeli barvírnu v Union City (mezi San Franciskem a San José) na barvení příze na koberce. Já jsem vedla kancelář, Edmund měl na starost vlastní provoz. Dlouho a tvrdě jsme bojovali s konkurencí, ale vydrželi jsme v oboru plných 21 let. Časem jsme barvení rozšířili i na barvení šatstva. Práci jsme dali třem desítkám lidí.
Naše dcery vyrostly a byly úspěšné na studiích. Věra absolvovala Berkeley univerzitu a pak pokračovala ve studiu na Harvardově univerzitě

v Bostonu, kde promovala. Působila jako administrátor nemocnice v Anglii na London School of Economics, dnes je administrátorem ve městě Palo Alto. Je vdaná a má dva syny. Druhá dcera Helenka vystudovala na Davisově univerzitě, kde také promovala. Dnes má tři syny a je vedoucí dietetičkou na klinice ve Washingtonově nemocnici ve Fremontu. Obě dcery mají opatrovatelky u svých dětí a ve svém oboru pracují na plný úvazek. My jsme barvírnu v roce 1986 prodali a odešli na zasloužený odpočinek. Těšíme se z rodin našich dcer i našich pěti vnuků. Máme také více času na cestování po světě. Doma nám volný čas vyplňuje péče o náš dům a zahradu, ale pracujeme i pro Sokol a kostel. Každoročně se vracíme zpět do naší vlasti, kde máme své kořeny. Není ani v nejmenším nadsázkou, že i po tolika letech odloučení žije naše vlast nadále v našich srdcích.
Člověk považuje některé dny svého života za nešťastné. I my jsme se cítili být „na dně“, když jsme se ožebračeni, jako uprchlíci plížili nocí u Aše z milované vlasti do cizíny, do neznáma. Ztráceli jsme tím momentem vše, co jsme milovali: své matky, přátele, svou vlast, vzdělání i rodný jazyk. Čas ukázal, že to bylo to nejlepší, co jsme v ty dny mohli udělat! Ušetřilo nám to 41 let životního utrpení a patrně i smrti, která by nás čekala jako „kapitalisty“ pod komunistickou vládou.
USA na druhé straně nám daly možnost života v demokracii, příležitost studovat a pracovat. Tvrdě pracovat a poznávat svobodný život. Ve svobodném světě se musí opravdu poctivě a tvrdě pracovat, chce-li člověk uspět. V našich myslích vždy bylo heslo českých buditelů: „V práci a vědění je naše spasení!“ A to byla naše záchrana a spása.

„V práci a vědění je naše spasení!“

„V práci a vědění je naše spasení!“

TETA JIŘINKA

Kateřina Dehningová

Moje teta Jiřinka slaví tento rok 90. narozeniny. Přišla mi pozvánka a také krásný dopis. Přiznávám, že jsem byla velice dojata, když mi dopis s pozvánkou přišel. Teta má poslední roky křehké zdraví a před Vánocemi, kdy ulehla s dvojitým zápalem plic, se s námi již rozloučila. Není nic horšího, než když vám jednoho dne zatelefonuje vám drahý člověk a řekne: „Umírám a chci se s tebou stihnout rozloučit.“ Když teta o pár dní později ze smrtelné postele jako zázrakem vstala, byla jsem vděčná za další bonusové dny, které tu spolu můžeme trávit. A proč pro mě moje teta Jiřinka tolik znamená? Protože jsem díky ní poznala mnoho nových věcí a dostala nové nápady, které mi naprosto změnily život.
Jiřinka je starší sestra mojí maminky. Po válce si vzala za muže syna továrníka (tak jsem přišla ke strýčkovi Edmundovi). Věděli, že jim půjde o život, když se vlády začali ujímat komunisté. Odjeli proto na hranice, vyměnili své auto za kompas a přešli s Králem Šumavy do Německa. Pak žili v Austrálii, ale nakonec si pro trvalý domov zvolili Kalifornii.
Do Čech se poprvé vrátili po 40 letech exilu. Bylo mi čtrnáct let, když jsem tetu a strýčka poznala osobně. Teta Jiřinka a strýček Edmund žili celý život naplno. Vše dělali, a teta stále ještě dělá, s plnou vervou. Netají se velkou láskou ke staré vlasti i k nové vlasti. Pomáhat, dávat charitám či zakládat vlastní pomocné programy přijde tetě automatické. Je mi velkou ctí oznámit, že jedna z tetiných posledních dobročinných akcí bylo založení fondu pro studenty z Čech, kteří se díky tomuto programu (a fondu) ocitají na Chapman Universitě v jižní Kalifornii.
Mě vzali teta se strýčkem pod svá křídla, když mi bylo osmnáct let. Přistěhovala jsem se k nim do Kalifornie na několik měsíců a prošla mou první opravdovou školu života. Teta a strýček mi ukázali, že existuje úplně jiný život, než jaký jsem doposud znala, a že se člověk nesmí ničeho a nikoho bát!
To byla zcela nová ideologie, než na jakou jsem byla zvyklá z ustrašeného, komunistického Československa, a která mi od základu změnila myšlení… a tím pádem i celý život.
Přiletěla jsem k nim vykulená s jedním kufrem. V kapse pár zbylých stodolarovek, které mi na cestu těžce našetřili moji rodiče. Část mi jich ukradl celník už na česko-německé hranici ve vlaku, protože jsem si je špatně schovala. Teta vzala můj uzlíček peněz do ruky, zadívala se na mě okem obchodnice a pak se mě zeptala: „Co s tím plánuješ dělat?“ Řekla jsem, že si je plánuji všechny ušetřit a nakoupit za to pomůcky a materiál (který v Evropě neexistoval, natož v porevolučním Česku) do svého vysněného kadeřnictví, které se chystám jednou otevřít.

„Dobře," řekla teta a uzamkla mé peníze do trezoru. (Znovu jsem své peníze viděla až při placení účtu za kadeřnické pomůcky a materiál. A byla jsem schopná k nim ještě pár dolarů přidat!) „Ubytování a stravu máš u nás zadarmo, a na ostatní si musíš vydělat." oznámila teta. A tak jsem díky tetě poznala, jak těžce se v Americe začíná a jak těžce se tu vydělává.
Druhý den jsem nastoupila do práce se zbytkem personálu, který teta zaměstnávala okolo svého domu. Platilo se na hodinu. A aby se poznalo, kdo kolik odpracoval, byly v domě namontované píchačky. A tak jsem se poprvé a naposledy v životě ocitla zaměstnaná podle píchaček, které jsem dosud znala jen z filmu "Marečku podejte mi pero".
Moje první práce byla okolo zahrady. Než jsem se vypracovala na lepší pracovní posty (například natěrač a nakonec osobní asistentku), pomáhala jsem hlavnímu zahradníkovi Chuanovi. Důležitým úkolem bylo aplikování vitamínových tyčinek ke kaktusům. Vysázeli jich okolo pozemku právě dvě stě kousků. Tyčinky se k nim musely dávat dvakrát týdně, aby kaktusy rychle zakořenily. Chuan mě při tom poučoval o tom, jaký kaktus se dá jíst a jaký nikoliv. Dorozumívali jsme se posunky, protože ani jeden z nás neuměl anglicky. Teta se mnou mluvila česky, s Chuanem španělsky a pak také samozřejmě anglicky. Naučit se anglicky byl konec konců hlavní důvod, kvůli kterému jsem přijela.
Jednoho dne teta rozhodla, že mi ta angličtina nejde tak rychle a se strýčkem mi anglicky oznámili, že od tohoto momentu ani jeden nerozumí česky. O vše si budu muset požádat anglicky. Ha ha, smála jsem v duchu, že to nějak obejdu a během dne je přelstím. Nestalo se tak. Teta se strýčkem přelstili mě. Cestovali jsme autem na jih a já si už asi po páté žádala (česky) zastavit na toaletu. Nereagovali. Až když jsem to ze sebe konečně vysoukala anglicky, začal strýček okamžitě brzdit. A tak jsem díky tetě poznala, že když mi něco nejde po dobrém, bude to muset jít přísněji. Za měsíc jsem rozuměla, za tři měsíce jsem mluvila a za šest měsíců jsem jela jako mlýnek.
Tak jak se tvrdě u tety pracovalo, tak se také umělo bavit. Večeře, divadlo a mnoho zajímavých návštěv a večírků bylo na denním programu. Jednoho dne mi teta oznámila, ať si vezmu něco světlého, lehkého a slušného na zahradní party, jelikož jsme pozváni k Mrs. Davis na oslavu 80. narozenin. Kdo je paní Davis jsem se neptala, ale udělala jsem, jak mi řekli. A za pár hodin jsme již parkovali na pozemcích oslavenkyně. Když vedle nás zaparkovalo dalších asi tři sta aut, bylo mi jasné, že Mrs. Davis nebude obyčejná paní. A nebyla. U dortu se svíčkami jí zpívala sólová pěvkyně Newyorské opery árie z Carmen, nádherní číšníci ve smokingu roznášeli jahody v čokoládě na stříbře a šampaňské se rozlévalo na litry. Fontány chrlily vodu a hosté se usmívali. A tak jsem díky tetě poznala, jak slaví osmdesátku milionáři.
Jednoho dne mi teta oznámila, že jedeme k panu Ingrišovi. Dostala jsem jasné instrukce, co mám na návštěvu připravit, co budeme nakupovat a jak daleko pojedeme. Za pár hodin jsme seděli v domečku u jezera Tahoe, u těch nejhodnějších krajanů, jaké jsem kdy v Americe potkala. Obklopili mě jejich čtyři jezevčíci, z toho jeden invalidní, kterému chyběly zadní nohy. Měl na zádech přidělaná kolečka, a tak mě byl schopný přiběhnout přivítat s ostatními. Pan a paní Ingrišovi byli nadšení mým mládím a pan Ingriš mi s potěšením ukazoval všechny jeho alba a vyprávěl mnoho příběhů. „No a tady mě napadla ta písnička," ukázal pan Ingriš na fotografii, na které stál v lese u řeky. „A která písnička?" ptala jsem se hloupě. „No, přece Na břehu Niagáry, stojí tulák starý…" usmál se pan Ingriš a na kytaru zabrnkal svůj největší hit. A tak jsem díky tetě poznala mnoho zajímavých a slavných lidí.
Přála bych všem takovou tetu, jakou mám já! Proto se s vámi musím podělit o své zážitky, a také o to, že čím jsem starší, tím více si tety, a všeho, co kdy pro mě udělala, vážím.

checkusouttravel
Czech Travel Specialist

Levné letenky do a z Evropy
s Emirates, Korean, Etihad, Czech Airlines
a s mnoha dalšími

Túry – Česká republika a Střední Evropa
Plavby po evropských řekách

Levné túry z Prahy do zahraničí

Volejte 1300 794 543
e-mail - info@checkusouttravel.com.au

www.checkusouttravel.com.au

checkusouttravel
Czech Travel Specialist

Josef Doubek - Čechoaustralan a veterán RAF

Lubomír Faitz

Můj strýc Josef Doubek se narodil 24. 1. 1914 v Praze Bráníku. Vystudoval státní obchodní akademii v Chrudimi a po prezenční službě u 6. pluku odešel do zálohy jako podporučík letectva. Po krátkém zaměstnání v účtárně Melantrichu v Praze odešel s třemi kamarády do Polska, aby se zúčastnili boje proti německým okupantům Československa. Z Polska byl poslán do Francie, kde musel vstoupit do Cizinecké legie. Po vypuknutí války byl včleněn do francouzského letectva a po kapitulaci Francie uprchl do Anglie, kde byl přijat do Royal Air Force jako navigátor u 311. čs. bombardovací perutě. Po svém přijetí k letectvu byl nejprve poslán do kurzu radiotelegrafistů, ale protože byl nedostatek navigátorů, tak byl vzápětí zařazen jako navigátor. Svůj první operační let provedl na podzim v roce 1940 a cílem bylo vlakové nádraží v Boulogne. Postupně absolvoval další operační lety, které u bombardovací perutě představovaly asi 200 hodin, což bylo 40 letů. Létal na letounu Vickers Wellington v šestičlenné osádce až do 34. operačního letu u Bomber Command. Ve své knize popisuje kromě jiného například jeden ze tří náletů, kterých se zúčastnilo kolem 1000 letounů:

„Jedním z nejhorších míst v severním Německu byl Hamburg. Air Vice Marshall Harris, velitel bombardovacího letectva, se rozhodl, že na tento cíl vyšle 1000 bombardérů. Naše osádka byla jednou ze šesti vybraných od 311. perutě. Odstartovali jsme v pořádku za výborného počasí. Na jasné obloze svítily hvězdy i měsíc, ale ideální situací pro nás byla slabá oblačná pokrývka, do které bychom se mohli schovat. Bylo výhodné letět nad mraky, abych získal astrofix (bod, kde se nacházíme a který se určí výpočtem na základě pozorování dvou nebo více hvězd) a potom se schovat zpátky do mraků, aby nás nezpozorovali němečtí stíhači. Naše cesta byla až k německému pobřeží celkem klidná. Potom jsme už z dálky spatřili náš cíl jako rozběsněné peklo. Bomby explodovaly, světlomety pátraly po obloze a flak zuřivě pálil.

Netrvalo dlouho a paprsky světlometů se zaměřily na nás, zřejmě ve snaze ukázat nás nočním stíhačům, poněvadž jsme nezaznamenali, že by po nás střílel flak. Museli jsme obletět cíl, abychom provedli útok ze směru, který nám byl určen. Každá peruť musela být nad cílem v přesně stanovenou dobu a výšce. Dále měla přesně určený směr náletu, aby nedošlo ke střetnutí s dalšími letouny a jejich bombami. Bylo období "Polární záře", ale člověk těžko shledal příjemným být za měsíčního svitu nad Hamburgem či v jeho blízkosti. Nicméně jsem svrhl bomby, jak bylo nařízeno, za asistence celé té parády a ohňostroje kolem nás. Pilot rychle unikal prudkým klesáním a v pořádku se dostal až nad moře, kde jsem mu dal zpáteční kurz.

O půl hodiny později jsem podle tří hvězd pořídil astrofix, abych se ujistil, že letíme správně a přitom jsem zjistil, že máme silný protivítr. Bylo otázkou, zda budeme mít dost paliva jak na cestu tam, tak i zpět. Při operacích na krátké vzdálenosti jsme nakládali více bomb a méně paliva a při letech na větší vzdálenost tomu bylo naopak. Jestliže bylo například letadlo zasaženo flakem, potom šance na návrat domů záležely na tom, co bylo poškozeno. Pilot i já jsme pozorovali se znepokojením palivoměr, zvlášť když nás začala stále více obklopovat oblačnost. V té době jsme měli přelétávat pobřeží a opravdu jsme naštěstí skrze díru v mracích spatřili pobřežní čáru. Začal nás však zlobit jeden motor. Pilot se chtěl dostat pod mraky, ale ty byly poměrně nízko. Náhle uviděl v mracích díru, otočil letoun a proletěl jí pod mraky, ale v tom se trucující motor zastavil. Již se skoro rozednívalo a my jsme byli pouze asi 20 kilometrů od naší základny, když nám vysadil i druhý motor.

Nedalo se naprosto nic jiného dělat, než se pokusit o nouzové přistání na zemi. Radiotelegrafista i já jsme se usadili na podlaze a zapřeli se tak, aby nám dřevěné přepážky poskytovaly podporu, až narazíme na zem; byli jsme připraveni na nejhorší. Pilot si vybral pro přistání nějaké ploché pastvisko a v několika vteřinách jsme ucítili první kontakt se zemí. Rychlost se ohromným tempem snižovala, až jsme najednou stáli - hlavně zásluhou křovisek na konci pole. Nikdo nebyl zraněn, pogratulovali jsme pilotovi k bezpečnému přistání a vylezli z havarovaného letounu. O několik minut později se na místo dostavila policie. Když poznala, že jsme spojenci, pomohla nám naložit naši výstroj do jejich Landroveru a odvezla nás na policejní stanici. Zatelefonovali jsme své peruti a potom nás policisté zavezli na naše letiště…“.

V důsledku vysokých ztrát, které peruť utrpěla, byla 25. dubna 1942 přeřazena od Bomber Command ke Coastal Command. Tou dobou už měla peruť poslední 3 kompletní bojeschopné osádky a byla prakticky vybita. *„Jsem hrdý, že jsem měl tu čest mít tuto peruť ve své skupině“,* prohlásil letecký vicemaršál E. A. Baldwin, když se s odcházející 311. perutí loučil. *„Českoslovenští bombardovací letci ukázali nádhernou práci a jejich navigátoři byli nejlepší, jaké kdy Bomber Command měla“.* Aby nebyla vyřazena ze stavu, bylo rozhodnuto, že po doplnění stavu bude dále působit u pobřežního letectva a zabývat se vyhledáváním německých ponorek. Tady strýc odlétal posledních 5 letů a popisoval mnohahodinové lety až do Biskajského zálivu. Létání nad mořem však mělo svá úskalí; když se někdo nevrátil ze svého letu nad kontinentem, tak byla ještě naděje, že po sestřelení se dříve nebo později třeba objeví. Kdo se však nevrátil z letu nad oceánem, tak už byl zpravidla bez šance.

Když strýc dolétal svůj turnus, tak nastoupil povinnou přestávku a potom byl zařazen jako instruktor-navigátor a cvičil nové navigátory. Jak se válka chýlila ke konci, tak ještě v roce 1944 vyučoval algebru a ruštinu. 8. května 1945 skončila válka a někteří dostali týden dovolené, mezi nimi i strýc, aby navštívili Československo. Po dovolené se vrátil zpět do Anglie a na letecké bázi v Cosfordu byli propuštěni do civilu ti příslušníci perutě, kteří se nevraceli do Československa, až nakonec byla báze uzavřena. S manželkou Betty, se kterou měl již 2 syny, se sbalili a odletěli naším posledním letadlem do Československa 29. října 1945. Domů se vrátil v hodnosti Flight Lieutenant.

Po svém návratu do republiky nastoupil v Letecké akademii v Hradci Králové, kde vyučoval navigaci. Protože viděl, kam se ubírá politická situace, tak požádal o odchod do civilu a nastoupil jako ředitel v Konstantinových Lázních. Tady se mu podařilo lázně zprovoznit, ale jeho manželka se začala cítit v republice čím dál hůře. Už před komunistickým převratem 25. února 1948 se stal podezřelým pro STB kvůli své manželce jako Angličance. Působil i jako článek řetězu, který napomáhal znovu odchodům bývalých spolubojovníků do Německa. Posléze poslal svoji rodinu napřed do Anglie a sám se, využiv pasu svého holandského přítele, dostal bezpečně přes hranice do Německa a nakonec do Anglie, kde se setkal opět se svojí rodinou, a po nějakém čase se mu podařilo nastoupit znova k RAF.

Postupně sloužil v Egyptě, v Keni a pak znovu v Anglii, odkud byl odvelen na Royal Australian Air Force (RAAF) základnu v Edinburgh Field v blízkosti Adelaide, na velitelství útvaru, který měl za úkol administrativu leteckých, armádních a námořních jednotek, zabývajících se výzkumy raket a podobných zbraní. Zde působil jako důstojník, který měl na starosti záležitosti ženatých důstojníků RAF, a zde také podnikl několik krátkodobých misí s poddůstojníky do pouště, aby zjistili a nacvičili podmínky přežití v poušti. Po nějaké době byl odvelen zpět do Anglie, kde v roce 1965 odešel do důchodu. Zanedlouho byl pozván Ministerstvem obrany, aby se zúčastnil britské expedice do Centrální Austrálie. K jeho nemalé radosti velitelem expedice byl jeho někdejší nadřízený z doby, kdy v Austrálii sloužil.

Odplul na lodi Canberra do Jižní Austrálie, kde nastoupil do zaměstnání jako vnitřní revizor ve státním stavebním podniku Housing Trust a přitom konal přípravy na expedici, zatímco ostatní se chystali doma v Anglii. O expedici napsal: „Ke konci ledna 1967 přiletělo na základnu RAAF v Edinburghu letadlo RAF a přivezlo členy expedice a potřebné vybavení. Stal jsem se tedy členem geologické, přírodopisné a zeměpisné expedice. Bylo nás celkem 13 s 5 Land Rovery: 1. skupina byla přírodovědecká se dvěma Land Rovery, jejím vedoucím byl ornitolog, druhý člen byl profesionální sběratel rostlin a živočišstva, třetí člen byl lékař, čtvrtý radiooperátor a fotograf, pátý byl druhý přírodovědec. 2. skupina byla zeměpisná. Jeden Land Rover se zeměměřičem jako vedoucím (tento strávil dva roky na jižním pólu), druhý člen byl geolog a třetí horolezec. 3. skupina byla geologická. Jejím vedoucím byl doktor geolog a já jako navigátor. Pátý Land Rover měl velitele, mechanika a horolezce.

Expedice byla financována anglickým muzeem, Královskou geologickou společností a různými firmami, jejichž výrobky jsme měli k vyzkoušení. Doktor měl též získat znalosti, jak je možné přežít tvrdé podmínky pouště. Výsledky jeho měření každého člena co se hmotnosti, zhubnutí a ztráty vlhkosti po určitých výkonech týče, byly počítačem v Anglii zhodnoceny a z toho se mělo poznat, co se dá očekávat, že se stane s lidským tělem, když se přesune z prostředí s teplotou řekněme 20 C do prostředí s teplotou přes 35 C.

Termín odjezdu expedice jsme museli odložit kvůli špatnému počasí. Všechny cesty za Port Augustou byly oficiálně uzavřeny. Port Augusta samotné leží přibližně 170 mil severně od Adelaide. Konečně jsme vyrazili 27. února 1967 a brzy jsme poznali důsledky silných dešťů. Cesty a vyjeté stopy byly místy bažinaté a někde úplně vyplavené. Přes tyto překážky jsme konečně dorazili do Alice Springs (asi 600 mil severozápadním směrem), kde jsme nakoupili nezbytné zásoby jídla a pohonných hmot, a příštího dne jsme za neustálého deště vyjeli směrem k Ayers Rock, asi dvě míle dlouhé skále - monolitu, která vystupuje z úplně ploché krajiny písečné pouště ve středu Austrálie. Během toho dne napršelo sedm palců vody a my jsme byli nuceni zastavit, abychom se v buši utábořili na noc nedaleko Curtin Springs - nějakých 50 mil východně od Ayers Rock. Druhý den ráno jsme prakticky seděli ve vodě a všechno jsme měli promočené. Naložili jsme vše na vozidla a pokusili jsme se dostat k Ayers Rock. Místo, kudy vedla cesta, se stalo řekou jednu stopu hlubokou. Když jsme přijížděli k Ayers Rock, spatřili jsme kaskády vody tekoucí z vrcholu skály. To byl pohled, který se vidí velmi zřídka. Když jsme dojeli konečně na místo, tak jsme si tam našli několik prázdných chat, které jsme směli použít, abychom měli kde nechat usušit naše oblečení a také se mohli vyspat. Údržba vozidel musela být prováděna denně, to byla základní věc. Mezitím přestalo pršet a tak jsme měli jeden den na to, abychom se zotavili.

Cestou k Mt. Olga, která se nachází 20 mil západně od Ayers Rock, jsme mnohokrát zapadli do bahna - ujeli jsme v průměru 4 míle za hodinu a postup vpřed byl opravdu těžký. Zanedlouho se však začalo vyjasňovat a objevilo se slunce, které rychle vysušovalo cestu. Přijeli jsme do meteorologické stanice v Giles, kde se nám dostalo pohostinného přijetí od příslušníků RAAF (Australského královského letectva), kteří tam sloužili. Zřídili jsme si v blízkosti náš tábor a z něj jsme potom vyjížděli na průzkum Bedford Ranges.

Do Docker Creeku, který vytéká z Livingstonova průsmyku (přibližně 260km západně od Ayers Rock) se v Lermont Park vlévá další Creek, který je velmi

malebný a dosud nepojmenovaný. V dolní části toku se tvoří mnoho větších i menších tůní. Doktor Batston - geolog - a já jsme šli 9 km proti toku neznámého zálivu a podle barometrického tlaku zjišťovali spád a výšku tohoto toku. Zeměměřič Hunt ve svém popisu australské vládě nazývá tento Creek "Doubkův Creek" - prý za mé zásluhy s výsledky měření. Velitel expedice ve své zprávě podal návrh kartografickému úřadu, aby skupina skalnatých jezírek byla na mapách označena jako "Doubek Pools". Stalo se a jejich poloha je dána souřadnicemi: 129o10l východní délky a 24o57l jižní šířky.

Druhý den vyjelo jedno naše vozidlo do skutečně neznámé a neprobádané oblasti na východní straně jezera Mackay. Velitel a já jsme za ním vyrazili den na to. Byla to hrozná cesta, kdy jsme museli zápasit s písečným terénem a dunami. Na vrcholu jedné duny jsme potřebovali dvě hodiny na to, abychom naše auto dostali o pět metrů dál. To vše při teplotě kolem 105 F. Malé jezero, které jsme našli v jílové pánvi vedle hory Mt. Moris bylo zbytkem předchozích dešťů.

Zeměměřičská skupina si postavila tábor severovýchodně od jezera Mackay, kam dosud nikdy nevkročila noha bělocha. Objevili tam tři náspy vysoké asi 50 metrů. Na jednom z nich jsem na nejvyšším místě vytvořil z kamenů malou dutinu, do které jsem vložil zapečetěnou plechovku se "Southendským vzduchem" a s poznámkou pro případného nálezce, kde mě může kontaktovat. (Malá plechovka byla suvenýrem ze Southendu v Anglii, kterou mi poslal můj syn Brian).

Po tříměsíční tvrdé a usilovné činnosti, během které jsme ujeli přibližně 9000 mil, expedice úspěšně skončila. Velmi úspěšná byla přírodovědecká skupina s bohatou sbírkou plazů a ptáků, z nichž někteří byli dosud zcela neznámí. Zeměměřičská skupina provedla řadu užitečných měření, na základě kterých mohly být pozměněny a doplněny mapy. Geologické skupině se nepodařilo bohužel nalézt legendární Lassaterovu zlatou žílu (což byl zhruba australský ekvivalent legendy o El Doradu).

Nevhodné počasí přidalo expedici více obtíží, než kolik by jich normálně musela podstoupit… Během několika dní, které následovaly po silných deštích, se celá poušť změnila. Déšť byl příčinou vzniku nádherných květinových koberců různých barev. Tam, kde dešťová voda vytvořila tůně, tam se rozličnívodní tvorové čile snažili, aby zajistili reprodukci svého druhu. Někteří z nich - maličcí tvorové jako například bezocasí pulci - zůstávají spící a zahrabáni v písku až deset let, dokud nezačne zase silně pršet. To samé se týká i flóry. V některých případech teprve požár v buši zapříčiní, že se tobolky otevřou a semena rostlin mohou vzklíčit.

V poušti najednou teče řada řek, které jsou normálně vyschlé a jejich koryta se zaplní vodou teprve po deštích. My jsme museli překročit či přebrodit několik takových řek, které po současných deštích dosahovaly někde šířky až 300 metrů. Tyto řeky nedosáhnou až k moři, ale zmizí v poušti a stanou se součástí artézských studní.

Teploty v poušti jsou během dne velmi vysoké, ale v noci rapidně poklesnou a je velmi chladno. Zdá se být nemožné, že by tam mohl být někde skutečný život, ale ráno může člověk uvidět v písku rozličné stopy a známky pohybu zvířat a živočichů. Obyčejně patří dingům, divokým kočkám, ještěrkám, hadům, škorpiónům a také velbloudům. Poušť není prázdná; je tam toho spousta k vidění pro toho, kdo chce vidět.

Všichni ostatní členové expedice se vrátili zpět do Anglie kromě mne. Poté, co vše spojené s naší výpravou skončilo, zůstal jsem nadále v zaměstnání u South Australian Housing Trust až do svého odchodu do důchodu v roce 1979.“

Když odešel Josef Doubek definitivně do důchodu, začal se naplno věnovat svým koníčkům, ke kterým patřilo řezání a leštění kamenů, a také svojí zahrádce. Pěstoval zde nejrůznější druhy ovoce, přičemž měl raritu. Na jednom stromku, plané třešni, měl naroubováno 7 druhů. Dále zde měl fíky, banány, mandle, víno, jabloň, hrušku, citroníky, pomeranče, grapepfruity a avokádo.

Koncem osmdesátých let ho napadlo svolat sjezd všech bývalých příslušníků čs. perutí u příležitosti 50. výročí jejich založení. Sjezd se měl konat v Československu, ale nebylo to povoleno, nakonec se uskutečnil v červenci 1990 v Londýně. Měl jsem tu možnost se ho rovněž zúčastnit, a tak jsme během celého týdne navštívili několik bývalých základen, kde naši letci za války působili, a řadu dalších akcí, mezi které samozřejmě patřilo oficiální zahájení této události na našem velvyslanectví v Londýně. Navštívili jsme rovněž místa, kde je pochováno mnoho padlých od všech perutí, především Brookwood a Thetford a dále pak Runnymede, kde jsou pamětní desky se jmény více než 20 000 letců, jejichž těla se nikdy nenašla. Když sjezd skončil, Josef Doubek se po krátkém zastavení u svých dětí vrátil zpět do Austrálie.

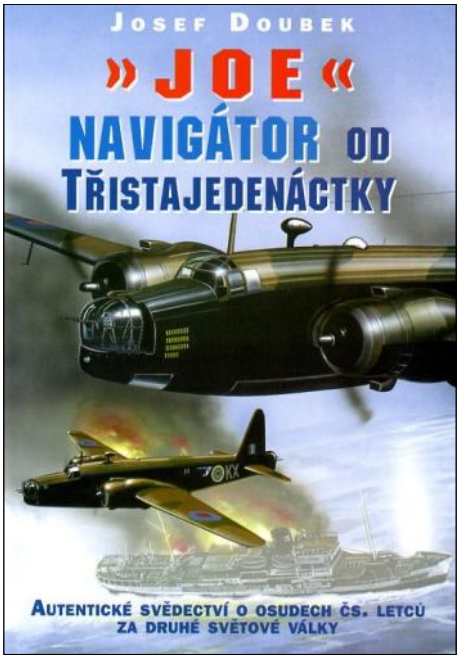

Časem se dostavily zdravotní potíže, zemřel v březnu 2005. Po jeho smrti byl domek zbourán, zahrádky byly zrušeny, stromy vykáceny a na tomto místě byly postaveny dva nové domky. Urna s jeho popelem byla převezena do Anglie, je pochován ve Stanfordu spolu se svojí manželkou a synem Brianem.

KONEC VÁLKY V LOKTI

Frank Nykl

Druhá světová válka skončila v Evropě tam, kde začala. V Sudetech.

Po záboru Sudet v roce 1938 zůstalo v okrese Karlovy Vary 13 658 Čechů. Podle odhadů opustilo na podzim roku 1938 celé české pohraničí na 400 000 Čechů. Na konci války žilo v Karlových Varech přibližně 100 – 200 Čechů. Byli zde nasazeni na práci. Kapitulace německých vojsk byla podepsána 7. a 8. května 1945 v Lokti u Karlových Varů.

7. května 1945 byla v Reims – Remeši v severovýchodní Francii jako první podepsána bezpodmínečná kapitulace Německa. V té době se také vzdávala Americké armádě i několika tisícová Německá armáda v Lokti u Karlových Varů. Němci museli pospíchat, protože Rudá armáda už se blížila a ta se krutě mstila. Rudá armáda pak přišla do Karlových Varů od Prahy po staré pražské silnici kolem hotelu Imperiál přes Vyhlídku až k dnešnímu hotelu Termál dne 11. května 1945, až po ukončení války.

Aktéři podpisu v Lokti v pondělí 7. května odpoledne a úterý 8. května v 9 hodin ráno roku 1945 byli německý generál dělostřelectva Herbert Osterkamp a americký brig. generál George A. Taylor. George A. Taylor (1899—1969) byl důstojník první pěší divize a proslul dvěma nezapomenutelnými výroky.

První byl z pláže Omaha: *"Tady jsou jen dva druhy lidí z těch, co zůstali pláži - ti, kteří jsou mrtví a ti, kteří se chystají zemřít. Tak rychle pojďte přemoci to peklo a dostaňte se odsud".* Ten druhý byl právě při podpisu německé kapitulace, kde byl jeho protistranou generál Osterkamp.

Taylor se vylodil na pláži v pozdější vlně, byl tehdy plukovníkem a velitelem 16. pěšího pluku, který utrpěl mnoho obětí v počátečním útoku. Proto shledal zbytky svých vojáků vyčerpané, mnoho jich bylo nervově otřeseno z bombardování. Muži byli přitlačeni k zemi podél mořského valu. Taylor byl schopný je motivovat, organizovat a vést útok do vnitrozemí. Někdy byl zmatený z rozkazů generála Normana Coty, který byl také na pláži ten den, ale v jiném sektoru s jinou jednotkou, s 29. pěší divizí. Oba důstojníci shromažďovali vojenské jednotky pod divokou palbou. Ve filmu "Nejdelší den" se generál Cota (ztvárněný Robertem Mitchumem), dostal k Taylorově linii. Taylor byl povýšen na brigádního generála a stal se pomocníkem velitele první divize od října 1944 do července 1945.

Během podpisu kapitulace německých vojsk na Karlovarsku, v hotelu „Bílý kůň“ v Lokti, Taylor vyškrtnul označení místa podpisu *"Elbogen, Sudety"* a napsal místo toho *"Loket, Československo"*. Tento akt mu přinesl velký respekt v celém Československu. Dodnes snad není na hotelu jediná pamětní deska… Taylor odešel z armády v roce 1946 s hodností brigádního generála. Novinář, spisovatel a režisér Samuel Fuller sloužil pod Taylorem během války, zmínil se o něm v několika svých filmech.

Foto – náměstí města Loket 7. května 1945, doprovod gen. Taylora čeká na závěrečný akt podpisu. V pozadí vlevo je hotel Bílý kůň, kde se vše odehrálo.

AMERICAN SNIPER A SVATÍ A MY

Peter Žaloudek

Před několika dny jsem zhlédl film Clinta Eastwooda s názvem *American sniper*. Podotýkám, že se to stalo během mého pobytu na Havaji, tedy v USA, a v přítomnosti jednoho starého kněze, který ho chtěl vidět spolu se mnou. Tyto dva faktory považuji za důležité. Reakce na zmíněný film budou v Evropě zcela jistě jiné než v Americe, kde je celá společnost tvrdě konfrontována s následky války Američanů v Iráku, Afghánistánu i s nynějším bojem proti fanatickým ozbrojencům Islámského státu. V Evropě všeobecně převládá názor, že se Američané neměli do konfliktu s arabským světem pouštět a že si za nynější problémy mohou sami. Docela silný nárůst "antiamerikanismu" eviduji hlavně ve své bývalé vlasti, tj. v České republice a na Slovensku.

Film, natočený podle pravdivé události, přibližuje osud Chrise Kyleho, který jako jeden z mnoha ostřelovačů pomáhal americkým jednotkám v boji proti armádě Saddáma Husseina. Není pochyb, že bez těchto ostřelovačů by byly ztráty na životech vojáků mnohem vyšší. Před nástupem jednotky do boje kontrolovali dalekohledy celou síť ulic měst i vesnic. Pokud zahlédli podezřelé osoby běžící s granáty nebo podomácku vyrobenými výbušninami proti vojákům či tankům, museli je rychle zneškodnit. Bohužel tak často zlikvidovali i malé děti, jimž jejich otcové nebo matky vložili do rukou smrtící zbraň, nebo také těhotné ženy. Ostřelovači byli na tento způsob vraždění připravováni tvrdým výcvikem, a to nejen fyzickým, ale i psychologickým. Před stisknutím spouště museli, zvlášť když se jednalo o malé děti, zhluboka dýchat, aby si okysličováním mozku zachovali vnitřní klid a netřásla se jim ruka.

Chris Kyle takto zabil více než 160 lidí, a stal se americkým národním hrdinou, protože tím nepřímo zachránil životy tisíců svých krajanů. Tato "práce" však byla spojená s krutou daní, o které se na veřejnosti mlčí – s psychickým traumatem z toho, že člověk vraždí. Tisíce amerických vojenských veteránů dodnes bojují s následky krutosti války. Mnozí z nich museli po návratu do USA vyhledat psychiatra a jsou stále léčeni na psychiatrických klinikách. Počet sebevražd je u bývalých vojáků v porovnání s jinými skupinami lidí v USA velice vysoký. Chris Kyle, v očích Američanů hrdina, byl tímto údělem postižen tím víc, že sám měl dvě malé děti ve věku těch, které musel na druhém konci světa zabíjet. I on musel podstoupit psychiatrickou léčbu a jen těžce a pomalu se vracel do koloběhu běžného života, do role manžela, otce a příslušníka normální společnosti. A když se mu to jakžtakž povedlo, stal se obětí vražedného atentátu. Před několika dny proběhlo v Texasu soudní řízení s jeho vrahem, který byl odsouzen na doživotí. Smutný a krutý osud. Smutná a krutá konsekvence války, smutné a kruté následky toho, když člověk sám vraždí…

Ale co má tento smutný a krutý osud společného se svatými, co má společného s námi v Evropě, co má společného se mnou? Úvodem jsem se zmínil, že jsem film viděl spolu s jedním starým americkým knězem na ostrově Molokai, kde kdysi žily tisíce vyděděnců, bezdomovců, opuštěných a trpících malomocných. Ano, film jsem sledoval díky nejnovějšímu DVD na místě, kde utrpení bylo ztělesněno tak jako snad nikde jinde na světě. A onen kněz není žádný upejpavý, americkým blahobytem zhýčkaný člověk. Ví mnoho o utrpení, viděl bídu i utrpení v mnohem větší míře, než si dovedeme představit. Dvacet pět let působil jako nejbližší spolupracovník a zpovědník Matky Terezy z Kalkaty. Do USA se vrátil teprve pár let po její smrti a na Molokai nyní buduje centrum spirituality P. Damiána, které chce podle odkazu Matky Terezy i P. Damiána sloužit těm nejubožejším.

Krutost některých scén mi vehnala slzy do očí. Musel jsem se svého společníka zeptat, jak se na to může dívat, jak bude moci po takovém filmu spát, a on mi odpověděl: "Ta krutost mi připomíná realitu tohoto světa. Že není zde, kde teď žiji, ještě neznamená, že neexistuje. Existuje někde jinde, v tolika končinách světa! A já, i když u toho nejsem a zdánlivě proti tomu nemohu nic dělat, musím jako křesťan dělat alespoň to minimum, co je v mých silách a možnostech – musím se za všechny ty oběti modlit; za ty, kteří v hrozné bídě žijí a v hrozných mukách umírají, i za ty, kteří se na jejich bídě podílejí a kteří je vraždí. Někdy je potřebné raději probdít noc v modlitbě, než zůstat lhostejný a nedělat nic." A dozvěděl jsem i to, že právě tento kněz a jeho kongregace se velice zasazují o zahájení procesu svatořečení Josefa Duttona, který býval spolupracovníkem P. Damiána. Nebyl to ani kněz, ani řeholník, nýbrž, jak dnes v církvi říkáme, obyčejný laik. Měl velmi komplikovaný život. Nejdříve působil mnoho let jako voják z povolání. Střílel a vraždil. Když už byla krutost válčení nad jeho síly, opustil jako důstojník armádu. Oženil se, ale manželství mu ztroskotalo. Začal holdovat alkoholu a ten z něho udělal ruinu. Na pokraji fyzických i psychických sil si v jednom z mála světlých momentů uvědomil bezútěšnost a tragédii svého života, a rozhodl se začít žít jako normální člověk. Jeho rozhodnutí bylo tak silné,

Kam za kulturou v Česku?
http://vstupenky.ticket-art.cz
TICKET ART
VÁŠ PARTNER VE SVĚTĚ KULTURY A ZÁBAVY

že se okamžitě vydal do trapistického kláštera v Kentucky, sídla jednoho z nepřísnějších řádů. Vnitřně si to odůvodnil tím, že zde chce činit pokání za svůj dosavadní život.

Byl zvyklý na vojenskou náturu a dril, možná by byl v klášteře vydržel, kdyby se v jakýchsi novinách "náhodou" nedočetl o P. Damiánovi a kolonii malomocných na Molokai. V té chvíli si uvědomil, že než se před světem uzavřít do samoty klášterní cely a činit pokání, by možná bylo lepší věnovat své síly těm, kteří jsou na tom ještě hůř než on sám – zdravotně postiženým malým dětem bez rodičů a příbuzných. Vydal se na Molokai, kde zasvětil ve službě těm nejopuštěnějším 44 let svého života. Zemřel tam v roce 1931 ve věku 88 let a je pochován uprostřed svých malomocných nedaleko od hrobu P. Damiána.

American sniper, Josef Dutton, já. My všichni dnes. V této době plné krutosti válek, nesmyslného vraždění, pronásledování, zoufalých útěků, přeplněných utečeneckých táborů… Kam jen oko dohlédne, všude je utrpení. Pokud ho nevidíme, tak jsme lháři, pokrytci a nezasloužíme si nosit označení člověk.

Ale možná, že Josefa Duttona katolická církev za svatého nikdy neprohlásí. V poslední době jsme spíše svědky toho, jak tato institucionalizovaná kanonizace totálně selhává a dehonestuje samu sebe. Za svaté jsou prohlašováni řeholníci, kněží, a obzvláště jeden papež prohlašuje za svaté své předchůdce. To je trapné a smutné. Takový proces stojí spoustu peněz, a ty si celá ta klerikální mašinérie, která za procesy stojí, vždycky jaksi najde pro kanonizaci sebe samých, než pro kanonizaci laiků a lidí bez moci. Tváří v tvář tomu hroznému utrpení, ve kterém se dnes svět nachází, je načase, aby si církev uvědomila, že takhle už dál jednat nemůže. Nadešel čas nového myšlení a také deklerikalizace církve. To samo o sobě by ale bylo málo. Nadešel čas aktivního převzetí odpovědnosti laiky a všemi křesťany bez klerikální moci v církvi, kterým záleží na tom, aby se stav tohoto nemocného světa konečně změnil, převzetí štafety a vykročení na novou cestu vydávání svědectví Ježíšovu Evangeliu.

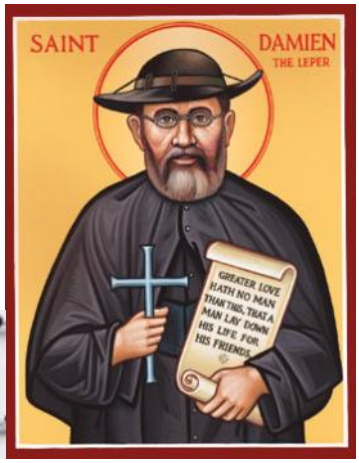

ČEŠI MILUJÍ KNIHY I SVOJE KNIHOVNY

Dagmar Honsnejmanová

I tak by se to dalo říct. Co mě k takovému zjištění vede? Nejenom celostátní statistiky, ale i to, že sama jsem knihovnice a mohla jsem za téměř dvacet let své praxe půjčování knih sledovat, jak čtenáři přibývají či ubývají. V médiích často slýcháme, jak je potřeba podporovat čtenářství, že dnešní děti sedí více u počítačů než u knih. Ano, to je pokrok a pokrok není možné zastavit. Dnešní generace vyrůstá na počítačích a digitálních médiích. Je jiná doba, jiné možnosti. Na nás, rodičích, dospělých je, abychom děti podporovali ve všech činnostech, aby sportovaly, věnovaly se koníčkům a také aby četly, vzdělávaly se, a tím získaly potřebné znalosti pro svůj budoucí život, a aby byly zdatné i ve výpočetní technice. Máme štěstí. Češi patří k národům, kde čtenářství je na vysoké úrovni.

Češi si velmi rádi půjčují knihy v knihovnách, které v poslední době zaznamenaly velký rozvoj. Česká republika má nejhustší síť knihoven v Evropské unii. Knihoven máme téměř tolik, kolik je obcí. Obcí je v České republice celkem 6 253 (dle ČSÚ k 1. 1. 2014) a knihoven je téměř 6 tisíc.

Z poslední dostupné statistiky (z roku 2013) víme, že veřejných knihoven bylo 5 381, knihoven ve zdravotnických zařízeních 107, vysokoškolských 104, akademických 58 a muzejních 283, a to je celkem 5 933 knihoven pro veřejnost. Zvláštní kategorií jsou knihovny školní s počtem 3 748.

Půjčování knih ve veřejných knihovnách má v České republice dlouhou tradici. První půjčovnou knih se v roce 1775 stal klub, který ve svém domě v Karlově ulici v Praze založil Wolfgang Gerle.

V roce 1777 vznikla z knihovních fondů zrušené jezuitské koleje Veřejná c. k. univerzitní knihovna, zárodek budoucí Národní knihovny.

Národní knihovna má v současné době přes sedm milionů svazků. Ve volném výběru nabízí 70 tisíc svazků, má přes 30 tisíc registrovaných čtenářů a podle výroční zprávy za rok 2013 do knihovny přišlo 667 692 lidí. Přes polovinu z nich si přišlo půjčit knihu, ale více než 200 tisíc lidí do NK přišlo za veřejným internetem. V roce 2013 bylo 669 806 výpůjček. NK ročně hospodaří přibližně s půlmiliardovým rozpočtem. NK nabízí veřejnosti také velkou digitální knihovnu „Kramerius," kde lze nalézt plné texty novin, časopisů a knih z 19. a 20. století, které nejsou chráněny autorským právem. NK provozuje největší evropskou digitální knihovnu evropskou knihovnu starých rukopisů a tisků do roku 1800, viz http://www.nkp.cz/digitalni-knihovna.

Služeb knihoven využívá 40 % dospělých a většina dětí a mládeže. Víc než 24 milionů čtenářů si ročně vypůjčí zhruba 64 mil. knih a dalších dokumentů.

Knihovna je instituce, která zajišťuje rovný přístup všech občanů ke kulturnímu bohatství a informacím jak na psaných, tištěných, tak na digitálních nosičích. V malých obcích je navíc knihovna střediskem kultury, zajišťuje nejen klasické půjčování dokumentů, je zpravidla středem veškerého dění. Knihovny umožňují zpřístupňování informací prostřednictvím internetu. Pozitivní je, že i přes rozšíření internetu téměř do každé rodiny, přes růst počtu čteček knih v rodinách, zájem o služby knihoven neklesá. Knihovny se od sebe odlišují podle toho, kde se nacházejí a podle konkrétních skupin obyvatel. Struktura sítě knihoven je jednoduchá. Nejvýše stojí Národní knihovna, dále jsou to krajské knihovny, knihovny základní a specializované. Knihovny, které jsou evidovány u ministerstva kultury, mají možnost získávat na svou činnost dotace a mají možnost se účastnit soutěží, které vyhlašuje ministerstvo, profesní organizace Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) a případně další instituce a organizace.

Soutěž Knihovna roku

Jednou z nejvýznamnějších cen je Cena Knihovna roku, kterou uděluje ministr kultury České republiky. Uděluje se od roku 2003. Hodnotí se zásluhy za dlouhodobý rozvoj knihovnictví v obci či městě a také mimořádný přínos v knihovnických a informačních službách. Cena je udělována v kategoriích "základní knihovna" a "významný počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb". V kategorii "základní knihovna" jsou knihovny zpravidla nominovány v návaznosti na soutěž Vesnice roku, vyhlašovanou Ministerstvem pro místní rozvoj jako součást Programu obnovy venkova, a hodnoceny porotou Ministerstva kultury. Smyslem ocenění je vyjádření veřejného uznání knihovnám, jejich pracovníkům i obcím za úsilí o rozvoj knihovnických služeb a čtenářství. Soutěž je podnětem k rozvoji knihoven především na malých obcích, ke zvyšování jejich úrovně.

Biblioweb

Oblíbenou soutěží je Biblioweb, soutěž webových stránek knihoven, kterou v rámci akce Březen - měsíc čtenářů vyhlašuje SKIP ČR. V roce 2015 proběhl již šestnáctý ročník. Cílem soutěže je zlepšovat kvalitu webových stránek knihoven a dosáhnout toho, aby sloužily návštěvníkům jako spolehlivý zdroj informací o knihovnách i jejich službách a přilákaly je do nich. V kategorii knihoven v obcích nad 30 tisíc obyvatel zvítězila Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem. V kategorii knihoven v obcích od 15 001 do 30 000 obyvatel byla nejúspěšnější Masarykova veřejná knihovna ve Vsetíně. V kategorii knihoven v obcích do 15 tisíc obyvatel si vítězství odnesla knihovna města Petřvald. Zvláštní cenu "nejlepší bezbariérový web knihovny“ získala knihovna v Litvínově. V rámci soutěže také probíhá hlasování veřejnosti o nejsympatičtější web, kterým se letos stal web knihovny U Mokřinky z obce Mokré s 977 hlasy (v obci žije 149 obyvatel) – www.obecmokre.cz/knihovna. Ceny byly předány na slavnostním večeru prestižní konference ISSS 2015 (Internet ve státní správě a samosprávě) v Hradci Králové 13. 4. 2015.

Kamarádka knihovna

Kamarádka knihovna je celostátní soutěž o nejlepší dětské oddělení knihovny v České republice. Soutěž organizuje Klub dětských knihoven Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR pod záštitou Ministerstva kultury ČR a Národní knihovny ČR a koná se v pravidelných dvouletých intervalech. První vítěz byl vyhlášen v roce 2007. Této oblíbené akce se pravidelně účastní víc než 100 knihoven. Do soutěže se může přihlásit oddělení pro děti obecní, městské či krajské knihovny. Mezi hlavní soutěžní kritéria patří např. spokojenost dětí s knihovnou (děti hodnotí knihovnu formou známek na vysvědčení), rozsah týdenní provozní doby knihovny pro děti, počet počítačů připojených k internetu pro děti, procento registrovaných dětských čtenářů z celkového počtu dětí v místě a další ukazatele. U knihoven, které na základě těchto kritérií postoupí do finále, se hodnotí ještě další parametry, např. webové stránky knihoven pro dětské čtenáře, spolupráce se školami a dalšími partnery a další. Toto hodnocení probíhá při návštěvě dané knihovny. Slavnostní vyhlášení probíhá 1. června na Den dětí v Praze.

Noc s Andersenem

Cínový vojáček, Ošklivé káčátko, Malá mořská víla, Olle Zavřiočko a další pohádkoví hrdinové pomáhají dětem na celém světě najít cestu do pohádky, každoročně s jejich pomocí můžeme pozvat děti na noční návštěvu do knihoven a škol. Neobvyklou akci v roce 2000 poprvé zorganizovaly Hana Hanáčková a Mirka Čápová z dětského oddělení knihovny v Uherském Hradišti. V té době určitě netušily, že malá regionální akce se rozroste v úžasné společenství knihoven, škol a dalších organizací. Díky ochotným dospělým organizátorům, kterým se zalíbil nápad podpořit rozvoj dětského čtenářství pomocí Andersenových pohádek, mohou děti v jeden jediný kouzelný večer zažít literární i kulturní dobrodružství, které může pomoci nastartovat dětskou duši k celoživotní lásce ke knížkám.
Akci pořádá Klub dětských knihoven Svazu knihovníků a informačních pracovníků, její pomocí české knihovny dlouhodobě upozorňují na to, že v konkurenci populárnějších médií je třeba podporovat zájem dětí o čtení.

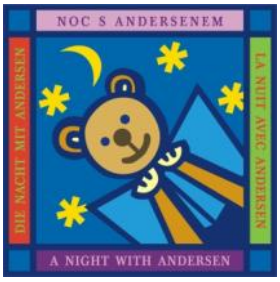

Všichni víme, že dnešní způsob života dětské četbě příliš nepřeje – literatura soupeří s akčními lákadly a bezduchým vysedáváním před televizní obrazovkou či monitory počítačů. Bylo provedeno mnoho výzkumů dětského čtenářství s alarmujícími výsledky, ale jen málokterý z nich radí, jak ze začarovaného kruhu ven. Všem se zdá, že dnešní děti nečtou. A přitom existuje docela jednoduchá cesta - dát dětem osobní příklad a ukázat jim, že čtení je veliké dobrodružství. Metoda osobního vzoru v předčítání vedla k první noci v knihovně v roce 2000, s cílem oslavit Mezinárodní den dětské knihy, který se připomíná každoročně 2. dubna na celém světě v den narození známého dánského pohádkáře Hanse Christiana Andersena.

Každým rokem narůstá počet míst, kde se nocování s knížkami uskutečnilo. V letošním roce strávilo Noc s Andersenem 93 526 účastníků z Čech, Moravy, Slovenska, Slovinska, Polska, Řecka, Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Dánska, Chorvatska, Švýcarska, Španělska, Francie, Německa, Velké Británie, Itálie, Nového Zélandu, USA, Austrálie, Izraele a Keni. Těší nás, že i děti v Austrálii už od roku 2011 mohou zažít *sleepover*. Do patnáctého ročníku společné pohádkové Noci s Andersenem se zapojilo 619 knihoven v ČR, 514 škol, 83 dalších institucí, 235 slovenských knihoven a škol, 36 míst v Polsku, 9 ve Slovinsku, 26 v ostatních zemích, což podtrženo a sečteno dává 1 522 míst celého světa. Každý účastník nocování s knížkou obdržel pohlednici, která se nedá nikde koupit, nárok na ni má pouze ten, kdo vše zažije na vlastní kůži.

Celé Česko čte dětem

Zakladatelkou obecně prospěšné společnosti Celé Česko čte dětem je Eva Katrušáková. K zahájení projektu v roce 2006 ji přivedla láska k literatuře, kterou studovala a ke které ji vedli rodiče už od dětství. Inspirovala ji manželka polského velvyslance v USA Irena Koźmińska, která v roce 2001 zahájila kampaň v předčítání, jejímž základem je myšlenka o pozitivním vlivu předčítání na emoční rozvoj dítěte. Důležitou hodnotou tohoto projektu je, aby rodina byla co nejvíce „spolu“. Posláním projektu Celé Česko čte dětem je prostřednictvím společného čtení budovat pevné vazby v rodině. Pravidelné předčítání dětem má obrovský význam pro rozvoj jejich emocionálního zdraví. Předčítání rozvíjí paměť a představivost, učí myšlení. Předčítání utváří pevné pouto mezi rodičem a dítětem. Stačí 20 minut denně. Každý den.

Ankety

Češi také rádi hlasují v různých anketách, které se zaměřují na knihy. Jednou z nich byla např. anketa o nejoblíbenější knihu obyvatel České republiky Moje kniha (2004), v které bylo odevzdáno 93 252 hlasů. Na prvním místě se tehdy umístila kniha Harry Potter s 6 979 hlasy, druhé místo obsadil Pán prstenů s 2 697 hlasy a na třetím byla Bible s 1 996 hlasy. Na čtvrtém a pátém místě se umístily knihy českých autorů Saturnin a Babička.

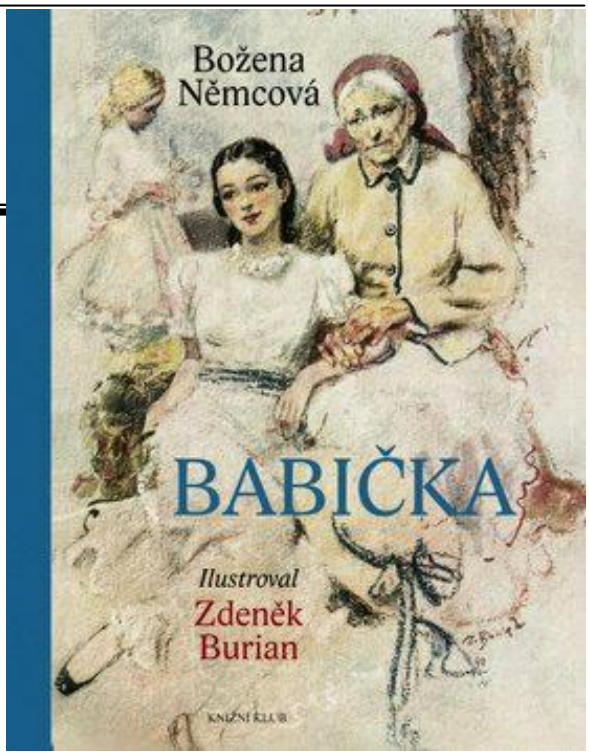

Každoročně také probíhá udílení knižních cen Magnesia Litera, jejichž úkolem je propagovat kvalitní literaturu a dobré knihy, a to bez omezení a bez ohledu na žánry: stejnou pozornost si zaslouží spisovatelé, básníci, překladatelé, nakladatelé i vědci a teoretici. Proto bylo ocenění rozvrženo do devíti kategorií, které se snaží obsáhnout veškerou domácí knižní produkci. I zde se může do hlasování zapojit také veřejnost. V roce 2015 byla poprvé ohodnocena nová kategorie za nejlepší blog, jejíž vítězka získala 50 tisíc korun na knižní publikování blogu. Nejoblíbenější knihu pro děti a mládež za předchozí rok zjišťuje každoročně Anketa „Suk – Čteme všichni“, kterou vyhlašuje Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského v Praze. V letošním roce již proběhl 22. ročník. Slavnostní vyhodnocení proběhlo 15. 4. 2015 na Strahově v Památníku národního písemnictví. Do ankety o nejoblíbenější knížku pro děti vydanou v uplynulém roce se zapojilo více než jeden a půl tisíce mladých čtenářů ze všech koutů naší země. Výsledky byly vyhlášeny za přítomnosti spisovatelů, ilustrátorů a zástupců dětských čtenářů z celé republiky. Cenu dětí získala kniha: Jeff Kinney: Deník malého poseroutky 8. Cena Noci s Andersenem se uděluje knize, která získala nejvyšší počet hlasů dětí nocujících v knihovnách v rámci Noci s Andersenem, a tou se letos stala kniha Sandry Vebrové: Ducháčkovic rodina.

Určitě bych mohla ještě pokračovat ve výčtu různých akcí a soutěží, ať již regionálních nebo na celostátní úrovni. A byl by to dlouhý seznam. Věřím, že moji kolegové knihovníci a knihovnice i v budoucnu budou dělat vše pro to, aby čtení bylo jedním z nejkrásnějších zážitků, které člověk může zažít.

ZIMA/LÉTO 2015

21

BÍT ČI NEBÍT – toť otázka naší současnosti

Alena Klímová – Brejchová

Německý filozof Artur Schopenhauer prý měl za to, že výchovou, a tudíž i mnohdy nutným trestem potlačujeme ve svých malých dětech „vznešeného divocha“. Nedočetla jsem se, zda on sám kdy vychoval vlastní děti.
Je evidentní, že se v našem demokratickém jednadvacátém století v západních kulturách přístup k fyzickému potrestání našich potomků výrazně mění. Je však otázkou, zda ve všech případech k lepšímu.

Vzhledem k tomu, že mou láskyplnou náručí matky, rodící své potomstvo v době nejrozvinutější totality v české kotlině, prošlo celkem čtrnáct bytostí (čtyři děti a deset vnoučat), dovoluji si o novodobém fenoménu eliminace přiměřených tělesných trestů u vlastních potomků napsat těchto pár slov:

Není tomu tak dávno, co jsem v jednom pražském kostele četla větu: „Špatný je rodič, který netrestá.“
Je zřejmé, že ve stvoření lidském, které jakási neviditelná, ale nekonečně moudrá entita vrhla na tuto nádhernou planetu, nápravný děj, který mnozí chápou jako trest, existuje. Je ve Velkém stvořitelském plánu a můžeme jej též nazývat ve východních filozofiích známým termínem - „Zákonem zpětného odrazu“. Jak své činy zasejeme, takové plody sklidíme. Zdá se, že k zrychlení procesu prožitku a následného pochopení může pomoci i vhodné potrestání. Samozřejmě i karmu - karmické zákonitosti, známé z východních filozofií, lze chápat jako výchovu k správnému lidství. Jako neodvratné nápravné zákony působící za pomoci nepříjemností a stresů všeho druhu, které jsme si sami zavinili. Toto dění však mnozí z nás nesprávně vnímají jako trest seslaný neviditelnou božskou entitou. Zdá se, že zručnou, ochranitelskou a milující otcovskou entitou. Ano, snad se dá říci, že vložil-li náš Stvořitel - velký Architekt našich životů do našich duší lásku, nelze si JEHO představit nemilujícího.

Takže... má tedy dnešní milující rodič, kterému je výchova nového jedince osudově svěřena, také trestat? Například drobným úhozem, plácnutím na malý zadeček? Vždyť variabilita mentality nových lidiček i snášenlivost trestu je tak obrovská. Je nad slunce jasnější, že ke každému jedinci je nutno přistupovat jiným výchovným způsobem, navíc s nejvyšší ochrannou láskou a pozorností. S nejvyšším smyslem pro zodpovědnost za jeho další zdravý vývoj a rozvoj. Jenže tyto navýsost složité postupy se v žádné škole noví mladí rodiče neučí. Výučba k rodičovství se odehrává jen za pomoci zkušeností z vlastního dětství a mládí. Lze čerpat jen ze vzorce chování, který nám předali rodiče naši i společnost, ve které se pohybujeme, a to za pomoci rozumu, intuice i jakéhosi vnitřního vedení.

Ještě mám v živé paměti, jak velkou autoritou pro mne byli rodiče mí, ale i všichni ti nespočetní učitelé, kteří na mne, dokonce i v mém stáří, ještě působí. Výchovně působí, protože pro lidského jedince výučba, směřující k duchovnímu dozrání možná ani smrtí nekončí. Vzpomínám si na vyprávění mých rodičů a vím, že oni svým rodičům, mým prarodičům, dokonce vykali. Vybočit z cesty, kterou tehdejší rodičové - obrovská to autorita - pro ně vybrali, bylo skoro nemyslitelné. Dnešní přístup k autoritám v životě mladých lidí se zdá zcela opačný. Diametrálně a mnohdy tragicky odlišný. Přesto zodpovědnost za výchovu našich dětí i za jejich ochranu... je neměnná. Jsme za své nezletilce dokonce trestně odpovědni. Tohle nám nikdo neodpárá, dokud rodina bude rodinou a my rodiči!

K napsání této úvahy o výchově a účelném potrestání přiměřenými tělesnými tresty v době útlého dětství, kdy ještě domlouvání a vysvětlování nemůže zdárně působit, mne provokuje několik zarážejících událostí z poslední doby. Je to například opakovaná prázdninová návštěva dánských „studentů“ v Praze. Připomíná nájezdy barbarských hord. Zřejmě byly tyto velké děti už vychovávané v bezmezné toleranci, bez zásahu do jejich výchovy přiměřeným tělesným trestem. Nesprávným přístupem v nich nebyl, dostatečně včas, usměrněn onen „vznešený divoch“. Takže divošsky vandalské nájezdy do pražských hotelů, krásných městských enkláv a elegantních restaurací, jsou neakceptovatelné a tyto mladé a alkoholu chtivé Dány dokonce na zdraví ohrožující. Přijedou se bezuzdně vyřádit v cizím městě, které s neobvyklou chutí demolují, a nakonec je, vyválené ve vlastních zvratcích, pražští záchranáři rozvážejí do nemocničních zařízení skoro polomrtvé. O hrůzném chování sportovních „fanoušků“ na stadionech, a to nejen v české kotlině, snad ani hovořit nelze. Je evidentní, že nedostatečné usměrnění trestem při výchově v dětství může nést špatné ovoce. Nejedlé, hořké a plné otravných jedů pro celou společnost. Vždyť i dobrý či špatný sadař se pozná po svém výpěstku... I mladému slůněti musí být v příhodném okamžiku vnucena poslušnost přiměřeným násilím, aby bylo použitelné k práci, a odrostlé hříbě musí být zkroceno tak, aby do sedla přijalo jezdce. Aby se podvolilo autoritě. Většinou se tato procedura nemusí opakovat.

Pro mladou generaci hovořící pouze anglicky –
Zpravodajství o Praze na www.praguemonitor.com
FACEBOOK www.facebook.com/PragueMonitor

S trestáním našich nezbedných potomků však souvisí i další těžko akceptovatelné děje, které se přesouvají i k nám, do Česka. Je to například kauza dvou českých chlapců, kteří byli v Norsku odebráni z jejich rodiny, zatím z utajovaných důvodů, a po jejich vzájemném oddělení dáni na výchovu do rodin náhradních. Vrcholní čeští politici se snaží udělat si o tomto problému správný názor, což je zřejmě nesnadné, ale přesto jsou rozhodnuti pomoci zoufalé matce. S přihlédnutím k mediálním informacím o nesdílném norském soudnictví a o této kauze, se pomoc jeví více než obtížná. Chlapce – české občany údajně směla vlastní matka dosud vidět dvakrát ročně, snad jen na čtvrt hodiny, nesmí s nimi česky mluvit, nesmí je obejmout. Normální a milující rodič ve všech koutech světa se upřímně zděsí. Představa, že nějaký úředník či soudce takto krutě rozhodne od svého stolu o našich milovaných dětech, že dojde k odebrání našich, na nás přirozeně lpících maličkých… je strašlivá. Představa to je absolutně nepřijatelná už proto, že se to týká či může v budoucnu týkat nás všech. Toto Zlo, jak se zdá, se může lehce zahnízdit právě v demokratickými principy formovaných západních společenstvích. Kdosi nás „udá“, kdosi nás bez našeho svolení zrádně nafilmuje, za pomoci svého mobilu, právě když své vztekle se po asfaltu ulice válející dítko plácneme výchovně po zadečku. Ten kdosi nic neví o složitostech donošení našeho milovaného dítěte, o probdělých nocích u jeho postýlky, o našem strachování, když milované dítě stůně. Nemá informace o jeho vrozené mentalitě, ale ani o jeho přirozeném lpění na rodičovské náruči. Nic neví o nás samotných!

Rozhodně zde nechci zpochybňovat záslužnou činnost psychologů či rozhodčích orgánů, kteří nutně a po právu zasahují u rodin, kde je dítě týráno či znásilňováno. Mohu však mluvit opět ze zkušeností v naší současné společnosti. Situace dochází tak daleko, že mnozí kvalitní rodičové mají oprávněný strach, že budou-li nuceni z výchovných důvodů zaslouženě potrestat své dítko na viditelném místě, pod drobnohledem samozvaných „Ochránců práv našich vlastních a milovaných dětí“, může dojít k udání, udavačům bude dopřáno sluchu, a děti tak mohou být rodičům i odebrány.

Uznávám, že jsou smutné případy, kdy je přesun dítěte z vlastní nefunkční rodiny do kvalitní náhradní nutností. Přesto je v naší společnosti diskutováno, proč jsou děti odebírány z rodin ve stále větší míře? Proč s vaničkou tak říkajíc vyléváme i dítě? Proč nejsou uplatněny v prvé fázi prověřené metody psychologického působení na rodiče, jejich převýchova a následný dohled příslušnými sociálními pracovníky. Oprávněně se ptáme - co je možným nosným médiem tohoto nebývalého a šířícího se jevu „demokratických“ společností? Klaďme si tuto důležitou otázku!

Je snad důvodem zmnoženého odebírání dětí z vlastních rodin další, velmi neblahý jev, kterým je v západních populacích významně se snižující schopnost reprodukce lidských jedinců, a to z mnoha závažných zdravotních důvodů? Že bezdětné a mnohdy movité rodiny po dětech přirozeně touží, je evidentní a pochopitelné. Budou, mají snad být v budoucnosti naše děti takto, takovými cestami, do neplodných rodin přidělovány? Samozřejmě, že to může být zneužitelné. Na prožitky těchto maličkých i jejich zoufalých rodičů lze myslet jen s největší hrůzou v srdci…

Blahobyt a maximální tolerance k přestupkům a nepravostem mladistvých může paradoxně vést i k neuznávání autorit, k pýše, výtržnictví, k ničení hodnot, k vlastnímu ohrožení a ke strázním, které se dotknou všech zúčastněných, ale i nás, nezúčastněných. Tažme se proto, jakým mechanismem výchovy vznikají novodobí teroristé? Dobře živení a nudící se „zabijáci“. Testosteronem fortifikovaní mladí muži, toužící vyřádit se i v nesmyslném adrenalinu plném válčení na území smrti. Už nechtějí být ochránci slabších… Co se stalo neblahého, jakých chyb se dopustili jejich vychovatelé?

Ano, přesně teď zdvíhám souhlasně ruku a hlasuji pro zasloužený, včasný a spravedlivý trest z láskyplné ruky rodičovské… Jsem dostatečně poučena a přesvědčena, že moudrý rodič – autorita - smí, ba dokonce musí, svého milovaného „vznešeného divocha“, své osudem mu svěřené dítě, s nejvyšší láskou a zodpovědností - trestat!! Potrestat ho božsky, tudíž bez hněvu a v přísném ovládání negativních emocí.
A to vždy a bezodkladně, pokud v raném dětství laskavé poučení propluje jeho oušky bez povšimnutí. Smí trestat i přiměřeně tělesně. Z generací zodpovědně trestaných dětí vyrostli slušní lidé. Protože lze už jejich životy zmapovat, nelze to popřít. Přimlouvám se tudíž - společnými silami zabraňme, aby nám v tomto závažném a záslužném rodičovském činění, bylo „nepoučenými“ bráněno!

Řekni mi mámo, ty přece všechno víš
a všechno znáš, to, co je kolem nás,
tak řekni mi mámo, jak vypadá čas?

Jako řeka, když proudem se valí,
jak z oblaků, když padá sníh.
Jak bouřka, jež slyšet je zdáli,
jak pláč, co se proměnil v smích.
To tak zní čas, to tak zní čas, to tak zní čas.

Řekni mi mámo, ty přece všechno víš
a všechno znáš, to, co je kolem nás,
tak řekni mi mámo, jak voní čas?

Jak bělostné višňové květy,
jak stoletá pavoučí tma.
Jak koráb pro kosmické lety,
jak lidé, jak ty, jako já.
Tak voní čas, to tak voní čas, to tak voní čas.

Teď víš už, jak čas voní, jak chutná,
a taky jak zní.
Svět mladý, tak šťastný a krásný,
tak uchop ho do svých dlaní….

STŘÍPKY Z ALBIONU

Jana Garnsworthy

V Anglii žiji přes patnáct let a za tu dobu jsem o Angličanech, jejich povaze, zvycích a životě přečetla nepočítaně článků. Většina z nich měla dvě věci společné: byla napsána vševědoucími pisateli (nejčastěji slečnou nebo mladým mužem, kteří v Británii strávili pár měsíců, v lepším případě dva tři roky) a byla proseta zevšeobecňováními. Zrovna nedávno jsem četla článek v Lidových novinách, ve kterém autorka neoblomně tvrdila, že Angličané nejedí králíky. Na Facebooku se poté strhla vášnivá diskuze o tom, jak to není pravda a že se slečna celým článkem chtěla jen zviditelnit, což se jí očividně podařilo. A přesně tomu se chci vyhnout. Nechci psát, že Angličané jsou takoví nebo makoví, protože každý je jiný. A přestože jako národ mají nepochybně své charakteristiky, představím vám je prostřednictvím hrstky krátkých epizod ze svého obyčejného života na anglickém Jihozápadě. No a vy, milí čtenáři, si pak mých pár střípků můžete zasadit do svého pomyslného anglického zrcadla.

NEZOUVEJTE SE, PROSÍM

Do Anglie jsem přijela v roce 1999 jako au-pair a o Angličanech jsem měla zakotvené a typicky naivní představy – oblek, deštník, v ruce šálek čaje. Takže když mě přijeli na nádraží vyzvednout dva normálně vypadající lidi s cigaretou, byla jsem v šoku. Začal můj nový život, ve kterém jsem si prvních několik měsíců připadala doslova jako Alenka v říši divů. Asi prvním zvykem, dá-li se to tak nazvat, který mě udivil (a udivuje dodnes), bylo nepřezouvání se. Dorazili jsme k mé nové rodině domů a já si samozřejmě automaticky začala sundavat boty. A oni na to, že to je ok. Myslela jsem, že to je ok, protože jsem za sebou měla dlouhou cestu a oni se snaží být milí. Ale ne, prostě to bylo ok pořád. Za ta léta, co tu žiju, jsem navštívila stovky, možná tisíce ryze anglických domácností a narazila jsem tuším na dvě, kde po mně chtěli, abych se zula. Tenhle zlozvyk se mimo jiné snažím už přes deset let odnaučit svého manžela. Nevím, jestli se „Nesundává si boty“ dá považovat za dostatečně pádný důvod k rozvodu, každopádně je to dostatečně pádný důvod k tomu, abych se čas od času pořádně rozčílila.

JE LIBO ROPUCHU V DÍŘE?

Ve své nové rodině jsem se setkala ještě s několika podivnostmi především kulinářského rázu. Nedlouho po svém příjezdu jsem prohlížela špajzku a v ní našla malou skleničku, s nápisem Marmite. Když jsem ji otevřela, bylo v ní mazlavé cosi nejlépe přirovnatelné černé vazelíně, ovšem s mnohem horším odérem. Usoudila jsem, že se ono cosi nejspíš zkazilo. Nutkání vyhodit to do koše jsem odolala a rozhodla se počkat, až se vrátí domů rodinka. Bylo mi řečeno, že prý se to nezkazilo, že to tak má vypadat a vonět (vonět?!). Prý se to vyrábí z kvasnicového výtažku a maže na toust, což mi tatínek rodiny následujícího rána dokázal. No fuj! Později mi došlo, že patřím do tábora těch, kteří nenávidí Marmite – v Anglii totiž na Marmite běží reklama, jejímž sloganem je „You either love it or hate it“.

Vedle zmíněné kolomazi mě fascinovaly určité pro mě tehdy neobvyklé chuťové kombinace, na některé z nichž se mé české pohárky už asi nikdy nenaladí. Nikdy by mě třeba nenapadlo, že se dá z banánu a chleba udělat „banana sandwich“, že by někomu mohlo připadat úplně normální pokapat si hranolky octem nebo že se tu dokonce jí ropuchy. I když to poslední není tak úplně pravda. To jsem ale samozřejmě nevěděla, když mi bylo poprvé oznámeno, že bude na večeři „toad in a hole“! To doslova znamená ropucha v díře, ale ve skutečnosti jsou to obyčejné párky zalité palačinkovým těstíčkem pečené v troubě.

V ČAJI JE SÍLA

Anglické zvyklosti jsem opravdu poznala, když jsem začala pracovat jako ošetřovatelka v komunitě a později jako pedikérka „na volné noze“. To už jsem byla vdaná a o Angličanech něco věděla, ale přesto jsem se při každodenních návštěvách mých klientů dozvídala něco nového. Vzpomínám si, jak mně jedna starší paní, manželka bývalého bohatého místního podnikatele, přikázala (doslova), abych jí udělala odpolední šálek čaje. A hlavně ať prý nezapomenu nahřát konvici! Stála jsem tam a dumala, jak tu porcelánovou konvici nahřát a jestli existuje nějaký správný anglický způsob, abych to náhodou neudělala špatně. Nakonec jsem usoudila, že nejjednodušší bude se paní zeptat. „Copak ta dnešní mládež neví opravdu vůbec nic, pane bože?!“ Vsadila jsem na českou kartu a paní vysvětlila, že nejsem blbá, jen to „u nás“ děláme jinak. A hle, my lady úplně obrátila a z čarodějnice se stala ovečka, která mi začala vyprávět, jak za války znala Čechoslováky v Britském královském letectvu. Nabídla šálek čaje a buchtu i mně a od té doby jsme byly kamarádky. Zmíněný anglický šálek čaje není nějaký obyčejný šálek čaje. Je to mocný nástroj bourající společenské bariéry. Důkazem je i dcera našich sousedů, dnes desetiletá, jejímž prvním slovem nebylo mama, ani dada, ale se stoupající intonací vyslovené „cuppatea?“ (šálek čaje?). Když vám někdo nabídne šálek čaje, je to jako by říkal „Jsem ochoten věnovat ti kousek svého života, mám zájem si s tebou povídat“. První větou, když přijdete k někomu na návštěvu, bude téměř bezpochyby „Cuppatea?“. Když si chcete udělat v práci přestávku, pravděpodobně na to půjdete přes čaj. Když se vám ve dveřích objeví plačící kamarádka,

posadíte ji se slovy „Let's have a cuppa and you can tell me all about it". Anglický čaj je vlastně taková neškodná cigaretka, berlička, o kterou se tady můžete vždycky s jistotou opřít.

RESPEKT A ÚSMĚV NA TVÁŘI

Zdálo by se, že paní továrníková z předešlého odstavce potvrzuje, co se o Angličanech obecně říká, tedy že jsou chladní a rezervovaní. Ale většinou tomu tak je pouze, dokud vás lépe nepoznají. Osobně je vnímám jako vcelku pozitivní, slušné, otevřené lidi se skvělým smyslem pro humor. Když jedu nakoupit, prodavačka se na mě usmívá, přeje mi hezký den. Jasně, na kurzu ji naučili, že to má říkat, jinak dostane vyhazov, ale mně to je jedno. Možná, že za nějakou dobu se to do lidí vstřebá a už je to ani učit nebudou muset. Když jdu k doktorovi, můžu s ním mluvit jako s normálním člověkem. Když telefonuju na daňový úřad, nezacházejí se mnou s prominutím jako s volem. Všude vás vyslechnou a budou se vám ze všech sil snažit pomoci. Každý zaměstnanec je v první řadě člověk, se kterým lze komunikovat. Heslo „Náš zákazník, náš pán“ tu stále ještě platí. A na to si člověk rychle zvykne. Proto když potom jedete do Čech, nestačíte se někdy divit. Jako například moje kamarádka Eva, když si kupovala lístek na vlak… paní pokladní jí sdělila cenu, Eva vytáhla kartu, jala se ji zastrčit do čtečky a jejda… "Vy platíte kartou?". Pro Angličany v tento moment zcela neobvyklá otázka, protože tady se dá platit kartou naprosto kdekoli. „Vy jste mi neřekla, že platíte kartou! To nevíte, že mi to musíte říct předem?! Podívejte, kolik jste mi přidělala práce, já to teď musím všechno smazat a začít znova!“ Anglická paní pokladní by se Evě ještě omluvila, že jí to zapomněla říct. V souvislosti s touto historkou se mi vybavila ještě jedna o českém „buranství“, také od Evy a také z nádraží. Tuším, že to bylo v Holešovicích. Evička nemohla na nástupišti najít odjezdovou tabuli, tak se s anglickou slušností zeptala na perónu stojícího pana výpravčího: „Prosím vás, kde je tu odjezdová tabule?“. Odpovědí jí bylo: „Vy ste slepá, nebo co?“ Pravda, měla tabuli doslova nad hlavou, ale něco podobného by si k vám prostě v Anglii nikdo nikdy nedovolil!

ANGLIE ZEMĚ PŘÍLEŽITOSTÍ

Domnělá anglická rezervovanost se rozhodně neprojevuje ani když přijde na podnikání. Anglie je země příležitostí, kde vám nikdo nehází klacky pod nohy a i z toho důvodu zde kvete drobné podnikání všeho druhu. Třeba my bydlíme v malinkaté vísce s hrstkou domů a 99 procent našich sousedů jsou živnostníci. Jeden je kominík, další zahradník, třetí truhlář, sousedka masérka, další soused opravuje počítače, jeden má firmu na pneumatiky, sousedi od vedle vloni rozjeli rozvážení ovoce a zeleniny. Má již zmíněná kamarádka také podniká a já též. Důvodem tolika „self-employed“ lidiček je zaprvé jednoduchost anglického systému, který živnostníkům neklade nadměrné překážky, a výrazně nižší míra byrokracie než v Čechách, ale také fakt, že Angličané, než aby si něco udělali sami, raději si pozvou domů odborníka a zaplatí mu za to. Pokud chcete uspět a jste ochotni vynaložit úsilí k tomu, abyste něčeho dosáhli, podaří se vám to. Navíc vám ostatní váš úspěch nebudou závidět. Ono české „Hele co má, kdoví, jak k tomu přišel“, tu totiž nepanuje.

SNOBISMUS A CHARITA RUKU V RUCE

Přestože s ryze českou závistí se tu příliš nesetkáte, s ryze anglickým snobismem ano. Mé děti chodily do malé základní školy poblíž Exeteru v malebné vesničce ležící nad řekou Exe jménem Brampford Speke. Nádherné místo plné drahých vil a bohatých lidiček, především bankéřů, doktorů, důstojníků v penzi. Vesnička, kde je dokonale ztělesněno anglické přísloví „Keeping up with the Joneses“. Každý se snaží držet krok s oněmi imaginárními Jonesovými, mít víc než ostatní a vyšplhat se výš na společenském žebříčku. A to se pak odráží bohužel hlavně na stavu jejich kreditních karet a potažmo psychiky. Ale hlavně že mají nejnovější model Range Roveru, kterým mohou děti ráno zavézt 500 metrů do školy. Což, soused doktor jim předepíše balení Prozacu a všechno bude v pohodě. I přes zmíněný snobismus a jakousi chamtivost jsou však Angličané neskutečně charitativním národem. A tady se zobečňovat opovážím, protože to je prostě FAKT! Dovolím si však tvrdit, že anglická dobročinnost je v mnoha případech jakýmsi přívlastkem právě zmíněného snobismu. Pokud totiž budete vnímáni jako někdo, kdo přispívá na charitu, bez pochyby vám to vylepší společenské postavení.

A CO TEDA TI KRÁLÍCI?

A jak je to tedy s těmi na začátku zmiňovanými králíky? Když před mého manžela moje maminka poprvé položila talíř s králíkem na česneku (mňam!), odmítl to sníst. Prý se mu při pohledu na toho pečeného chudáka vybavilo, jak dříve vídal všude kolem cest nafouklé králíky s myxomatózou, nemocí, která v Anglii poprvé vypukla v padesátých letech 20. století. Od té doby se se střídavou intenzitou čas od času objevuje na různých místech. Osobně jsem se s nakaženými králíky naštěstí nikdy nesetkala, jinak bych je nejspíš taky přestala jíst. Že by je však Angličané nejedli, pravda není. Náš místní řezník má divoké králíky pověšené ve výloze poměrně často a já na ně vždycky dostanu chuť. Kvůli manželovi jsem si ho ještě ale nikdy nekoupila, zatím…

MOUDRO NA ZÁVĚR

Ať už jsou Angličané jacíkoli, jeden rys u nich převládá ze všech nejvíc, a totiž to, že jsou to úplně normální lidé, každý jeden z nich smrtelník jako vy nebo já. A jako takoví je pro ně nejdůležitější jejich rodina, snažit se žít svůj život tak, aby byli oni a jejich nejbližší šťastni a co nejvíc si těch pár let, co nám na Zemi bylo dáno, užít.

Na závěr bych se s vámi ráda podělila o své dva oblíbené weby týkající se života v Anglii. Na rozdíl od článků a pisálků, které jsem kritizovala v úvodním odstavci, jsou psány inteligentními chlapci, kteří už zde nějaký ten pátek žijí. Pokud vás život v Anglii zajímá, mrkněte na Standův http://anglie.hedvik.com/ a Romanův http://www.zivotvenku.com/ blog.

Oba plné zajímavých postřehů. Jen jedno varování, zvlášť druhý jmenovaný si nebere servítky a jeho jazyk je občas poněkud květnatější.
Z krásného zeleného Devonu zdraví Jana (překladatelka na volné noze a bloggerka na www.czech-stuff.com)

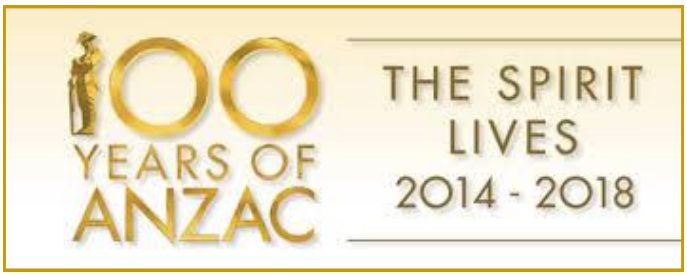

BĚH ANZAC

Vlastík Škvařil

ANZAC DAY se každoročně připomíná 25. dubna. To byl den v roce 1915, kdy se Australská a Novozélandská armáda vylodila na pláži u Gallipoli v Turecku. (ANZAC je zkratka pro Australian a New Zealand Army Corps.)
Byla to katastrofa, tisíce vojáků padlo bezvýsledně, nedosáhli ničeho. Přesto ale vojsko projevilo neuvěřitelné hrdinství a všeobecně se věří, že tato akce přispěla velkou mírou k vytvoření charakteru Australanů. Důležitost tohoto výročí roste s každým rokem. Místo vzpomínek u piva v hospodě se australští ultra maratonci rozhodli uspořádat 450 km závod na památku ANZACů.
- Do hlavního města Canberry jsme s Jožkou přijeli dva dny před závodem. První den jsme strávili prohlídkou War Memorial - Válečného muzea. Ani celý den nestačí na to, aby si to všechno člověk mohl pořádně prohlédnout a prostudovat. Pro nás už byl čas se usadit v parkovišti Národního Parku Stromlo, kde byl start a cíl závodu. Závod byl na 75 kilometrovém okruhu, po pěšinkách a cestičkách kolem silnic, ale většinou mimo silnice a přes pohoří. Doprovod se mohl setkat s běžci na několika místech, kde se dalo přijet po silnici. Někteří toho využívali, ale já jsem nechtěl, aby Jožka bloudila někde v končinách, které nezná, a tak bylo pro mne jednodušší si vzít všechno potřebné a stravu na celý okruh do ruksaku.
Kromě 6 okruhů, neboli 450 km, na které byl časový limit 6 dnů, byla možnost si vybrat kratší vzdálenosti. 300 km za 4 dny, 150 km za 2 dny anebo 75 km za den. Start 6 denního závodu byl v pondělí v 8 ráno, konec v neděli v 8 ráno. Záleželo na každém jednotlivci, jak dlouho bude běhat a jak dlouho odpočívat. Sbalil jsem si na cestu dva krajíce chleba s arašídovým máslem, dva banány a několik ořechových tyčinek s jogurtem, dva litry vody, větrovku, baterku, protože budu dobíhat až za tmy, a pár obvazů a náplastí na případné plyskýře, mobil a pár dalších potřebných věcí. Oblékl jsem se jenom do šortek a tílka, protože mělo být přes 20 stupňů. Asi po hodině běhu po chodníčku poblíž silnice nastaly první kopečky. Po rovině se utíká, do kopců se šlape. Vždycky začínám pomalu, mám před sebou celých 6 dnů. Po 23 kilometrech dobíhám k prvnímu kontrolnímu bodu v Tuggeranong. Je tam možnost doplnit můj dvoulitrový pytlík na vodu, který je v ruksaku, a hadičkou se mohu kdykoliv napít při běhu. Do vody jsou přidány minerálie, které člověk při pocení musí nahradit.
Následuje možná 5 nebo 6 kilometrů po nekonečných dlážděných chodnících a cyklostezkách. To zrovna moc nemiluji, ale taky to nakonec končí a zase kopečky. Napřed mírné, pak velice prudké na vrcholek pohoří Izaac Range. Jsem spokojený, že to ještě dokážu vyšlapat bez toho, že bych se musel zastavovat a lapat po dechu. Cesta dolů je mnohem těžší, klouže to, samé kamení a štěrk, jsem moc rád, když jsem konečně zase na rovině. Cesta k druhému a poslednímu kontrolnímu bodu je mírně vlnitá a to mám rád. Člověk nepoužívá stále stejné svaly. Kontrolní bod je ve středu Canberry u jezera Burley Griffin, které bylo uměle vytvořeno při stavbě hlavního města, kde předtím nebylo vůbec nic.

Mám za sebou 51 kilometrů. Od kontrolního bodu vede cesta kolem jezera po betonových chodnících, asi dvě nekonečné hodiny. Konečně jsem z města pryč, začíná se stmívat. Já běhám vždycky sám, tentokrát jsem ale právě doběhl jednoho z běžců a tentokrát jsem tomu byl velice rád. Nastala bouřka a začalo pršet. Oblékl jsem si větrovku a přes ni bezpečnostní vestu s reflektujícími pruhy, kterou jsme museli mít v noci oblečenou. Moc to nepomohlo, byl jsem promočený naskrz velice brzy. Jeden kopeček za druhým, bouřka se blížila, a tak jsem byl rád, že nejsem sám. Říkal jsem si, že když by některého z nás zasáhl blesk, tak ten druhý se aspoň může pokusit toho druhého vzkřísit. Krajina byla otevřená, na vrcholku každého kopečku rostly obavy. A na jednom z nich najednou takový blesk, že jsem byl úplně oslepený a okamžitě následovalo ohlušující hřmění. Bylo mi jasné, že bouřka je přímo nad námi a to mi bylo dost úzko a trochu jsem se i modlil. To jsem si připomněl, jak se asi cítili ti naši ANZACi u Gallipoli.

Trvalo to další 3 hodiny, než jsme dorazili do cíle v 9 večer. Jožka už měla uvařený horký čaj, přidala do něj trochu Moravské Švestky a bylo mi dobře. Ani jsem se neosprchoval, stačilo se utřít a byl jsem umytý. Nakonec pořádnou večeři, natáhnout budíka na 5 ráno a šup do postele. Nemohu říci, že jsem spal jak zabitý, budil jsem se často a hleděl na hodinky, abych nezaspal. Jedno kolečko za mnou, dalších pět přede mnou. Ale starosti jsem si s tím žádné nedělal. Cítil jsem se velice dobře. Snad jednu menší starost jsem měl o můj kotník, který jsem si zvrtnul tři týdny předtím při 50 km terénním závodě a několik dnů jsem na něj nemohl vůbec šlápnout. Doktor v nemocnici mě ujistil, že několik týdnů na tom nebudu schopen běhat. To mě málo zná.

V 6 ráno za svítání jsem vyrazil na další kolečko. Tentokrát jsem se na to oblékl lépe. Předpověď byla na 14 stupňů, déšť a bouřky. Dlouhé běžecké šponovky, vlněné tričko s dlouhými rukávy a pláštěnku z materiálu Gortex. Je to materiál, ne levný, který má póry, co propustí molekuly páry, takže se člověk tolik nepotí jako v gumové pláštěnce, ale přitom nepropustí molekuly vody, které jsou větší. Ale nakonec, jak jsem poznal, i to má svůj limit. K prvnímu kontrolnímu bodu jsem dorazil bez problémů. V tu dobu se předpověď počasí vyplnila, začalo lít jak z konve a studený vítr moc nepomohl. Několik hodin jsem si pochvaloval, jak je mi v pláštěnce dobře, ale i to mělo svůj konec. Když jsem doběhl k druhému kontrolnímu bodu, byl jsem už promočený a drkotal zuby. Na doplnění vody jsem potřeboval pomoc. Ruce se mi třásly zimou a nemohl jsem rozepnout zip na ruksaku a vytáhnout pytlík na vodu. Dlouho jsem se nezdržoval, čekalo mě dalších 24 kilometrů a vůbec jsem se na to netěšil. Jožka mi zatelefonovala, že přivážejí v autech některé závodníky, kteří trpěli hypotermií, a že abych se také nechal přivézt. No to určitě! Mezitím se cestičky proměnily v potoky, na blátě to klouzalo, tma, moje baterka nebyla zrovna ta nejlepší, tak bylo těžké vidět značky, ale naštěstí jsem si už cestu pamatoval a tak jsem nezabloudil. Poslední hodiny se zdály nekonečné, ale nakonec jsem to nějak zvládnul. Na stole už zase voněl čaj se slivovicí, vydatná večeře a teplá postel.

Co si člověk může více přát. Někdy člověk potřebuje trpět, aby si uvědomil, jak si vážit jednoduchých věcí jako teplo, jídlo, střecha nad hlavou a pohodlná postel. Aspoň mně to stačilo k tomu, abych se těšil ze života.

Třetí den se počasí umoudřilo. Aby to nebylo zase tak moc jednoduché, tak mě začal bolet zraněný kotník natolik, že jsem si poprvé musel vzít prášky proti bolesti. V noci na čtvrtý den jsem si najednou v posteli uvědomil, že mě kupodivu nic nebolí. Nemohlo to být kvůli těm práškům, ty jsem si vzal hned ráno a to by tak dlouho nefungovalo. První dny jsem se o tom nebavil, bylo samozřejmé, že po celodenním běhu člověka bolely svaly, klouby, záda, ale najednou nic! Já vždycky říkám, že pohyb je důležitý, a když něco člověka bolí, tak se to musí rozhýbat. A jak mně to posloužilo! Žádné bolesti jsem už po zbytek závodu neměl.

Byl jsem spokojený, že jsem to zvládnul, zvláště když někdo chtěl udělat fotku s jedním mladým závodníkem, který závod vyhrál za nejkratší dobu. Je mu 24 roků a já jsem byl samozřejmě nejstarší. Když jsem si uvědomil, že věkový rozdíl mezi námi je 51 roků, tak jsem si říkal, že to musí být nějaký omyl, a že někdo napsal špatné datum do mého rodného listu. Když vyhlásili výsledky, tak jsem byl velice mile překvapený, že jsem z 21 závodníků na 450 km skončil osmý.

Po skončení závodu jsme se na zpáteční cestě zastavili v Národním parku Kosciuszko s největší horou Austrálie Mount Kosciuszko, 2228 metrů. Z lyžařského střediska Thredbo jezdí lyžařský sedačkový výtah na vrchol lyžařských svahů, přes léto je to ráj pro horské cyklisty. Odtud je to jenom 6.5 kilometrů na vrchol Kosciuszka a stejná vzdálenost zpět. Bylo škaredě, poprchávalo a mlha. Na informačním středisku se mě snažili rozmluvit, abych tam nechodil, ale přece si nenechám ujít šanci dosáhnout nejvyššího vrcholu Austrálie. Kdo ví, jestli se tam ještě někdy dostanu. Byli jsme už na nejsevernějším, nejjižnějším, nejzápadnějším a nejvýchodnějším konci Austrálie, ale ještě ne na nejvyšším. Jožka měla také obavy, cesta tam a zpět od lanovky měla trvat 4 až 5 hodin. Snažil jsem se ji přesvědčit, že to je pro slimáky, a že to zvládnu mnohem rychleji. Celou cestu byl železný chodník, ne velice prudký. Byly tam nápisy, že se po tom nesmí utíkat, aby turisté neuklouzli a nedošlo k úrazu, ale nikdo tam nebyl, tak jsem byl zase jednou neukázněný dědek a zvládl jsem to tam a zpět za dvě hodiny. Když jsem se blížil k vrcholku, vítr sílil, mrzlo, přibývalo sněhu a na samém vrcholku byl už úplný blizard. Zastavil jsem se jenom na moment udělat fotku a už jsem frčel dolů. Ještě jsem

se stavil na informačním středisku oznámit té příjemné slečně, že to nebylo tak hrozné, a zdálo se, že měla docela radost, že jsem v pořádku zpět. Jožka si taky oddechla, i když jsem měl příjem na mobil až na samotný vrcholek, a tak jsem ji cestou informoval, jak pokračuji. Když jsem doběhl „domů“, byl jsem promočený na kůži, ale zima mi nebyla, byl jsem na to pořádně oblečený ve vlněném tílku s dlouhými rukávy a ve svetru, a jak je známo, vlna hřeje, i když je mokrá. Trochu Moravské Švestky do horkého čaje opět pomohlo. Pomalu cestujeme směrem k Melbourne, a velice spokojeni s průběhem naší další cesty po Austrálii už zase plánujeme, na jaké dobrodružství se vydáme příští rok.

Má lípo zelená,
pověz mně, co pro mě znamenáš?
Všechno to, co jsi chtěl, když jsi do světa šel,
tvoji prvni větu,ve vůni mých květů
první milování, pýchu, vzestup i pád,
věty, který máš rád,
to znamenám.

Má lípo voňavá,
pověz mně, co lidem rozdáváš?
První sny splněný, první lásky něžný,
první sny zklamaný, lásky zatoulaný,
lidský pohlazení, lásku, zradu i lež,
jen si vyber, co chceš,
to rozdávám.

Má lípo šumivá,
čim to, že nás lidi přeživáš?
Jsem tu pevně v zemi a ty přibliž se mi,
až tě zradí nohy, až budeš ubohý,
jsem tu pevně v zemi, a ty přibliž se mi,
se mnou nevymiziš,
tak přežívám.

Petr a Hana Ulrychovi, Javory

NA OCEAN ROAD JSOU JAVORY

Jana Reichová

Lísteček z javora, spadl nám do dvora, to ano, to se může stát, to znám, ale že na Great Ocean Road ve Viktorii prý znějí Javory, to jsem nevěděla. Já jsem je tam neslyšela, a to možná byla asi ta smůla. Tedy neslyšela jsem je ani já ani manžel Zdeněk a proto to s námi asi dopadlo právě na té cestě jaksi dosti nepěkně.

Koncem léta 1985 jsme se vydali se Zdeňkem na delší cestu na jih Austrálie. Vyjeli jsme ze Sydney téměř novým Fordem Telstarem (hatchback) přes Hay, Milduru a Renmark do Adelaidy navštívit přátele a ochutnat a nakoupit víno v Barossa Valley a vinicích na Adelaide Hills. Zpátky jsme jeli po jižním pobřeží přes Mt. Gambier a Warrnambool.

Když jsme se později cestou vynadívali na „Dvanáct apoštolů“, směřovali jsme na Melbourne. Právě tedy na Great Ocean Road, než se přejede Gellibrand River, se sjíždí pěknými serpentinami na most přes tuto řeku. Za mostem jde silnice okamžitě dosti prudce nahoru, tak se řidič přizpůsobil, ale ono to najednou bylo jinak. Hned za mostem byla silnice čerstvě posypaná vysokou vrstvou hrubé škváry, ale varující cedule, jako normálně vždy a všude, nebyla nikde. Auto si nedalo říct a pěkně se řítilo na skálu po pravé straně silnice. Zdeňkovi se to podařilo rychle stočit, ale na té škváře se s autem nedá příliš dobře komunikovat. Letěli jsme tedy na levou stranu silnice, kde byl příkrý svah. Na štěstí se nám do cesty na kraji silnice postavil nevelký stromek, ten nás pěkně otočil na střechu a po střeše jsme letěli hezky dolů tím příkrým svahem asi 8 metrů. Těsně před obrovským kmenem jakéhosi stromu se auto zázrakem zastavilo. Byli jsme připoutaní, jaké štěstí. Nebyli jsme zranění a tak se Zdeňkovi nakonec podařilo přes zavazadlový prostor dostat z auta ven. Zavazadla ovšem tím spadla a na mne tam již místo nezbylo. Zdeněk hledal kámen, aby rozbil okno, ale najednou se mi podařilo okénko krásně stáhnout. Jak mě tím malým okénkem Zdeněk vytáhl ven, jak se mu to podařilo, to si již nepamatuji. Strání porostlou ostružiním jsme se vyšplhali na silnici, a aniž bychom si cokoli řekli, klekli jsme si a poděkovali Pánu Bohu, že jsme to přežili. Když jsme vstali a začali vnímat, co se vlastně stalo, z rozbitého auta nám prozpěvovali Matuška s Evou Pilarovou – Tam za vodou v rákosí.

Brýle mně spadly v autě, ale viděla jsem dobře bez nich a levé rameno po úrazu ze srpna 1984 nebolelo a mohla jsem s ním pohybovat. Všude v ostružiní byly rozházené láhve vína, které jsme si vezli z jižní Austrálie. Zdeněk se snažil je posbírat, ale v tom ostružiní a v krátkých kalhotách to opravdu moc dobře nešlo. Auto zaklíněné ve stráni mezi stromy, láhve vína rozeseté v ostružiní, jen jedna láhev piva, která byla v esce se rozbila, ale to jsme zjistili až později. Co nyní dál?

Po silnici nic nejezdilo, ale najednou jsme v údolí ne příliš daleko zahlédli střechu jakési farmy. Zdeněk zůstal u auta a já jsem se vydala na tu farmu. Všude otevřeno, ale nikdo nebyl doma. Když jsem již odcházela, přišel pan farmář. Sdělila jsem mu naši příhodu a požádala, zda bych nemohla použít jeho telefon, abych přivolala NRMA. Překvapil mě, řekl, ale to jste si mohla zavolat, i když jsem tady nebyl. Potom zavolal sám, a když jsem mu popsala, kde asi naše auto odpočívá, řekl, že jsme měli velké štěstí, neb do těch končin nechodí, a kdybychom se byli z auta nedostali a navíc byli zranění, těžko by nás tam někdo našel.

Když jsme společně došli na silnici, byla tam již parta těch, kteří právě ten úsek opravovali. Byli velice rozzlobení na šéfa, který jim řekl, že na ceduli je dost času, tu tam dají až později. Opravdu ji přinesli, ale bohužel pozdě. Vytahali všechny láhve vína, ale žádné nechtěli, že oni raději pivo. Když přijeli „vytahováci“, nemohli vrak dostat ven, tak byl zaklíněný mezi stromy. Potom to přece jenom vytáhli, naložili nás do jejich auta a odvezli do Geelongu. Náš Telstar byl totálně zničen a odepsán. Do Sydney jsme se vrátili přes Melbourne pronajatým autem.

Nevím, ale obávám se, že na cestu do Viktorie se již nevypravíme, tedy zřejmě již nepojedeme po Great Ocean Road a nebudeme mít možnost „malé zrnko písku v dlani mít“. Budeme ale nedočkavě čekat na zásilku od sestry z Prahy. Nechtěla mi věřit, že nám „Javory“ nikdy neposlali. Vždyť je poslouchají tak často. Budeme je jistě poslouchat velmi rádi také my v Gosfordu. Děkujeme za článek o Javorech z minulého čísla, jsme nyní bohatší!

ODTUD A ODJINUD

♠ Koni Převalského (Przhevalsky) se v Mongolsku, kde byl domovem, říká kertag. V Asii vyhynul a byl poprvé popsán na Ukrajině v roce 1881. Je předkem našeho zdomácnělého koně, dnes se s kertagem setkáme zejména v zoologických zahradách, Praha vede ve výzkumu a chovu. Tohoto nevelkého zavalitého koníka světlehnědé barvy osrstění můžeme vidět i v australských ZOO Werribee a Tarunga.
Z pražské zoologické zahrady (kůň Převalského je jejím erbovním zvířetem) byly v roce 1991 čtyři klisny a jeden hřebec letecky dopraveny do Mongolska, aby se tam tento druh vrátil. Jeho divoký původ stále potvrzuje zajímavý tělesný postoj, dvě zvířata stojí blízko sebe hlavami proti sobě, aby mohla sledovat, co se děje před i za nimi. Divocí stepní koníci, nikoliv Převalského, nejsou vyšší než jeden a čtvrt metru, zpravidla tmavší barvy srsti, mulec, konec hlavy u nozder, bývá světlejší. Začátkem tohoto roku byli importovaní do Čech, i když tam nikdy tento druh nežil. Čtrnáct klisen z anglického národního parku Exmoor do 40 hektarové pláně u Milovic východně od Prahy. Hřebec tam bude poslán později, až se dámy usadí. Proč do Milovic? Trochu historie nikoho nezabije: Rakousko-uherská armáda zabrala tuto oblast začátkem 19. století a používala jako execírák, jak se tehdy říkalo. Během 1. světové války tam byli uvězněni zajatí Italové, Rusové a Srbové, na přilehlém vojenském hřbitově jich bylo pohřbeno přes pět tisíc. Němci využili krajinný ráz k tomu, aby tam cvičili pod velením maršála Rommela vojáky afrikakorpsu. Pak patřily Milovice čs. armádě, po roce 1968 se staly obrovskou garnizónou Rudé armády, zůstala tam až do roku 1991! A tak vojsko v různých uniformách se postaralo o to, aby se zabránilo rozšíření plevelného rostlinstva. Týkalo se to také některých druhů hmyzu. Domácí rostlinou tam byl a je hořec a živočišným králem a královnou motýl modrásek hořcový. Je od roku 1991 v České republice zařazen v seznamu bezobratlých mezi kriticky ohrožené druhy. Zachování rázu těchto písčitých čtyřiceti hektarů a jejich flóry i fauny tak přivedlo z 1500km vzdáleného Exmooru stádo koní malého vzrůstu. Spásáním trav a mladých stromků a keřů nahradí destruktivní činnost vojenských bot a vozidel. Organizace Česká krajina za přispění Evropské unie, České akademie věd a několika univerzitních pracovišť tak podporuje zachování civilizací ohroženého modráska, jehož existenční nutností je jak živná rostlina, tak hostitelský mravenec. V Milovicích.
♠ Na Velikonoce se v Praze otevřela nová část podzemní dráhy, linka A. Dříve končila v Dejvicích a nyní byla prodloužena do motolské nemocnice.

Měla se tak i usnadnit doprava na letiště. Do Ruzyně se musí přestoupit na autobus ze stanice metra Veleslavín. Od výstupiště vedou do vestibulu stále v podzemí eskalátory, na nástupiště autobusů se cestující ale dostanou pouze po schodech. Šetřilo se, je to dilema pro osoby na invalidních vozících a velká obtíž zvláště pro starší a tělesně slabší občany se zavazadly. Bylo tak v dnešní Evropě unikátní řešení, od pěti ráno do desíti večer tam budou s kufry pomáhat portýři. Před sto lety podobně působili na nádražích nosiči v pruhovaných kazajkách, cestující je přivolávali zavoláním „ träger"! Snad se vyskytnou rozumné instituce a přistaví výtah. Těsně před uzávěrkou jsem se z internetu dozvěděl, že náprava již byla sjednána, ale zařízení nebylo momentálně v provozu vzhledem k silnému větru.

♠ Americký spisovatel Philip Roth se dožil 82 let. Vyšel i jeho životopis nazvaný „Roth zbavený pout". Tak jsem se dozvěděl, že spisovatel jezdíval do Prahy "za holkama", vysvětluje přímo a výslovně. Před časem jsem četl Rothovu knihu „The Prague Orgy", byla přeložena do češtiny s titulem „Pražské orgie", podle mne fikce o Češích na kafkovskou notu. Tato kniha se dokonce má zfilmovat. Orgie na filmovém plátně? Poučení pro mládež nebo povzbuzení pro staré pány? Málo je ale známo o pomoci, kterou Roth nabídl českým spisovatelům po jeho návštěvě Prahy v roce 1970, prosadil tehdy v nakladatelství Penguin vydávání překladů prací Milana Kundery, Ivana Klímy a jiných. Nemohu také zapomenout na Jacka Keruaca, jeho knihu „On the Road", která vyvolala takové nadšení u českých čtenářů. Keruacova nepolitická politika spočívala v jeho vyznání pro cestování, v té době v ČSSR velmi omezené, v jeho symbolu pro svobodný pohyb. A současně se objevili překladatelé z angličtiny do češtiny, z nejznámějších to byli manželé Pellarovi, Jan Zábrana, nám dobře známý Josef Škvorecký a další. Zájemci o pragensia se mohou potěšit novým románem Arthura Phillipse „Prague", tentokráte laděného na notu Milana Kundery. Anebo jakýmsi místopisem spisovatelky Rachael Weiss „The Thing about Prague". Přečtěte a posuďte sami, vydalo nakladatelství Allen&Unwin v roce 2014.

♠ Uvažuji, kdo si pamatuje na "Krále majálesu". Zrovna před 50 lety do Prahy přiletěl právě v době tradičního studentského festivalu americký beatnický poeta, zpěvák a pianista Allan Gingsberg. Praha ho uvítala jako příslušníka národa, který byl tehdy, v době absolutního příklonu k Sovětskému svazu, v naprosté nemilosti. Týden po jeho příjezdu do republiky byl vyhoštěn, posazen do letadla směřujícího na Londýn. Gingsberg byl českými úřady ocejchován jako osoba, která je z morálního hlediska na obtíž. Homosexualita se netrpěla. A zajisté také ne popularita hippie Američana svérázně hlásajícího svobodu a lásku mezi českou mládeží.

V odlétajícím letadle napsal dlouho poemu začínající: *And I am the King of May, which is the power of sexual youth // and I am the King of May, which is long hair… // which is Kral Majales in the Czechoslovakian tongue...*

♠ Podle letošního vydání americké poradenské společnosti Mercer se hlavní město České republiky umístilo na 68. místě žebříčku měst s nejlepším životem. Nevalnému umístění ani nepomohlo to, že australský muzikant Jamison Young koupil na Rokycansku ve Zbirohu před sto lety postavené nádraží. Pro zbirožské to byl symbol města, podle nového majitele nádraží bude v přízemí budovy otevřena kavárna, v patře obrazová galerie a člověk nikdy neví, co ještě. Australan před pěti lety začal cestovat po Evropě, na internetu náhodně viděl informaci s fotografií, že nádraží je na prodej, a když uviděl cenu, hned je koupil. Třeba tam kromě dobré kávy a umění zavede i na páru taženou lokomotivou turistický vlak podle vzoru u Melbourne supícího Puffing Billy. Jako student jsem hrával v orchestru, jehož parádním kouskem byla "Vzpomínka na Zbiroh". Bůhví na co skladatel Václav Vačkář vzpomínal. Jistě nikoliv na poslední vlak, který v roce 2012 zbirožským nádražím projel. Od té doby vlaky zastavují na nové zastávce v Kařezu, odkud cestující do Zbirohu jezdí autobusem. I přesto je starosta Zbirohu rád, že se nádražní budovy někdo ujal *„i když je z Austrálie*", budete to *„pro hodně lidí srdcová záležitost, je to krásná krajina".*

♠ Víte, čemu se na Slovácku říká „baně"? Jsou to rukávy košile k ženskému kroji. Patří k tomu kasanice, oblékat kroj je umění, které se dědí z generace na generaci. Barevná vrchní sukně musí mít patnáct sámků. A kroj na hody by měl být jiný než na neděli.

IP

ZMĚNA KLIMATU

Zdeněk Rich

Vždyť to sami znáte. Čas od času se vynoří nějaká otázka a lidičkové se okamžitě rozdělí na dva názorově naprosto nesmiřitelné tábory. Každý z obou táborů začne dokazovat, že ten opoziční tábor se skládá z lidí ducha slabého a začnou hledat argumenty, kterými by názory opozice zpochybnili, ba v prach rozmetali. Nejinak je tomu s otázkou tzv. globálního oteplování, nyní opatrně změnou klimatu nazývanou. A není to velice často džentlmenská hra, tu se nějaký výsledek trochu (případně hodně) přibrousí, aby vhodně zapadal do potřebné teorie. „Zasurfoval" jsem trochu po vlnách internetu a dozvěděl jsem se z jednoho zdroje, že tomu prožluklému CO_2, způsobujícímu změnu klimatu, vděčíme z 99 procent díky lidskému konání a pouhé jedno procentíčko potom způsobuje sopečná činnost a jiné hrátky přírody. Nebyl jsem ovšem nikterak překvapen, když jsem narazil na jiný zdroj, uvádějící statistiku naprosto opačnou. Jeden z autorů dokonce tvrdil, že vulkanická činnost jisté sopky vypustila do ovzduší množství CO_2, které je neporovnatelně větší než to, které způsobuje po dlouhou dobu lidská činnost. Oba tábory se pochopitelně snaží získat příznivce na svoji stranu a musím přiznat, že zastánci teorie, že za tu všechnu kalamitu vděčíme tepelným elektrárnám, automobilům všeho druhu a podobně, jsou poněkud úspěšnější. Vidíte to sami na televizních obrazovkách několikrát do týdne, kdy se mluví právě o těch zatrolených tepelných elektrárnách. Na obrazovce vidíte široké, profilované komíny, ze kterých se valí hustý dým. Omyl, nejedná se o žádné komíny, ale o chladící věže, ze kterých nestoupá k nebesům ten škodlivý CO_2, ale náš dobrý a k životu nezbytný H_2O, tedy voda, v páry proměněná. A můžete mi prosím věřit, že vím, o čem mluvím, sám jsem navrhoval a dohlížel na instalaci zařízení těchto chladících věží. Stojí za zmínku, že tato zařízení dosahují často opravdu mamutích rozměrů, výšky dvou set metrů a průměru jednoho sto metru. Musím přiznat, že se jaksi nehodlám připojit k jednomu, či druhému táboru. Jednak je prokázáno, že mnohé údaje byly, jak jsem se již zmínil, upraveny a to mnohdy do značné míry. Pravda je patrně někde uprostřed, ale nemyslím si, že kdy bude tento střed bezpečně změřen a určen. Navíc jsem přesvědčen, že i když CO_2 patrně hraje jistou roli v ovlivnění klimatu, jsem si jist, že naše matička příroda má v arzenálu řadu způsobů, jak ovlivnit atmosféru na této planetě. Však naše zemička prošla mnoha změnami, mrazivá období se střídala s tropickým klimatem a i ten CO_2 mnohdy přesahoval, jak dokazují průzkumy ledovců, větších hodnot, než je tomu dnes.

Jak známo, opatrnost je „matkou moudrosti" a tak jistě je chvalitebná snaha omezit jednu ze škod, které přírodě působíme, a musím se pochlubit, že jsem sám svými slabými silami k tomu přispěl.

Když začátkem osmdesátých let minulého století stavěla Australian National University v Canberře první experimentální sluneční elektrárnu v Austrálii ve White Cliffs ve státě NSW, dostala firma, kde jsem působil jako hlavní konstruktér, objednávku na generátor, který byl nezbytnou součástí této elektrárny. Generátor vyhovující jejich specifikaci jsem navrhl, nakreslil a zajistil jeho výrobu. Po více jak deseti letech od stavby elektrárny jsme s kamarádem jeli na pivo do Birdsville Pub a naše cesta vedla právě přes White Cliffs. Zatelefonoval jsem tedy na univerzitu v Canberře s dotazem, zda mohu jejich dislokované pracoviště navštívit. To mi bylo laskavě dovoleno a dostal jsem i jméno „vědce", na kterého se mohu obrátit. No, očekávaje něco, jako výzkumný ústav, kde vědci v bílých pláštích řeší důležité úkoly, jsem byl nejprve poněkud zklamán. Na oploceném pozemku stála jakási větší garáž, pokud si vzpomínám se střechou z vlnitého plechu, ze které vyšel chlapík v ušmudlané kombinéze, slyšící na jméno, které jsem dostal z Canbery. Když jsem se mu představil a přiznal se, že jsem původcem generátoru, který obsluhuje, přijal mě jako rodného bratra a nešetřil chválou. No a potom nás provedl svým královstvím. V řadě bylo pěkně seřazeno čtrnáct parabolických zrcadel o průměru tří metrů, lapajících lačně sluneční paprsky. Jak nám obsluhující operátor vysvětlil, počítač ráno natočí zrcadla do správného směru, aby tato zachytila již první ranní paprsky. A potom, tak jako v té písničce „tak jako slunečnice každý den, otáčí se za sluncem", sledují zrcadla dráhu slunéčka po nebeské báni. Nehodlám čtenáře unavovat popisem systému, jen snad to, že elektrárna zásobovala elektrickým proudem malý počet domků v okolí. Když jsem potom navštívil White Cliffs o několik málo let později, byl výzkumný úkol patrně splněn a provoz elektrárny zastaven. Nikdy jsem neměl v ruce informace, jaký náklad si stavba elektrárny vyžádala, ale jsem si jist, že cena kilowatu získaného tímto zdrojem, byla mnohonásobně vyšší, než z normální, tepelné elektrárny. Časy se ovšem mění a s tím i systém využití slunečního záření. Moderní systém využití slunečního záření jako zdroj elektrické energie pracuje na zcela jiném principu, dnes používané sluneční panely přeměňují sluneční energii přímo v energii elektrickou a vzhledem k tomu, že tyto panely se začínají vyrábět v masovém měřítku a jejich cena dramaticky klesá, kráčí jistě tato technika správným směrem. A tak vidíme vzrůstající množství slunečních panelů na střechách domků. Pokud je zařízení dostatečně dimenzováno, dokáže

za vhodných podmínek pokrýt spotřebu energie domu, případný přebytek je potom odprodán do energetické sítě. I když podmínky mohou být často méně než perfektní a je nutno se „přiživit“ ze sítě, výsledkem je podstatně nižší účet za elektřinu. I když cena za nákup za instalování slunečních panelů a příslušenství není právě nejmenší, zdá se, že vynaložené náklady mohou být umořeny za tři nebo čtyři roky. Vzpomínám si, že jsem někdy v polovině sedmdesátých let vyslechl na univerzitě UNSW přednášku na toto téma, a tehdy se náklady na podobné zařízení navrátily až za čtrnáct let. (Zařízení bylo velice drahé a elektřina neuvěřitelně levná). Přes všechen pokrok ve využívání sluneční energie pomocí solárních panelů, představa „Zelených“, že je jimi možnost nahradit energii produkovanou tepelnými elektrárnami, je naprosto směšná. I když, jak je vidět, je možnost snížit spotřebu energie užívané v domácnostech, spotřeba energie v průmyslu a vlakové dopravě a podobně, bude ještě po dlouhou dobu závislá právě na tepelných elektrárnách, případně na elektrárnách nukleárních.

Snad ještě jednu poznámku. Jak se zdá, je využití sluneční energie k produkci energie elektrické naprosto realistické, ale? Ovšem to platí pouze v podmínkách, jaké poskytuje slunná Austrálie a jiná území, bohatá na sluneční svit. V zemích, kde je sluníčko méně štědré, kde je obloha po většinu roku zakryta mraky, nebo kde pro znečištění ovzduší se sluneční paprsky jen stěží proderou na zem, je pochopitelně situace jiná.

Solární elektrárna na střeše Národního divadla v Praze

DVĚ POZNÁMKY NIKOLI NA OKRAJ

Milan Dubský

O VÝCHOVĚ

Ne právě malá část dnešní mladé generace tvoří specifickou složku společnosti. Projevuje se to v jejím chování, oblékání, aktivitách, například na sociálních sítích. Uplatňují svá práva, ale o povinnostech mlčí. Mají nemalé nároky na životní standard, ale svojí prací o to dost neusilují. Mnohým chybí disciplina a dodržování ustálených pořádků, což vyvolává nestabilitu a neklid ve společnosti.

Je to mimo jiné důsledek rozvratu fungujícího vzdělávacího a výchovného systému, které lze vylepšovat, ale ne rozvracet. Ten způsobili za tři desítky let „experti“ a „experimentátoři“ zvláštního ražení. Snaha a touha po vzdělání je chvályhodná. Ale nyní je neúměrný počet těch, co by jenom studovali a navíc nikoli obory technické, ale všechny ostatní obory „humanitní“. Takže je přesila právníků, politologů, filosofů - spíše filosofujících, manažerů, magistrů, bakalářů. Chrlí je hlavně soukromé vysoké školy. Těžko odpovědět na otázku, jak a jakou měrou budou přispívat tito studovaní k rozhojňování materiálních statků, jak se osvědčí ve vědě a technice. Jsou na středních školách i takoví studenti, kteří nevynásobí čísla do deseti, protože to je nutné se naučit nazpaměť. A to je namáhavé. Hodně jich vyrůstá v „rodičovských motelech“. Starají se o ně rodiče a často pomáhají i prarodiče. Někteří studují do třiceti i více let. Je dost žáků v základních školách, kteří nedosahují potřebných znalostí, což se projeví, když přejdou na střední školy a gymnázia, která mají větší nároky. Málo seděli nad stránkami učebnic. Tam nelze posunovat texty a obrázky, jak je to snadné na tabletech nebo chytrých mobilech.

Na tomto stavu a skutečnostech se podílí řada dalších vlivů. Nelze všechnu vinu svalovat na ty mladé. Lví podíl má rodina. Rozvodovost v Česku se šplhá na padesát procent. Mnoho dětí má dva tatínky, dvě maminky, ale také často bohužel jen ulici a děcák. S restaurováním kapitalismu přišly k nám ve větší míře viry konzumního způsobu života, jednosměrné zahledění na zisk. Mizí solidárnost, posiluje agrese a sobectví. Nejsme ale ostrovem a výjimkou. V oku tohoto světového uragánu chaosu a bláznovství je celá globální společnost. Schůdná cesta ve spontánním řádu lidské interakce se dosud nenašla. Svoboda a zákony jsou důležitými činitely. Ale i svoboda má své vězení. Pravidla a zákony pak omezují svobodu, nejen lidskou.

O OBYČEJNOSTI

Ne vždy vybočení, vychýlení nebo zcela opuštění obyčejnosti je přínosem. Různá seskupení se špatným programem a quasi vizemi, například ultranacionalisté, lidé pletoucí si pojmy ‚sociální‘ a ‚socialistický‘, povrchně uvažující, bez vědomostního nazírání na svět a dění v něm, by neměli být bráni v potaz. Je nutné jim spíše oponovat a zamezovat šíření jejich názorů.

Mohou a také nadělali mnoho zla, škod a utrpení. V minulém i v současném století to byl německý nacismus, italský fašismus, stalinismus, maoismus, polpotismus a další. Po jejich překonání se mnohé země a společnosti vrátily k původním systémům, ale nevyvodily z toho potřebná ponaučení. Celosvětově převládá na naší planetě kapitalismus. Ale jeho současná podoba má v mnoha směrech také nelidské rysy. Koncentrace kapitálu, která stále pokračuje, má parazitní charakter. Jedno procento lidí vlastní polovinu bohatství světa. Tento finanční průmysl nic nevyrábí, neprodukuje žádné hodnoty, a přesto bohatne. Spekuluje s virtuálními penězi, hraje globálně přes hranice zemí, států a kontinentů nebezpečný, hazardní poker.
Je silný množstvím peněz a kapitálu, slabý v idejích a rozumu, a kromě ohrožení světa, ohrožuje také sám sebe. Dokáže rozložit nebo zničit nejen velké silné firmy, ale i celé malé a střední státy. Příkladů je celá řada. Řecko, Panama, Argentina, řada afrických a středoasijských zemí, podle toho kde vidí šanci, kde je co získat a nakrást. Připravil africká jara v Libyi, Tunisu, Iráku, Afghánistánu. Barevné a květinové revoluce růžové, oranžové, žluté, zelené, cedrové, tulipánové i další. Proběhly v Evropě, Asii, Africe. Jsou a byly dlouho a cíleně připravované. Byla využita nespokojenost části, někdy i většiny občanů s protilidovými a nesprávnými opatřeními té které vlády. Byly vyškoleny kádry k realizaci těchto programů, nakoupeny zbraně a prostředky, uplaceni vůdcové, mluvčí, řečníci i z řad stávajících politiků. V řadě případů pak vznikly v těchto státech občanské války, nestabilita, a nastolené režimy byly a jsou často horší než ty předešlé. Začíná to propagandou, nepravdivými zprávami až lžemi k ovlivňování veřejného mínění. S hesly svobody a více demokracie dochází k pozvolnému podrobení se novým pánům.
I v Česku lze pozorovat tyto snahy a tendence. Ti, co se dovolávají Ameriky, nevychází však z Ameriky Abrahama Lincolna, Dr. Martina Kinga, Johna Steinbecka, Hemingwaye a dalších zasloužilých osobností Spojených států amerických. Spíš z onoho zdegenerovaného finančního mezinárodního kapitálu, který se usadil v Americe, ale nejenom tam. Svět a společnost jsou složité, spletité a mnoho je řízeno zákony chaosu, které jsou nám neznámé a těžko poznatelné. Ale to nás nemá a nesmí vést k nečinnosti…

VZPOMÍNKY JANA KOŠŇARA NA ZAČÁTKY V AUSTRÁLII

(pokračování 10)

Časem se vše změní

Ano, pomalu ale jistě změny. Zeleninová pole už tu nejsou, ze třech hospodářských stavení zbylo jenom jedno v záhybu řeky. Ale ne že by se tam něco pěstovalo. Vlastní a stará se o to dobročinný spolek jenom proto, aby si tam děti z města mohly s maminkou zajet a podívat se na živou ovci, prase a koně. Všechna pole byla odkoupena státem. Na severu farma vyhořela a z pole je říční rezervace. Na jihu je teď veliký park pro veřejnost. Kde bylo pole, jsou vysázeny stromy. Nějakých dvacet kilometrů šutrovaných a asfaltovaných cest a cestiček pro pěší i kolo. Postaveny byly přístřešky s kohoutkem na vodu a elektrické plotny na opékání. Hlavní věcí ale je, že všechny tyto změny nám vůbec nevadí ve výhledu a můžeme se dále těšit z obou stran pohledem do dálky, aniž by nám v tom bránily ploty sousedů. Horší to je ale s klidem. Kolem nás stále něco jezdí a nad námi stále něco létá. Několik metrů od toho starého jednoproudového mostu postavili betonový, dvouproudový, kterým vede silnice do středu Keiloru. Kousek dál na sever je teď čtyřproudová dálnice do Bendiga. Ještě kousek dál tím směrem na kopci vidíme zadní zdi velikých budov sloužících jako sklady a továrny a věž mobilní sítě.

Na východě je velice frekventovaná Keilor Park Drive se čtyřmi proudy a za ní část okružní dálnice se západním úsekem a největší silniční smyčkou. Nejbolestivějším a nejhlučnějším problémem je letiště, které se na sever od nás začalo stavět v roce 1970, protože to staré v Essendonu už nebylo dostačující na frekvenci letů a stále větších letadel. Proto v Tullamarine bylo postaveno letiště odpovídající potřebám doby a dálnice se šesti proudy, která vede až do středu města.
Ze začátku nám ty „letouši“ nevadily, dokonce to byla zajímavá novinka a s radostí jsme se dívali, jak se jim to nad námi hezky lítá. Začínalo jich ale být čím dál víc a hlučnějších. Za dne to nevadí, moc si jich člověk nevšímá, a když jsou vysoko, tak to také nevadí. Bohužel my jsme vzdušnou čárou jen 2 km od rozjezdové dráhy sever-jih, takže letí tak nízko, že člověk s dlouhou rukou by jim při letu mohl pohladit bříška. Nejhorší jsou v noci, kdy je člověk třeba desetkrát probuzen ze spánku. Ona ta naše viktoriánská vláda na nás ušila velkou boudu. Prodala správu letišť soukromé společnosti a dovolila provoz 24 hodin denně. To znamená, že každé letadlo, které by přiletělo na jiné letiště v Austrálii po jedenácté večer, nemůže na žádném jiném letišti přistát, jenom v Melbourne ano. Všechna ostatní letiště mají „curfew“ neboli zákaz přistání mezi jedenáctou hodinou večerní a šestou hodinou ranní.

Teď začínají letiště potřetí rozšiřovat a přestavovat po dobu tří let s rozpočtem na 350 miliónů dolarů. V budoucnu budou mít místo dvou přistávacích drah čtyři, tedy dvě sever-jih a dvě západ-východ. Terminál bude o 25 tisíc čtverečních metrů větší. V minulém roce využilo melbournské letiště 22 miliónů pasažérů, z toho 6 miliónů turistů nebo návštěvníků z jiných zemí.

V Keiloru máme kroužek občanů s pravidelnými schůzkami s vedením letiště. Víme, že moc na věci nezměníme, ale stále tlačíme na to, aby letištní správa používala co nejvíce dráhy západ-východ, což je téměř neobydlené území, a co nejméně sever-jih, abychom neměli tolik hlučných nocí a vyspali se.

Továrna na zlacené lišty

Čas utíkal, synové vyrůstali a nejstarší syn Jirka (George) se po vyučení rozhodl jít do Evropy na zkušenou. Druhý syn Denis byl povolán na výcvik do vojska pro případ potřeby ve válce ve Vietnamu. Tak jsem začátkem sedmdesátých let zůstal s Čestmírem, který se ještě učil. Byla to doba průmyslového vzrůstu v Austrálii, ale jak víme, promeškané příležitosti se už nedají dohonit. Právě, když bylo třeba více pracovních sil, dva členové rodiny, na které jsem se mohl spolehnout, vypadli a scházeli mi. Proto nebylo lehké se rozhodnout, jestli nechat vše běžet v tom samém stavu nebo chytit příležitost a rozšiřovat. Po celé Austrálii jsme už měli výborné jméno a nejvyšší úroveň. Ve všech třech kategoriích, důležitých pro úspěšný obchod, jsme byli na horních příčkách: 1. kvalita, 2. spolehlivá služba (servis), 3. cena.

Stále jsem si ale hrál s myšlenkou, že i když mzdy pracovních sil jsou v Austrálii vysoké, kdybychom měli továrnu správně seřízenou jenom na výrobu zlacených lišt, mohli bychom konkurovat zahraničním firmám a exportovat do jiných zemí. Jak se říká, kdo se zastaví, jde dozadu. Rozhodl jsem se jít dopředu. Nechtěl jsem ale pronajímat továrnu nebo halu, to jsem považoval za vyhozené peníze. Naše jsem vhodný pozemek, vlastně čtyři parcely blízko nového letiště Tullamarine, ve čtvrti Airport West. Samo o sobě to byla unikátní poloha, obehnaná, tedy pozemek s přístupem do třech ulic s povolením podnikání pro lehký průmysl. Stavebním úřadem bylo povoleno stavět po celé ploše, ale muselo zůstat místo na parkování šestnácti aut. Pozemek byl asi 5 000 čtverečních metrů. Dlouhá zeď budovy směřovala do Louis Street, vzadu byla Marshall Road, tam se vymezilo místo pro parkování dvanácti aut. Průčelí bylo do Moore Road, kde nad parkovištěm pro čtyři auta byly firemní kanceláře. Vrata vzadu byla dosti široká, aby se dovnitř mohlo zajet s kontejnerem a nakládat či vykládat zboží pod tovární střechu v suchu. Konstrukce stropu byla přes celou šířku budovy, takže nikde nebyly nosné sloupy v cestě. Účelem byl volný prostor bez překážek při přemisťování vozíků speciálně stavěných na kolečkách, na kterých schly lišty mezi každým dalším nátěrem. Stavba byla dokončena v roce 1973 a svojí polohou blízko letiště by dnes měla cenu několika miliónů. Tenkrát jsem si vypůjčil z banky peníze na pozemek a po splacení dluhu další půjčku na stavbu. Až do úplného zaplacení, někdy v roce 1984, měla banka právní dokumenty o vlastnictví ve svých rukách.

Dílna na rámování obrazů již nestačila

Zákazníků na rámování stále přibývalo a bylo časově nákladné přenášet rámy z jedné budovy do druhé na dokončení. Bylo potřeba mít produkci a výrobu pod jednou střechou, aby se neztrácel zbytečně nákladný produkční čas. Měli jsme po městě i na venkově hodně obchodů s naší kolekcí a vzorky rámů. Každé úterý se všechny obchody objely, dodala se hotová práce a přitom se vyzvedly objednávky na příští týden. Všichni měli ceník s naší výrobní cenou a podle toho, co kdo chtěl nebo si myslel, že ze svých zákazníků může dostat, si přirazil 50 až 100% k naší ceně.

V roce 1974 jsem dal zálohu na tři budovy vedle sebe ve velice frekventované ulici blízko města. Adresa byla 546-552 Mt. Alexandra Road, Ascot Vale. Tam jsme do jedné budovy přestěhovali rámárnu. V druhé budově byl sklad všech dovážených věcí jako tisky, stroje, rámařský materiál, nástroje, foto rámečky z kovu i ze dřeva a vůbec vše, co je v rámařství a prodeji potřeba. Ve třetí budově byl dole náš maloobchod pro lidi z ulice, kde jsme prodávali za maloobchodní cenu. Nahoře byla výstavní síň, kde se prodávalo za velkoobchodní cenu druhým rámařům. Byly tam vzorky všeho, co jsme vyráběli a dováželi. Postupně jsem prodal ty tři budovy v Monee Ponds a tím výtěžkem skoro zaplatil budovy v Ascot Vale.

Hlavní kancelář pro celou firmu už byla v Airport West, kde jsem měl též vlastní kancelář. Ale pravidelně každý čtvrtek jsem strávil den v Ascot Vale, abych viděl na vlastní oči, jak to tam jde. Každý druhý pátek odpoledne přijeli vedoucí všech oddělení ke mně do Airport West na schůzku a na poradu. Tedy vedoucí lištárny, rámárny, velkoprodeje, maloprodeje, kanceláře a později exportu.

Šperkovnice vzpomínek Staši Fleischmannové

Veronika Boušová

„Kdyby mi někdo ukradl drahý šperk, prosím, budu mít o šperk míň. Kašlu na to. Ale když někdo ukradne někomu fakta, události, zásluhy, činy, tak ho okrádá o kus jeho života. Životem druhého obohacuje sám sebe. To je nepřípustné.“ Krátkost lidské paměti vedla Stašu Fleischmannovou k podání osobního svědectví o životě v bouřlivém 20. století. Publikaci „Vrstvami“ (Torst, 2014) tvoří chronologicky řazené útržky vzpomínek od narození v roce 1919 až do nového tisíciletí, fotografie a Stašiny koláže. Formát, přijatelný i pro internetovou generaci, odpovídá mladému duchu autorky.

Staša a její dvojče Olga Housková loni oslavily 95 let. V pražské Leica Gallery zahájily 10. 4. 2015 výstavu fotografií z rodinného archivu i z ateliéru Foto OKO, který si po maturitě zřídily ve 4. patře domu U Topičů na Národní třídě a Olga ho vedla až do znárodnění. Prvním zákazníkem byl Karel Čapek. Média dodnes hojně používají Stašiny portréty Borise Pasternaka a Julia Fučíka, koláž s André Bretonem visí v jeruzalémském Muzeu surrealismu. „Fotografie je detail prostoru a času“, vštěpoval jim na Střední grafické škole J. Funke a kladl důraz na detail a kompozici. Jejich fotografie mají dnes značnou jak reportážní, tak uměleckou hodnotu, a obdivuhodné jsou i ty pořízené Stašou z televizní obrazovky.

Pravnučky významného českého politika 19. století Julia Grégra. Vnučky masarykovce Ladislava Procházky. Dcery hvězdy Červené sedmy Rudolfa Jílovského a překladatelky a redaktorky Staši Jílovské (později družky Adolfa Hoffmeistera a nejlepší přítelkyně Mileny Jesenské). To vše vypovídá o prostředí (nejen) kulturní elity, v němž se odmala pohybovaly: Devětsil, Mánes, Osvobozené divadlo, surrealisté, avantgarda, levičáci, liberálové... O stycích s francouzskými osobnostmi ani nemluvě. Nejlépe to zápisem do jejich památníku vystihl básník František Halas: Himl, slečny – to jsou jména / co se vám sem napsaly / člověk ani chuti nemá / vejít do té Wallhaly.

„…měla takové lidské vlastnosti, bez nichž se demokratizace může jen těžko obejít, nechce-li zůstat jen deklarativní.“ - Svobodomyslná matka dvojčat S. Jílovská byla emancipovaná žena vzácné povahy. Z vlastního přesvědčení se stala samoživitelkou. Jak popisuje ve svých pamětech dcera Staša, maminka společně s Jesenskou pomáhaly osvobodit ducha i těla českých žen, ať už prostřednictvím psaného slova, nebo konkrétními příklady. Při první procházce v sandálech a řízách bez korzetu šokovaly Prahu i módního guru hraběte Thuna. Vzpomínky na Jesenskou v úvodu knihy patří k historicky nejcennějším poselstvím. Ani ne tak proto, že vyvracejí mediálně vytvořený obraz depresivního Franze Kafky, nebo že potvrzují Milenin odpor ke konvencím a sklon k bohémskému životu, nýbrž proto, že poukazují na destruktivní sílu čistého entusiasmu ve službách idey komunismu. Fleischmannová to vystihla pojmem „krystalizace dějinné léčky“ – ideologie se ujala díky přesvědčivosti osobností, chycených v těžké době na vějičku krásné utopie. Následky se táhnou autorčiným

životem jako rudá nit. Milenu pro komunismus získal ve Vídni hrabě (!) Schaffgotsch a ona sama pro levicové hnutí nadchla mnoho mladých lidí včetně dvojčat Jílovských, i když jejich rodina měla k fanatismu daleko. Protěžování Stalinova Sovětského svazu stálo Jesenskou místo v redakci Pestrého týdne (Jílovská odešla ze solidarity s ní). Když Milena prohlédla a začala proti stalinismu vášnivě brojit, bylo pozdě. Mládež viděla v SSSR oporu proti Hitlerovi a mnichovská zrada přesvědčení posílila.

„Naše chyba, že jsme neznali historii“ (nejmenovaný emigrant) Mnohé víra zaslepila navždy, mnozí nechápali. Autorčin manžel Ivo Fleischmann, poválečný kulturní atašé čsl. velvyslanectví v Paříži, v roce 1950 rozhodl o návratu rodiny do vlasti. Chtěl zabránit sílícímu dogmatismu v literatuře a umění. „Jsme snad jediní, kdo v 50. letech za bílého dne a ještě autem ilegálně překročili československé hranice směrem dovnitř,“ vzpomíná Fleischmannová, jak objížděli zamčený hraniční přechod. Měli štěstí, že nařčení z kosmopolitismu, buržoazního původu a styků s Francouzi ustáli – zřejmě coby chráněnci Adolfa Hoffmeistera. Stejně absurdní byl Stašin pokus přesvědčit v době procesu se Slánským komunistu Taufera o nevinně Vlado Clementise, jehož znala od dětství.
O naprosté naivitě svědčí reakce její tety Diny po návratu z návštěvy u umírající Mileny Herbenové v USA. Při výslechu estébáci konstatovali, že se Dina sešla se všemi významnými členy české emigrace. „Se všemi ne, za Zenklem jsme nešly, toho jsme neznaly.“ odvětila. Nutno dodat, že ta story si nezadá se Stašiným zážitkem na gestapu, kdy jí bylo vyhrožováno, že ji jako manželku Žida pošlou do Palestiny. Vyjádřila nesouhlas a šokovala gestapáka i sama sebe.

Období nástupu nacismu se v kontextu pamětí jeví jako posvěcená cesta k válce. Všichni o hrozbě vědí, přesto nezasáhnou. Staša zachycuje dojmy ze světové výstavy v Paříži v roce 1937. Německý a sovětský pavilon stály výhružně proti sobě

a dělily se o zlatou medaili, v interiéru španělského pavilonu se jako memento vyjímala osamělá Picassova Guernica. Rok předtím ji a Olu vyděsila monstrózní nacistická výzdoba při výletu do německého pohraničí tak, že se stopem okamžitě vracely. Nabral je osobní šofér policejního ředitele Berlína, který jel do Hitlerova sídla. Za pozornost stojí ohlas španělské občanské války v Praze a prorocké heslo „U Madridu se bojuje za Prahu". Apolitickou píseň o Španělsku zpívalo s autory Voskovcem a Werichem celé shromáždění levicové Mladé kultury se sestrami Jílovskými v čele. „Demokratické země, hlavně Francie a Anglie, tehdy nepomohly."

„Už je ráno, nebo je ještě válka?" (syn Janek) První Stašin manžel Stella zemřel v Osvětimi na epidemii tyfu. Vdovám to oznámili na gestapu a ony nevěřily. O koncentračních táborech, natož o tom, co se v nich děje, se skoro nevědělo. Kolik nejistot a planých nadějí to přineslo, si dnes už málokdo uvědomuje. Samozřejmostí se pro sestry stala ilegální činnost v ateliéru U Topičů, reprodukce dokumentů a kopie fotografií s protinacistickým obsahem. Tak se podruhé setkaly s Fučíkem, když ho fotily na falešný průkaz. Pod záminkou „dát se vyfotit" se tu konaly různé konspirační schůzky. Až po válce zjistily, že jejich otec Rudolf Jílovský působil v odbojové skupině Parsifal. Po otcově zatčení gestapem zachránily aktovku režiséra Holmana, plnou obálek s penězi, tak je rozeslaly. Zřejmě tzv. Benešův fond. Holman později tvrdil, že „ty dívenky byly tak vyděšené, že musel vše zařídit sám". Stejně jako Holmanův výrok uvádí autorka na pravou míru tvrzení Sergeje Machonina, že mu v roce 1959 dal Boris Pasternak k překladu svůj román Doktor Živago. Knihu si k překladu odvezl Ivo Fleischmann, který složitě zorganizoval soukromou cestu za obdivovaným spisovatelem. V dopise Josefu Škvoreckému Staša zase poznámkuje trestuhodné nepřesnosti ohledně Rudolfa Jílovského a jeho přítele Ferdinanda Peroutky, kterými Václav Černý ve svých pamětech snižuje jejich hrdinství v době okupace.

Staša Fleischmannová zůstala po roce 1968 s rodinou v Paříži, domů se vrátila v roce 1989. Její paměti připomínají zápisky kronikáře, skládanku, kde vedle dějinných událostí zachytíte vůni první republiky v radlické vile Kesnerka s dětskou klubovnou, nadšení z her Osvobozeného divadla, popis Peroutky-otce, bombardování Prahy, osvobození Pankrácké věznice, čekání ve frontě na mandarinky, ilegální činnost ČTK v srpnu 1968 a mnoho dalších absurdit i laskavých momentek, z nichž se skládal život ve dvou totalitách.

KAPKY ŠTĚSTÍ A NADĚJE

Blanka Kubešová

Autentické příběhy židovské rodiny z doby německé okupace v Polsku vznikly na základě faktů a skutečných vzpomínek jedné z pamětnic. Někdy stačila kapka, kapička štěstí. Takové ale mnozí neměli. Ukázka z románu, který vychází v květnu tohoto roku v nakladatelství Brána v Praze.

Kapitola 13. JARO V KRAKOVĚ

Situace v Krakově se dál přihrocovala. Podle vyhlášky měli Židé opustit své domy na hlavních ulicích a nastěhovat se k příbuzným a přátelům, což rázem zapříčinilo obrovský nedostatek bytů. Dříve však museli ještě udělat soupis majetku. Bylo to směšné, proč? Copak se s ním měli ještě někdy shledat? Copak jim ho měl ještě někdo někdy vrátit?

Jak se zabírání bytů stávalo běžnou věcí, dostávali v něm Němci rutinu. Vystěhování přicházelo často bez varování a náhle jako rána sekyrou, majitelé bytu nestihli ani zabalit a na odchodu brali v rozrušení bezhlavě první věc, která jim padla do ruky. Tak, s tou jednou jedinou věcí, kterou nejspíš nebudou nikdy potřebovat, odešli, aby se už nikdy nevrátili. Postihlo to i Hubertovu rodinu. Ze dne na den byl propuštěn z Živnostenské banky a jeho konto bylo zablokováno. Hrozba, že speciální jednotky budou pročesávat jejich domovy, aby objevily zatajený majetek, byla stále akutnější. Jolanda s Mayou, pyšné na to, že bydlí na Sziroké třídě, kde se nacházely židovské modlitebny i nejstarší, Stará synagoga, si musely zvyknout na dva malé pokojíky v prvním patře s okny na dvorek.

„Berme to jako příležitost pro naši duchovní obnovu a vykoupení," napomínal je Hubert, vždy a vždycky svolný se zkouškou, kterou mu život a Hospodin připravil.

V novém bytě Mayu všechno dusilo a na ulici to nebylo lepší, všudypřítomné razie a hrůza, když se blížila uniforma a pravice kolem ní začaly létat do výše, ji neopouštěla ani tam. „Takhle vysoko skáče náš pes," říkali tomuto pozdravu, ale to byl jen humor zrozený z tísně a strachu, skutečně od srdce zasmát se tomu nedalo.

Nebýt všech těchto událostí a utrpení, které s sebou přinášela okupace, mohlo být jaro po nekonečné a těžké zimě možná krásnější než ta dřívější. Uzavřením škol a knihoven Maya sice přišla o bývalé spolužáky a z přátel jí zůstala věrná pouze Malwina, zato dovršila své sedmnácté narozeniny a cítila se konečně dospělá. Důvod alespoň k malé oslavě tu byl, nebo snad ne?

Vyjít si jednou - jedinkrát tak jako dřív! Projít se parkem, podívat se, jak rozkvetly keře a jak se po dešti zazelenaly stromy… Všechno to patřilo k přáním stejně prostým, jako nesplnitelným.
Toho jara vyrukovaly kavárenské stolky ven na chodník snad dříve než obvykle, bohužel zátahy na Židy ani tady nebyly nic výjimečného. Mayu ovládla bláznivá, potřeštěná chuť požádat otce, aby ji – zákaz nezákaz - vyvedl do kavárny na hlavní třídě. Móda během války se stala střídmější, ale i teď tam chodily krásně oblečené paní a slečny a hořce voněla čerstvě pražená káva. Ta byla ovšem luxusem na příděl, což se obcházelo tím, že se pražilo mnoho různých druhů obilnin, od pšeničných otrub a melasy až po kukuřici. Jolanda, aby vyhověla oblíbenému Hubertovu pořekadlu, že káva musí být černá jako peklo, silná jako smrt a sladká jako láska, kupovala náhražky a přísady z cukrové řepy nebo sóji a burských oříšků, a když bylo obzvláště zle, dokonce i ze žaludů.
„Co jim říkáš?“ Maya, které vlasy s nádechem mědi dodávaly zdání vyzývavosti, se před matkou koketně protočila. Švy vytoužených nylonek si na lýtka po vzoru děvčat z ulice pouze namalovala, stála za tím hodina práce před zrcadlem, improvizace a vtip musely zaskočit tam, kde končily prostředky. Přece se s nimi nekreslila zbytečně? Jolanda uznale pokývla hlavou. Jak jí rozuměla! Provětrat „nylonky“ patřilo k minimu radosti, tu by snad Maye měli dopřát? Kde zůstala jejich odvaha? To z nich nadělal strach už takové ovce?
Od rána byl teplý jarní den. Vedly se jako dva spiklenci ulicí zalitou sluncem. Už dlouho se nestalo, aby se octly v árijské čtvrti, navíc bez toho prokletého znamení! Hlavu otupenou jasným jarním sluncem a ovládanou pocitem, že den se vydařil, cítily se volně a svěží, jak jen to bylo v okupovaném Krakově možné. Všechno tu vyzývalo k posezení, všechno tu působilo veseleji a daleko bezstarostněji než v židovské Kaziměři. Jestli někde vskrytu přece měly obavy, pak je zahnala do kouta radost, že se ten narozeninový den přece jen vybarvil! Jenže čím déle šly, tím váhavěji. Pocit, že se na ně každý dívá, je nakonec dohonil a přibil k chodníku.
„Nemůžeme tu zůstat stát! Nerozhlížej se! A zvedni hlavu! Co děláš s tím rukávem, co hledáš? Hvězdy jsme přece nechaly doma!“ povzbuzovala jedna druhou, zatímco nohy se dál lepily k dlažbě. Otázky se přes ně převalovaly jako lavina. Co kdyby je někdo poznal? Ale přece to neměly napsané na nose?
Maya udělala pár kroků a poděšeně se zastavila.
Ty tam! Židovko! Ano, ty!… Cítila, jak ji polilo horko, ale to křičel jen strach v jejím nitru.
„Narovnej se, pěkně se vypni! Nemáme se čeho bát!“
„Myslíš? A co ten člověk naproti? Ten v plášti? Přece ten, co na nás tak civí!“
Stály před sloupem s reklamou a čekaly, zda přejde i muž v šedivém plášti. Jestli ne, tak je poznal! Nebo to byl nějaký špicl! Úzkost stáhla hrdlo a v hlavě zvonilo na poplach. Podezřelý člověk konečně přešel, ale že to trvalo! Teď teprve popadla Mayu chuť pořádně se zasmát. Copak nepřestály nebezpečí a nepřekonaly strach?
„Tak už pojď, nemůžeme tu stát věčně! Co vlastně hrají?“
A nebylo to jedno? Americké filmy, krátké grotesky s Charlie Chaplinem a duem komiků Laurelem a Hardym sice přes noc vymizely, potřebu smíchu a uvolnění však právě tak splňovaly filmy s tématikou lásky a tance. Maya se ihned cítila na jedné vlně s jejich romantickými hrdinkami, vždyť jak dlouho nebyla v kině? Celou věčnost! Směly do kina? Ne, ale to nikdo nevěděl! Tak nic než rychle dovnitř!
Byl to jeden z těch okamžitých nápadů, o nichž si později nedokázaly rozumně vysvětlit, jak k nim došlo. Seděly ve čtvrté řadě, hudba sládla a Maya se stávala jednoduchou dívkou, která podlehla krásným slibům napomádovaného fešáka s knírkem. Srdce dokořán a oči doširoka otevřené přestávala samým vzrušením dýchat. Nedívala se jen na nějaký příběh, prožívala ho, lásku jako hrom, tady a teď, v téhle chvíli…!
Hudba naráz ustala. V sále se rozsvítila všechna světla. Probuzení přišlo tak prudce a nečekaně, a bylo tak bolestné, že nikdo nechápal, co se stalo…
„Juden raus!“ U každé řady se objevily šedozelené četnické uniformy. Kdo je Žid, ať zvedne ruce! Maya s hrůzou cítila, jak matka zvedá ruku, jak i tu její táhne vzhůru. Vší silou se vzepřela. Ne! Tohle ne! O řadu před nimi vstali a odcházeli dva lidé s rukama nad hlavou. Maya seděla ohromeně a bez dechu a prsty zatínala do matčiny zvlhlé dlaně. Bylo po všem, světla zhasla. Maya se ještě dobrých pár vteřin uhranutě dívala na zbledlé plátno. Děj se na něm odvíjel dál, jako kdyby se nic nestalo. Ale stalo se! Odvedli dva, možná tři lidi, co s nimi bude?

Román Blanky Kubešové KAPKY ŠTĚSTÍ A NADĚJE si můžete objednat na adrese internetového knihkupectví Kosmas: http://www.kosmas.cz/knihy/205061/kapky-stesti-a-nadeje nebo e-mailem na adrese: info@brana-knihy.cz

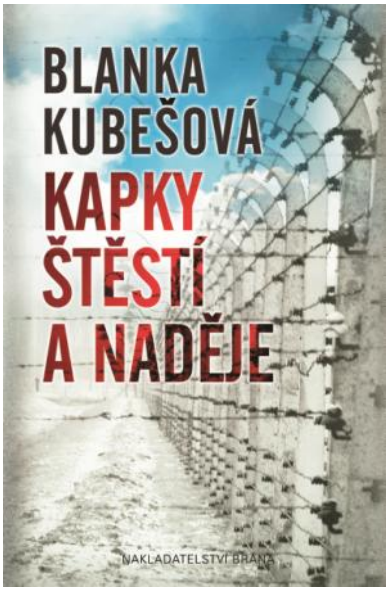

IN MEMORIAM

Miloš Ondrášek

Před více než čtyřiceti roky jsem byl z Port Moresby, Papua Nová Guinea, přeložen do Melbourne, Austrálie. Byla to velká změna, nejen v zaměstnání, ale vůbec. Koupili jsme si pětipokojový domek na východním předměstí, jen velmi krátce po nastěhování se mi udělalo zle, manželka zatelefonovala na nejbližší lékařskou pohotovost. Melbourne je čtyřmilionové město, přijel doktor, český exulant. Náhoda jedna k milionu. Během krátké doby jsme se s doktorem a jeho rodinou stali dobrými přáteli, bydleli nedaleko. Nastávalo léto, v jedno nedělní odpoledne nás pozvali na zahradu k bazénu, který jsme neměli a dosud nemáme. U bazénu jsme se seznámili s přáteli doktora, jeho paní s nimi připlula do Austrálie na stejné lodi někdy začátkem padesátých let, znali se tedy dlouho. Tito obojí manželé byli velmi mladí, když opustili republiku po únorovém puči v roce 1948. My patříme mezi ty, kteří se rozloučili s rodnou hroudou v roce 1968, to nám bylo již ke čtyřicítce. Náš nový známý vystudoval v Praze elektrotechniku a zde působil v celoaustralském výzkumném ústavu, zabýval se dynamikou tepla. Co to znamená vlastně nevím dodnes. Jak zůstat v plném zdraví za tropických podmínek mne učil doktor, náš první známý krajan po našem nastěhování do Melbourne.

Nikoliv všichni poúnoroví uprchlíci přijali nás, posrpnové, s otevřenou náručí. Domnívali se, že jsme indoktrinovaní komunismem a přijeli jsme do Austrálie jenom proto, abychom zbohatli. Ti, kteří opustili republiku v roce 1948, vlastně nevěděli, co znamená žít pod komunistickým násilím. A většina posrpnových exulantů dodnes lituje, že nezbohatla. A tak se u bazénu setkal přistěhovalecký mikrosvět, dvě rodiny “staročechů“ a jedna rodina “augusťáků“. Porozuměli jsme si přes všechny rozdíly, byli jsme jedné krve. “Na kafe“ jsme se setkávali často, měli jsme spolu předplatné na koncerty. Přátelství trvalo až do rozloučení doktora a matematika s tímto světem. Doktora to potkalo před čtyřmi roky, matematika v letošních Velikonocích. Pán Bůh si pro ty, které má obzvláště rád, přichází na Velikonoce, svátky, kterými se světí jaro v zemi, odkud jsme přišli. Konec tohoto března se stal osudným mému nevěřícímu příteli, připomíná mi to podobenství o ztraceném synu. Matematika jsem pokládal až do jeho samého konce za nevypočitatelného. Nad jeho rakví jsem slyšel, že byl volnomyšlenkář, sám se pokládal za agnostika s názorem o nepoznatelnosti světa kromě smyslové zkušenosti. Lišil se tím od dalších dvou členů tohoto triumvirátu? Poslání druhého přítele, nepokoušejícího se o celý svět, spočívalo v zájmu o člověka. Na jeho studiem a praxí získané smyslové zkušenosti (zraku a sluchu) spočívalo stanovení správné diagnózy.

Ztratil jsem dva přátele z nejmilejších. Na ostrově Papua Nová Guinea se mluví třemi sty jazyky velmi od sebe se lišícími, když jeden Papuánec druhému rozumí, je vantok, v pidgin English to znamená, že je spojuje “one talk“. Byli jsme tedy vantoci, rozuměli jsme si. Nevadilo nám, že jsme se někdy názorově rozcházeli, naopak, naše přátelství to nemohlo narušit. Divil se ateista, že se věřícím bezhříšnost nedaří? Pokládali jsme se za tři námořníky na jedné lodi, nepovažovali jsme se za hlasatele konečné pravdy, měli jsme ale dobrou vůli. Proto jsme kamarádili čtyřicet let, jeden od druhého jsme se učili, obohacovali. Jednou jsem s matematikem vyrazil na několikadenní výplaz na dvoutisícový Mt. Bogong, souřadnice vrcholu určil podle mapy. Pražské znal zpaměti. Podle těchto dvou ukazatelů na místě stanovil v kilometrech, jak máme daleko na Václavské náměstí. Zajímal se o avifaunu, orel klínoocasý ho fascinoval. Na pakobru páskovanou zblízka hodil klobouk, aniž by jí ublížil. A ona jemu a nakonec i mně, její jedna dávka jedu by spolehlivě stačila dvěma osobám na odchod do ráje. Nebo do pekla. Matematik rád hrál odbíjenou a byl neohrožený lyžař. Doktor ještě za studií na melbournské univerzitě byl brankářem českého fotbalového klubu Slavie a po dlouhá léta si zachovával línii na tenisovém kurtu.

Odvažuji si tuto vzpomínku zakončit myšlenkou, že na dně duše mého agnostického přítele kmital malý plamének víry. A na dně duše mého téměř dogmatického křesťanského přítele kmital malý plamének pochybností. Ať odpočívají v pokoji. Requiescat in pace.

Podle starozákonního Kazatele *vše má svou dobu, každé konání pod sluncem má svůj čas k narození, k sázení, ke sklizni, k smíchu, nářku a posléze k umírání.*

Kühnův dětský sbor dobude pátý kontinent: Kühňata na turné po Austrálii a Novém Zélandu

Kateřina Košťálová

Kühnův dětský sbor, nejstarší a největší český dětský sbor, který patří k nejvýznamnějším českým uměleckým souborům, se chystá na koncertní turné do Austrálie a na Nový Zéland. Kühňata tak dobudou pátý kontinent, což se dosud žádnému dětskému sboru v Česku nepodařilo! Skupina 35 dětí nacestuje během tří týdnů víc jak 6 000 kilometrů a vystoupí kromě Sydney také v Canberře, Wellingtonu a Melbourne.

Kühňata už koncertovala v řadě zemí včetně Japonska, Jižní Koreje, Mexika, Singapuru, Malajsie či Jihoafrické republiky, v roce 2000 zpívala i v proslulé newyorské Carnegie Hall. V Austrálii a na Novém Zélandu představí své umění ve třech týdnech (26. 10. – 15. 11. 2015) úplně poprvé.

„Je to pro nás opravdu výjimečná umělecká příležitost, kdy můžeme představit českou hudbu na posledním kontinentu, kde jsme ještě nekoncertovali. Jsme zvědaví, jak bude australské publikum reagovat a těšíme se také na české krajany,“ říká dlouholetý umělecký vedoucí souboru, profesor Jiří Chvála.

Legendární český sbor čeká ve třech týdnech opravdu pestrý a náročný program. Vystoupí na české ambasádě v Canberře v rámci oslav státního svátku 28. října. Ve Wellingtonu, kulturní metropoli Nového Zélandu, se na jeho vystoupení mohou těšit návštěvníci v katedrále sv. Pavla a na Festivalu česko-slovenské kuchyně. V Melbourne pak bude koncert Kühňat hlavním bodem programu VodaFestu, největšího krajanského festivalu v Austrálii. Turné vyvrcholí týdnem v Sydney, sbor čeká několik koncertů v rámci 26. ročníku Glebe Music Festival i vystoupení v legendární Opeře.

„Bude to zásadní koncertní cesta pro náš sbor a věříme, že se zapíšeme do srdcí posluchačů na druhé straně planety,“ uvedl ředitel sboru, Jan Vávra.

Kühňata chystají jak samostatná vystoupení, tak koncerty ve spolupráci s nejlepšími australskými dětskými sbory. Turné se zrealizuje díky kooperaci s celou řadou místních organizací a pořadatelů. Velmi důležitá je také úzká spolupráce s krajanskými spolky, díky kterým se umění Kühňat a česká hudba dostanou k naší komunitě. Děti se už těší kromě zpívání také na poznávání místních zajímavostí, výlety jsou vždy důležitým relaxem v nabitém koncertním programu. V plánu je i spolupráce s maorskou komunitou, jejíž unikátní zvyky a rituály včetně písní jsou pro české děti opravdovou raritou.

Sbor přiveze to nejlepší z českého i evropského sborového repertoáru od renesance, přes tvorbu romantiků J. Brahmse, F. Schuberta až po 20. století. Nebudou pochopitelně chybět ani díla nevýznamnějších českých autorů Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka a Bohuslava Martinů. Sbor provede i skladby soudobých českých autorů psané přímo pro Kühnův dětský sbor, Kühňata nastudují také několik děl australských a novozélandských skladatelů, aby si tak publikum mohlo užít zajímavý kontrast. Perlou repertoáru je pak nádherné hudebně-taneční pásmo Otmara Máchy Slavnosti jara, které neopakovatelným způsobem představuje české folklorní tradice a hudbu. Austrálie se tedy má opravdu na co těšit!

Kühnův dětský sbor, který v roce 1932 založil sbormistr Jan Kühn, patří k nejvýznamnějším českým hudebním tělesům. Jeho vysokou kvalitu, oceňovanou i ve světě, dokumentuje i řada vítězství v různých soutěžích. Sbor například v roce 1998 získal European Grand Prix, kterou jako první na světě dokázal ve španělské Tolose o deset let později obhájit. Před dvěma lety také Kühňata ovládla jednu z nejvýznamnějších světových sborových soutěží v italském Arezzu. Sbor má v současnosti 700 členů a je tedy největším sborem v České republice. Děti jej navštěvují už od 3 let věku a se sborem tak často doslova vyrůstají a objevují kouzlo zpívání od samých počátků. Mezi největší úspěchy sboru patří účinkování v milánském divadle La Scala, Carnegie Hall v New Yorku, Čajkovského sále Moskevské konzervatoře, na festivalu Bregenzer Festspiele aj. Sbor natočil celkem přes 50 CD české i světové hudby.

Předběžný program koncertů sboru v rámci turné:

28. 10. Česká ambasáda, Canberra - Koncert v rámci oslav Dne vzniku samostatného československého státu

30. 10. – 2. 11. Wellington - Koncert v St. Paul's Cathedral v jednání, vystoupení v rámci Festivalu česko-slovenské kuchyně 1. 11., další koncerty v jednání

4. 11. Scotch College Melbourne
- Pro detaily koncertu sledujte prosím web školy www.scotch.vic.edu.au.

7. 11. Melbourne - Vystoupení v rámci festivalu VodaFest. Pro detaily koncertu sledujte prosím web festivalu www.vodafest.org.

8. 11. Great Hall University of Sydney, 15:30 (vstup volný) - Na tomto koncertě vystoupí Kühňata spolu s varhanicí Amy Johansen.
(The concert is preceded by a carillon recital in the quadrangle at 2pm, an optional tour of the carillon at 2.45pm, and afternoon tea in the ante-room from 3pm)

V týdnu od 9. 11. vystoupí sbor v Sydney Opera House. Sledujte web www.glebemusicfestival.com pro bližší informace. Na tomto webu budou také detaily k dalším koncertům Kühnova dětského sboru pořádaným během týdne 9. – 14. 11.

14. 11. Glebe Town Hall, 15:00 a 19:00 - Dva recitály sboru na radnici v Glebe (s totožným programem) zakončí australské turné. Vstupenky $20/$15 je možné rezervovat na čísle 02-9416-6136.

MELBOURNSKÁ MÁJKA A VODAFEST 2015

Lenka Allen

Melbournská česká a slovenská komunita má za sebou další z událostí svého bohatého kulturního kalendáře. 2. května proběhlo v Peksa Parku ve východním Melbourne, na tzv. Šumavě, stavění májky. Tato pohanská tradice, která stále žije v mnoha regionech České a Slovenské republiky, se zde konala již potřetí.

Přes 150 účastníků, převážně mladých rodin s dětmi se přišlo podívat a poučit se. Děti si za dozoru dospělých postavily dvojí vlastní májku. Vystoupení České školy v Melbourne a Slovenské Dětské besedy přiblížilo dětem české a slovenské písně a tance spojené s tímto svátkem. Po polévce a hovězím guláši s knedlíkem a českém koláči, které k tradicím rozhodně patří, byla postavena Morena, bohyně zimy, která byla na závěr dne symbolicky spálena.

Strom na stavění velkého máje připravovala už od rána parta mužů. V kácení, čištění a kopání se střídali Češi, Slováci i Australané. Dokazovala se zde mužnost i zručnost. S pomocí zvedáků, zpěvu a halasného ´hej rup´ se májka bohatě opentlená barevnými stužkami vytyčila k nebi. Nechyběla ani tradiční lahvinka pevně přivázaná na samý vrch. Odměnou za celodenní námahu bylo krásné slunné počasí a táborový oheň, u kterého si každý, kdo chtěl, mohl opéct buřt. A co nás čeká dál?

5. výročí českého a slovenského festivalu VodaFest 2015, který je naplánován na 7. listopadu 2015. Kromě každoroční přehlídky folklorních tanců, hudby a rukodělné výroby národních krojů se letos Melbourne bude moci těšit na spoustu nových zážitků. Zavítá k nám Kühnův dětský sbor se svým folklorním vystoupením právě o stavění máje. Nové kulisy budou návštěvníkům připomínat typické štíty chalup a ikonických památek. Davem budou procházet postavičky z českých a slovenských pohádek, aby se s nimi mohly děti pobavit a třeba i zvěčnit. Naše rozšířená nabídka národních jídel bezpochyby potěší všechny gurmány. Pivo poteče, a to proudem! Hřebem programu a příjemným překvapením pro mnohé milovníky současné české hudby bude koncert populární kapely Chinaski, držitelů jedenácti Českých slavíků a hudební ceny Anděl, kteří tímto jubilejní VodaFest zakončí.

Každý si během letošního Festivalu přijde na své. Děti i dospělí se budou moci od rána do večera těšit z toho, co je jim milé, a co jim připomíná domov. Věříme tomu, že i naši australští návštěvníci najdou inspiraci naše země v srdci Evropy navštívit a zamilovat si je.

Během několika příštích měsíců vám budeme moci prozradit více podrobností o tom, co připravujeme a nechat vás nahlédnout do zákulisí příprav. Máte-li zájem, můžete s námi zůstat v kontaktu nejen prostřednictvím Čechoaustralana, ale i na naší Facebookové nebo webové stránce VodaFest.org. Budeme se těšit na vaši návštěvu VodaFestu 2015!

PŘEDPLATNÉ ČASOPISU ČECHOAUSTRALAN - $40

Šeky nebo peněžní příkazy - Money orders na účet CECHOAUSTRALAN zasílejte na adresu redakce ČECHOAUSTRALAN P. O. Box 1008, Hawksburn, VIC 3142, AUSTRALIA

Můžete platit i elektronicky bankovním převodem:-
Bankovní spojení: EisBlue Holdings Pty Ltd, CECHOAUSTRALAN ACCOUNT - Account #: 813753720
National Australia Bank - BSB: 083-004, 330 Collins Street, Melbourne 3000, Australia

Redakce ČECHOAUSTRALAN - Barbara Semenov
P. O. Box 1008, Hawksburn - Melbourne, VIC 3142, Australia
email adresa - bsemenov@cechoaustralan.com

ČECHOAUSTRALAN © —NEZÁVISLÝ CELOAUSTRALSKÝ KRAJANSKÝ LIST

If undelivered return to:
P. O. Box 1008
Hawksburn 3142
AUSTRALIA

Print Post Approved
Publication Number:
100019790

POSTAGE PAID AUSTRALIA